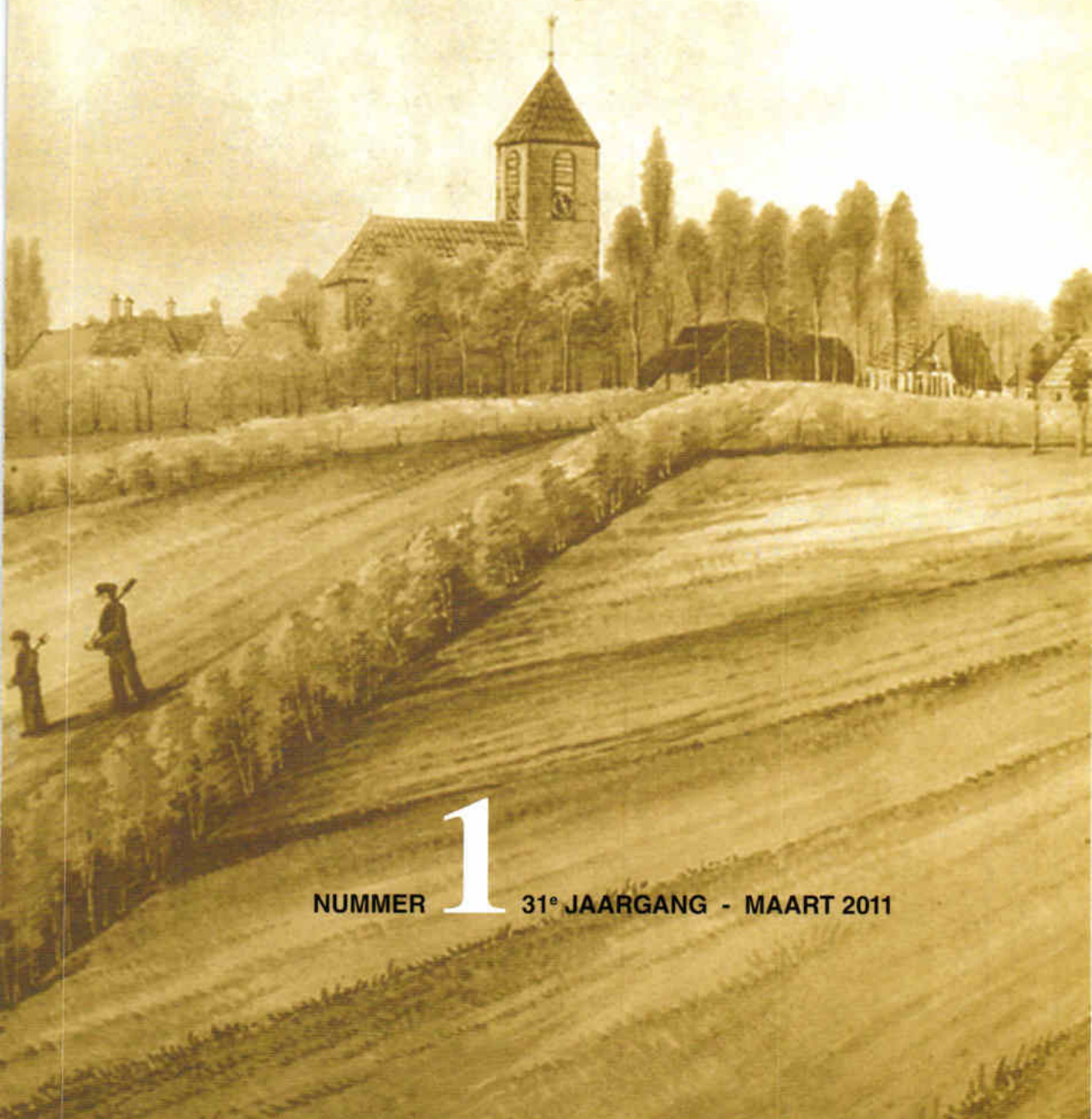

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER

1

31^e JAARGANG - MAART 2011

**Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
31e jaargang - nummer 1 - maart 2011**

INHOUDSOPGAVE

blz. 2	Van de redactie
blz. 3	Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' 30 jaar - Deel 1 J.K. Pruim-Reinders en H. Hofman
blz. 7	Dagboek van Wiepkje Veldkamp (vervolg) - L. van Deursen
blz. 13	Naar dezelfde school (7) - A.B. Hoefsloot
blz. 16	Toen en Nu - D.A. Weulink-Jansen
blz. 17	Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' 30 jaar - Deel 2 J.K. Pruim-Reinders en H. Hofman
blz. 22	Lezers reageren - D.A. Weulink-Jansen
blz. 23	Van de bestuurstafel
blz. 24	Colofon

Van de redactie

We zijn inmiddels al een eindje in het nieuwe jaar. Toch wil de redactie u nog een heel gezond en gelukkig 2011 toewensen.

Voor onze vereniging is het een heel bijzonder jaar. Zij bestaat namelijk 30 jaar, hetgeen deze maand uitbundig gevierd zal worden en wel op 24, 25 en 26 maart.

Wat er zich in de afgelopen 30 jaar allemaal heeft afgespeeld, vertellen Jennie Pruim en Henk Hofman in een in twee delen gesplitst verslag.

Verder is er het vervolgverhaal van Liz van Deursen.

Toon Hoefsloot bezocht voor de rubriek "Naar dezelfde school" de familie Weertman.

In verband met het jubileum komen in dit nummer enkele vaste rubrieken te vervallen.

De redactie wenst u veel leesplezier en hoopt u dat ook het komende jaar te kunnen bieden.

Namens de redactie

Dieni Weulink

De kopij voor het juninummer moet voor **15 april** 2011 ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,

N. Nijland-v.Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenbergen en J. Tijhuis.

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' 30 jaar

Deel 1 - J.K. Pruim-Reinders en H. Hofman

Een deel van het oprichtingsbestuur en burgemeester Berger en de gemeentebode de heer Koopman.

De oprichting

Onmiddellijk na het verschijnen van het boek 'Heino, een geschiedenis van mens en plaats', geschreven door de heer J. Bieleman, roept een groepje initiatiefnemers belangstellenden op voor het bijwonen van een bijeenkomst in de openbare school 'De Springplank' op 17 oktober 1980, teneinde te komen tot de oprichting van een historische vereniging. Een tweede bijeenkomst wordt gehouden op 14 november. De heer F. Pereboom van de IJsselakademie in Kampen geeft een aantal deskundige adviezen over het functioneren van een dergelijke vereniging.

Er wordt een voorlopig bestuur gekozen bestaande uit de dames G. Berends-Drost, M. van Eijk-Hof en J.K. Pruim-Reinders en de heren G.W. Grootenhuis, H.J.J. Hoppen, G.T. Prins, H. van der Veen en G. van Wifferen.

Op 18 februari 1981 wordt in 'De Spil' een derde bijeenkomst gehouden, waarbij twee vertegenwoordigers van de vereniging 'Vrienden

van Urk' en twee van de Historische Vereniging Wijhe aanwezig zijn. Inmiddels is, met medewerking van notaris Bremmers, een ontwerp gemaakt van statuten en een huishoudelijk reglement, waarna de oprichtingsvergadering kan worden uitgeschreven. Deze vindt plaats in zaal 'Oortwijn' op 25 maart 1981. Onder de aanwezigen bevinden zich onder andere de heer F. Pereboom, twee vertegenwoordigers van de heemkring 'De Botermolen' uit de partnergemeente Keerbergen, twee leden van de zustervereniging uit Wijhe, notaris Bremmers en het voltallige college van burgemeester en wethouders van Heino. De vergadering wordt geleid door de heer G.W. Grootenhuis in verband met ziekte van de heer H. van der Veen. Het eerste gedeelte heeft een enigszins officieel karakter door het vaststellen van de statuten, het huishoudelijk reglement en het aanwijzen van een bestuur. Het tweede gedeelte staat geheel in het teken van 'de geboorte' van de vereniging. Op ludieke wijze wordt aangifte gedaan, na een zwangerschapsperiode van zes maanden, van

Het voorlezen van de akte van geboorte door de schout van Heino en zijn veldwachter.

de geboorte van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'. Deze naam is aangedragen door de heer T. de Vries uit Urk. Hoewel het gebruikelijk is, dat de aangever van een geboorte zichzelf bij de daartoe bevoegde autoriteiten vervoegt, hebben genoemde autoriteiten, in dit geval de schout van Heino, burgemeester drs. J.L.H.M. Berger, die wordt vergezeld door zijn veldwachter, de gemeentebode de heer W.H.M. Koopman, zich voor deze gelegenheid bereid verklaard een uitzondering te maken en zijn zelf naar het kraambed getogen.

Nadat de schout de akte van geboorte heeft voorgelezen en wel de geboorte van een kind van het Heinose geslacht, geboren uit het oprichtingsbestuur en een groot aantal ingezetenen van Heino, aan hetwelk de naam is gegeven van 'Omheining', komen de beide wethouders, de heren H.J. Neimeijer en B.J. Snel, op kraamvisite en bieden namens alle inwoners van Heino een krentenwegge aan. Hun wens 'Da'j het kind in eer en deugd magt groot brengen' wordt beantwoord met 'Wie hopen da'j doar getuge van magt ween'. Daarna worden alle aanwezigen getraakteerd op koffie met krenten-

brood en wordt het eerste nummer van het contactblad 'Omheining' uitgedeeld. Dit nummer is tot stand gekomen met medewerking van de Heinose middenstand en is gedrukt bij Seine.

Bestuur

De vereniging heeft de volgende voorzitters gekend.

De heer H. van der Veen van 1981 tot 1991; tien jaar Omheining is tien jaar H. van der Veen. Zijn taak wordt overgenomen door de heer G.H. Elshof die in 1992 plaats maakt voor de heer G.C. Stapel. In 1997 wordt de heer J.M. Seine voorzitter; hij neemt afscheid in 2004. Vervolgens neemt de heer G.J. Hageman voor een jaar het voorzitterschap op zich. Dan is van 2005 tot 2007 de heer H.J. Bosman voorzitter. In de ontstane vacature wordt de heer H. Hofman in 2007 tot waarnemend voorzitter benoemd. In 2008 wordt hij definitief voorzitter.

Jubilea

Aan elk jubileum wordt aandacht besteed, de ene keer uitvoeriger dan de andere keer. Dit gebeurt de eerste jaren tijdens de algemene ledenvergadering na het huishoudelijk gedeelte. In

Een succesvol optreden van een zanggroepje bij het twintigjarig bestaan.

1986 treedt de Sallandse Folklore groep 'Strunk' uit Raalte op. Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan zorgt mevrouw M. van Egten-Kool in Drents dialect voor gezellige ontspanning. Aan het 12½-jarig bestaan wordt aandacht besteed op de ledenvergadering in september 1993. Het duo Hanneke Hidding en Ben Schreurs treedt op met een liedjesprogramma in streektaal. Het Sallandse duo 'Höllenboer' treedt op naar aanleiding van het vijftienjarig bestaan.

Het twintigjarig bestaan wordt gevierd met een gezellige avond voor de leden. Uiteindelijk worden het twee avonden om iedereen de gelegenheid te bieden hierbij aanwezig te zijn. Het is een avond voor en door Heinoërs, met een optreden van 'De drie grieze doeven', een zanggroepje en dansgroep 'Spölda'. Tevens wordt een quiz gehouden met oude gebruiksvoorwerpen 'Wie van de drie vertelt de waarheid'. Helaas kunnen diverse mensen in verband met de mond- en klauwzeercrisis niet aanwezig zijn. Daarom wordt besloten de avond op 24 september een keer te herhalen. Het optreden van het zanggroepje is dermate succesvol, dat naar aanleiding hiervan de herenzanggroep 'De Pompedoers' wordt opgericht. Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan wor-

den eveneens twee feestavonden georganiseerd. Bij aankomst worden de bezoekers ontvangen door bekende dorpsfiguren, gespeeld door leden van de mimegroep Koeloeur. Verder wordt de avond verzorgd door de herenzanggroep De Pompedoers.

Verenigingsruimte

Na twee jaar te hebben vergaderd op diverse locaties krijgt de vereniging in 1983 een eigen werkruimte in huur in de linkervleugel van de voormalige lagere landbouwschool die 'n Heerd' wordt genoemd. In januari 1990 vindt een verhuizing plaats naar de rechtervleugel van dezelfde landbouwschool. Op 21 en 22 juli 1997 volgt opnieuw een verhuizing en wel van 'n Heerd' in het gebouw 'De Haere' naar 'de Maelderieje' in het Bezoekerscentrum. Het Anjerfonds verleent subsidie voor de inrichting van de nieuwe ruimte. De officiële opening vindt plaats op 16 mei 1998.

In 2004 gaat de werkgroep 'Behoudt Omheining' van start. Er wordt een bedrijfsplan opgesteld, financieel onderbouwd, met bijbehorende tekeningen. Het wordt gepresenteerd aan de gemeenteraad, de burgemeester, de wethouder van cultuur, de desbetreffende gemeente-amb-

*De huidige
verenigingsruimte.*

tenaren en de politieke partij het CDA. Helaas wenst de gemeente Raalte, eigenaar van het gebouw 'Het Bezoekerscentrum', financieel niet aan het plan mee te werken. De gemeente onderhandelt ondertussen met 'Het Saalien Wonen en Bouwen' over verkoop van het pand. Het jaar 2005 is een jaar met veel zorg over het voortbestaan van de vereniging. Er is grote zorg over de voortgang van de plannen van de gemeente Raalte met betrekking tot het gebouw, de voormalige maalderij. De vereniging wil het graag behouden als cultureel erfgoed. Uiteindelijk verkoopt de gemeente het gebouw aan 'Het Saalien Wonen en Bouwen'. Het Bezoekerscentrum wordt opgeheven; 'De Coöperatie' wordt de nieuwe huurder. De huisvesting van de drie onderhuurders, VVV, Podium en Omheining, wordt de eerstkomende twintig jaar veiliggesteld. De gemeente Raalte beëindigt het verstrekken van subsidie.

Contactblad 'Omheining'

Honderd bladzijden Heinose geschiedenis per jaar! Rekent u dat eens uit over dertig jaar!

In de loop der jaren ondergaat het contactblad enkele veranderingen. Er wordt gekozen voor een andere vormgeving, een andere omslag en bij de verschijning van het 100e nummer in de-

cember 2005 wordt de kleur waarin wordt gedrukt gewijzigd van bruin in zwart. De vereniging gaat echter met haar tijd mee en in maart 2009 verschijnt het contactblad met een nieuwe vormgeving in kleur.

Vanaf de oprichting is de heer H. van der Veen eindredacteur. Hij treedt in 1994 terug, waarna mevrouw M.S.H. Donath-Hoppen hem opvolgt tot 2000. Vervolgens wordt haar taak overgenomen door mevrouw T. de Graaf-Brouwer en sinds 2005 is mevrouw D.A. Weulink-Jansen verantwoordelijk voor de eindredactie.

Tot 1991 is de heer H.J.J. Hoppen vormgever van het contactblad. Zijn taak wordt overgenomen door de heer A. van de Wetering.

Vervolg op blz. 17

Via onze website

www.omheining.net

kunt u kennismaken met de activiteiten
van onze vereniging

Dagboek van Wiepkje Veldkamp

Liz van Deursen

Vervolg Dagboek van Wiepkje Veldkamp

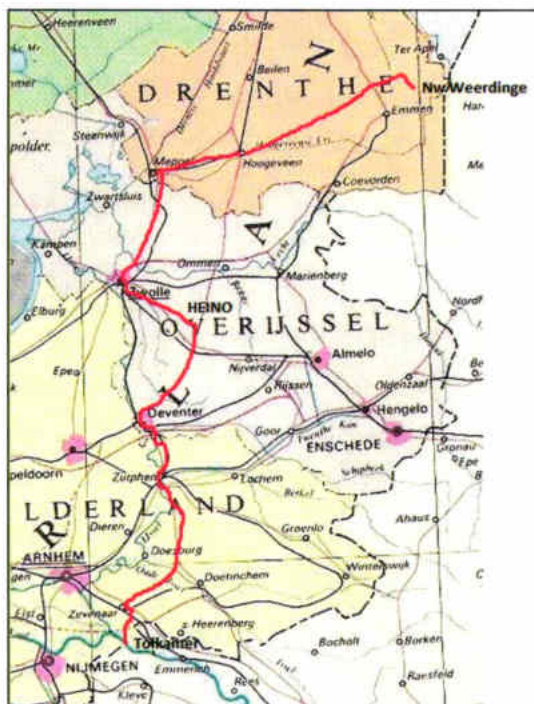
Woensdag 21 februari 1945

Vroeg op. Vader ligt al om half acht bij de smid voor de deur. Die is echter nog gesloten.

Het wagentje staat niet meer op straat en we hebben goede hoop, dat ze er toch gisteravond nog aan begonnen zijn. Na een tweede tocht naar de smid wordt de brik kant en klaar meegebracht. Nu maar vlug opladen en om ongeveer half elf vertrekken we. Aanvankelijk was het de bedoeling dat we over Ommen naar Nieuw Weerdinge zouden gaan. Volgens de berichten is de weg over Ommen echter zeer slecht. De weg over Nijverdalen is wel beter, maar een heel eind om. Dan kunnen we beter over Meppel gaan. Dit voorstel vindt bijval. Besloten wordt over Raalte, een prachtweg, naar Meppel te gaan.

Het is deze morgen prachtig weer en het ziet er naar uit dat het zo wel zal blijven. Na een hartelijk afscheid vertrekken we. Even buiten de stad wordt moeder op de wagen gezet en mag ze voor koetsier spelen. De grote wagen is aan de brik vastgemaakt en vader en Do zijn als paarden ingespannen en daar gaat ie. Ik volg met het lichte dekenwagentje. De zware wagen hebben we in Deventer achtergelaten. De reis gaat prachtig, het weer zit erg mee. Onderweg kopen we bij een boer een fles volle melk. Bij een andere boer krijgen we een halve fles karnemelk.

Bij een huisje vroegen we ons brood op te eten. De juffrouw zette een kopje koffie voor ons. Na het eten trokken we weer verder. Mijn wagen wordt achter het andere stel gebonden. We schieten lekker op. Het is nog vroeg in de middag als we de toren van Raalte voor ons zien verrijzen. Op de weg is het zwart van de trekkers. Heel wat mensen staan bij hun gebroken wagentjes. Twee dames staan hulpeloos te kijken bij hun wagen, waarvan het ene wiel is af-

Kaartje met de route die gelopen is.

gelopen. De ene staat zelfs te huilen. Do kan het niet over zijn hart verkrijgen om door te rijden. Hij is al zo handig geworden in het repareren, dat hij ook het wagentje van deze mensen gauw voor elkaar weet te maken. Het zijn twee dames uit Amsterdam, die hier wat eten hebben gehaald. Als beloning krijgt moeder twee melkbonnetjes. Wij gaan weer verder en in Raalte melden we ons bij het passantenhuis. Wij krijgen pap en voor vier personen brood mee. Hier ontmoeten we de familie Pothoven uit Arnhem. Het is nog tamelijk vroeg en we hebben nog best zin een eindje verder te trekken. Drie kilometer voor Heino vragen we bij 'boerderij Kloppenburg' om onderdak. [moet zijn: "Kloppenbergh"; later beter bekend onder de naam "boerderij Strijfveen"]. We hebben deze dag 23 kilometer afgelegd. Moeder vraagt of we

even de pap mogen opwarmen. Het is echter niet nodig, want er is al op ons gerekend met het eten. We krijgen pap en brood. Na nog even te hebben gepraat, zoeken we voor deze nacht ons hooi op. Het is een welbestede dag geweest, met helemaal geen pech.

Donderdag 22 februari 1945

We zijn vroeg opgestaan. Op de boerderij werd al voor zessen begonnen.

We worden opnieuw uitgenodigd om bij de boerin in de keuken te eten. Ook hier ondervinden we veel vriendelijkheid.

Om half negen nemen we afscheid. De wagens zijn al in orde gemaakt; we zijn nog nooit zo vroeg op pad gegaan. Het is een beetje koud maar het lijkt mooi weer te worden. We hebben ons voorgenomen voorbij Zwolle te komen. Negen kilometer voor Zwolle worden we achter een wagen van een voerman gekoppeld. Hij is zo goed ons voor fl. 25,- naar Zwolle te brengen. Voor de veiligheid hebben we 's morgens de witte vlag gehesen. Eén van onze kussenslopen prijkt bovenop de brik. Toen we Zwolle hadden bereikt en onze wagen hadden losgekoppeld van die van de voerman, sprong plotseling een Duits officier vanuit een auto op ons af. "Das ist verboden!" zei hij, wijzend op de vlag. Hij rukte de vlag eraf en moeder zei: "Geef maar hier", maar dat was hij niet van plan. Hij verdween met onze kussensloop weer in zijn auto. De vangst was echter niet groot, we hadden er al bijna 3 weken op geslapen, dus was het verre van schoon en bovendien zat er nog een groot gat in.

We spannen ons weer voor de wagen en trekken in de richting van Meppel. Het is nog 24 kilometer. We hopen de helft nog af te leggen, want het is nog voor de middag.

Op de weg die we nu gaan, is het zwart van de mensen. Van heinde en ver komen ze om eten te halen. Wij vragen bij een boerderij ons brood te mogen opeten. Het wordt toegestaan en ons wordt een vunzig schuurtje gewezen, waar je met goed fatsoen geen boterham kunt snijden. Een zitplaats is er niet. Wij pakken onze broodtrommel maar weer op en proberen het bij de

volgende boerderij. Hier gaat het beter. We mogen onze pap hier opwarmen.

Vervolg dagboek Liz

Zondag 14 februari 2010

Dag 5

Deventer - Raalte - Heino (25 km)

waarvan 18 km gelopen

Weer: -1 graad - wegen besneeuwd - bewolkt - weinig wind

1945: zonnige dag

Gezicht op Raalte.

Uitstekend geslapen op dit eerste adres van de 'Vrienden op de Fiets'.

Wanneer ik het rolgordijn open, zie ik dat er volop sneeuw ligt! Dat belooft wat. Om 8.00 uur ontbijt op de kamer. Keurig verzorgd.

Rond 9.15 uur op pad. De binnenstad ziet er sprookjesachtig uit in de verse sneeuw. De historische straatjes zijn een plaatje, dus heel wat foto's gemaakt. Nu richting Raalte, maar nog voor ik Deventer verlaten heb, ga ik met kar en al onderuit, door het verraderlijke ijs onder de sneeuw. Ik val op mijn linkerknie. Geen mens in de buurt, iedereen slaapt nog. Meteen voel ik ook dat het niet ernstig is. Dus opgekrabbeld en me weer 'ingespannen'. Maar na zo'n 10 km begin ik toch last te krijgen van die knie. Daarop de bus genomen die me 7 km verderop brengt. Het is zoals ma in haar dagboek beschrijft 'een prachtweg' met bomen links en rechts. Ik denk

aan de vele mensen die hier toen voorbij trokken. De twee dames uit Amsterdam, van wie één huilend naast hun kapotte wagentje. Je probeert je er een voorstelling van te maken.

Voor **Raalte** stap ik uit, want ik wil bij binnenkomst de toren zien (*'het is nog vroeg in de middag als we de toren van Raalte zien'*) en ik loop langs de kerk het centrum in. Overal mensen in carnavalskleding, vandaag is blijkbaar de optocht. In hotel De Zwaan neem ik een kop koffie en een soepje. Ook hier volop actie voor het carnaval. Als ik nog voor het begin van de optocht vertrek, heb ik veel bekijks met m'n karretje. Het lijkt wel of ik de eerste carnavals-attractie ben ...

Verder richting **Heino**. Goed opletten. Drie km voor Heino ligt namelijk 'boerderij Strijveen', het onderdakadres van mijn familie. Een echtpaar dat aan komt lopen, vraag ik waar de bewuste boerderij ligt. Ik ben er dichtbij en het blijkt ook nog eens dat de man slechts 100 meter er vandaan in 1945 is geboren. Over toeval gesproken. Ook aan hen leg ik uit wat het doel is van mijn tocht en dat ik de volgende dag een ontmoeting met dhr. Strijveen zal hebben, de zoon van de toenmalige onderdakverlener. 'Oh, die kennen we wel. Na het stroompje aan de linkerkant'. Het is inderdaad een indrukwekkende boerderij. In gedachten zie ik 'de sjees' de op-rit op gaan met pa en opa als paarden ervoor. Wat bijzonder! Ik word hier stil van om op deze historische plek te staan. Achter de grote boerderij ligt een vervallen schuur. Dit blijkt de vroegere varkensschuur te zijn. Heel wat foto's gemaakt.

Ik heb ook aangebeld en op de ramen geklopt maar kreeg geen reactie. Ik weet uit eerdere contacten dat er nu Polen wonen. Rechts aan de voorkant van het huis gluur ik naar binnen, dit moet de keuken zijn. En dat klopt later ook. Ik gluur verder. Door een nogal smerig raam aan de andere kant van de boerderij zie ik plotseling een voet onder een deken uit steken. Hier schrik ik zo van dat ik vergeet op het raam te kloppen. Ik geloof het verder wel.

'Boerderij Strijveen'.

Verder naar mijn onderdak voor die nacht aan de Paalweg 49, het vlinderhuisje van de familie Boerdijk. Schattig huisje en ik voel me er meteen thuis. Vriendelijke ontvangst. 's Avonds wordt er door de gastvrouw 'chinees' gehaald en ik kan ook een bestelling doen.

Tja, het is wel koud maar zeker geen honger-winter.

Maandag 15 februari 2010

Dag 6

Heino - Zwolle (15 km)

Weer: afgelopen nacht -10, zonnig - later bewolkt - geen wind

1945: zonnig, beetje koud

Goed geslapen in het steenkoude slaapkamertje. Overdagig ontbijt. Door elke ochtend een eitje te eten begin ik nu een behoorlijk vol gevoel te krijgen. Dus vanaf nu geen eitjes meer. Wat een verschil als je dat vergelijkt met toen. Tot die conclusie kom ik natuurlijk elke dag.

Zo meteen naar Jan Strijveen, de zoon van. Nog even gebeld en kreeg als antwoord: 'je komt maar'.

Het is weer zo'n hartverwarmende ontmoeting. Ik laat de foto's zien die ik gisteren van de boerderij heb gemaakt. Als ik vertel over mijn voorstelling van hoe zij in 1945 daar aankwamen, komen de tranen. Jan kan dat heel goed begrijpen. Zelf is hij ook geroerd door het feit

Jan Strijtveen.

dat iemand na 65 jaar de moeite neemt om zijn ouders op deze manier te gedenken.

Het dagboek komt te voorschijn en ik lees de desbetreffende passages voor. De slaapplaats toen was boven de koeien op 'de hilde' in het hooi, het gedeelte direct achter het woonhuis.

Jan komt uit een gezin van 11 kinderen. Vader is in 1951 door ziekte overleden. Moeder bleef alleen achter. Het was een komen en gaan van vluchtelingen, vooral uit het westen vanwege de honger. De toen 16-jarige Jan vond het ook wel interessant. Al die mensen brachten heel andere verhalen in huis. Sommigen bleven ook meerdere weken. Mijn ouders en grootouders kon hij zich niet herinneren. Logisch, want zij bleven maar een nacht.

Het is tijd voor de middagboterham en de tafel wordt gedekt. We raken niet uitgepraat. Zo vertelt Jan mij het aangrijpende verhaal over de razzia op 11 april 1945:

'Raalte was al bevrijd, Heino nog niet. In de sloot achter de boerderij zaten 3 Duitse soldaten in een bootje op patrouille. Het was mooi weer. De ondergrondse wist hiervan. Zij hebben de

Duitsers in de rug aangevallen en meegenomen. Een is ontkomen en werd in de arm geschoten en is later aan zijn verwondingen overleden. Dit voorval leidde tot de razzia.

Er werden willekeurig 66 mensen opgepakt, waaronder Jan Strijtveen en zijn broer Anton. Ze werden gegijzeld en meegevoerd naar Zwolle. Ze moesten wachten bij de brug (Ganzepan-brug). Zwolse vrouwen gaven de gegijzelden water te drinken en sloegen de Duitsers hierbij over. Dat was riskant.

De Duitsers dreigden dat niemand gekkigheid moest uithalen, want voor elke actie zouden er 20 mensen gedood worden. Iedereen was nerveus, inclusief de Duitsers vanwege de oprukkende Canadezen. 's Nachts zijn de Duitsers op de vlucht geslagen. De gegijzelden gingen in groepjes uiteen, bang toch nog gepakt te worden. Uiteindelijk heeft iedereen het overleefd'.

Aan het eind van mijn bezoek geef ik Jan het 'gastendoekje' dat ik voor alle te ontmoeten nabestaanden heb meegebracht. Als dank voor de gastvrijheid van toen en nu. Wat een bijzondere ontmoeting!

Tegen 13.30 uur span ik me weer in voor mijn

bagagekarretje en wordt door Jan Strijveen uitgezwaaid. Op weg naar Zwolle. Omdat het al redelijk laat is, rust ik nauwelijks onderweg. En dat is altijd verkeerd. Vlak voor Zwolle memoreer ik het voorvalletje met 'de Duitsers en de witte vlag'. Pas tegen 17.30 uur bereik ik de binnenstad. Ook hier carnaval. Voor Zwolle had ik geen overnachting geregeld, maar ik reken op een goedkoop hotelletje. Af en toe iets aan het lot overlaten. Tenslotte gingen mijn ouders ook zo op pad. Maar dat valt vies tegen. Vanwege carnaval zijn zowat alle hotels vol. Het is al donker als ik uiteindelijk een plek gevonden heb: een dure hotelkamer (!) in de buurt van het station. Ik vond het eigenlijk niet kunnen tijdens deze tocht, maar was op dat moment toch wel blij met mijn creditkaart van 2010.

Dinsdag 16 februari 2010

Dag 7

Zwolle - Meppel (26 km)

waarvan 18 km gelopen

Weer: -2 gr. - gure wind in de rug - grijze lucht 1945: ?

Goed geslapen. Zoals elke morgen lees ik de desbetreffende passage uit het dagboek zodat ik de belevenissen van toen in mijn hoofd heb als ik op pad ga ... *het ziet zwart van de mensen op zoek naar eten ...*

Vandaag om 15.00 uur de afspraak met het Leger des Heils in Meppel, de volgende verblijfplaats van de familie. Omdat deze afspraak niet verzet kan worden naar morgen, heb ik tot Rouveen 'gebust'. Ach, mijn familie kreeg af en toe ook een lift, zelfs een keer van een Duitse patrouillewagen. Ik stap uit bij de Hervormde kerk. Het is een lang maar mooi lintdorp, met al die boerderijen zo schuin langs de weg staand. Het thema 'scheepje varen' (het fotograferen van schepen in het raam) krijgt meer vorm. Tenslotte ben ik een kleindochter van een schipper. Toen ik in Rouveen een foto wilde maken van een bootje, opende een mevrouw ietwat vertoewend het raam. Een oude vrouw duikt schuw weg. Leunend in het raam vertel ik over mijn tocht en het verhaal achter de scheepjes.

De schuwheid is op slag verdwenen. Met toestemming mag ik de oude moeder in klederdracht, zittend bij haar potkacheltje, vastleggen. Ze wensen me succes met het vervolg van mijn reis en sluiten het raam. Even later zwaait de dochter naar mij als ze me met de auto voorbij gaat. Weer een ontmoeting om warm van te worden en die energie geeft voor de komende kilometers.

Zo gaat het nou voortdurend. Die korte ontmoetingen onderweg, zoals ook in Staphorst, waar een mevrouw, in donkerblauwe klederdracht, zeer geïnteresseerd in is. Zij wil wel een verslag van mijn ervaringen. Dus worden e-mailadressen uitgewisseld.

Maar nu verder, op naar Meppel. In het centrum van Meppel aangekomen, vraag ik een meneer de weg naar de Havenstraat en zeg dat ik naar het gebouw van het Leger des Heils moet. 'Oh, daar kom ik net vandaan, heb mijn vrouw naar de bijbelstudie gebracht'. Ook sterk!! Hij loopt met me mee. Ondertussen vertel ik het verhaal dat mijn ouders door een smal steegje naar het Leger des Heils gebouw liepen. De korpsofficier, kapitein Bergsma, zag vanuit het bovenraam die karavaan aankomen en dat heeft hem een vreselijke lachbui bezorgd. Even later loop ik door datzelfde steegje. Wat een moment weer! De deur gaat open en ik word vriendelijk ontvangen met koffie.

Daarna krijg ik een rondleiding in de nu leegstaande bovenwoning, waar mijn ouders tien dagen hebben doorgebracht. Die bestaat uit een woonkamer, een smalle trap naar de zolder en de Legerzaal met alle herkenbare symbolen. Tijdens die bijbelstudiebijeenkomst krijg ik de gelegenheid iets te vertellen over mijn tocht. De bijeenkomst wordt afgesloten met het lied: 'Stromen van zegen gaan komen ...'.

En bij mij lopen er heel andere stromen over de wangen ...

Wat een dag weer!!

Einde dagboek Wiepkje

Het vervolg van de tocht naar Drenthe is niet beschreven behalve de aankomst. Vermoedelijk zijn ze langs de Hoogeteense Vaart gelopen en hebben ze in Hoogeteen overnacht. In **Valthe** vonden vader, moeder, Sjoukje en Marietje onderdak bij een familie Jonkman. Do vond werk en onderdak bij het Leger des Heils in **Nieuw Weerdinge**. Wiepkje vond een plek in **Valthermond** bij de familie Huizinga.

Emmen en omgeving werden op 12 april door de Canadezen bevrijd.

Half april 1945 begon het gezin aan de terugtocht naar Lobith. Weggebracht door een boerenzoon met paard en kar. En deze tocht was even avontuurlijk. Bij aankomst in Tuindorp schreef Wiepkje Veldkamp:

'Er was ontzaglijk veel kapot. De ark was van alle kanten doorschoten en stond op het droge, schuin tegen de dijk. In de pastorie (Boterdijk) was alleen de kelder en gelijkvloers nog een beetje bewoonbaar. Boven aan de trap keek je tegen de blote hemel. Van onze bezittingen was heel veel weg. Gestolen! Door wie? De Duitsers, Engelsen of mensen uit het dorp die eerder terug waren? Het is een grote vraag. Wel is het later gebeurd dat we een dorpsgenoot in onze kleren zagen rondlopen'.

Op 20 juni 1946 traden Wiepkje Veldkamp en Do van Deursen in Rotterdam in het huwelijk. Het echtpaar kreeg vier kinderen: Hessel (*1947), Dirk (*1948), Elisabeth Jansje Johanna (Liz) (*1951) en Theodorus Jacobus (*1956). Do en Wiepkje waren als heilsofficieren actief in het evangelisatiewerk van het Leger des Heils. De achtereenvolgende standplaatsen waren Amsterdam, Sneek, Klazienaveen, Nieuw Weerdinge en Eindhoven. Daar kwamen de kapiteins Van Deursen tot de conclusie dat het dagelijks werk van een heilsofficier voor hen te zwaar was geworden. Do van Deursen ging bij Philips werken en Wiepkje richtte zich op het huishouden en de kinderen. Later werkte ze als administratieve kracht voor de reclassering van

het Leger des Heils. Zij bleven echter hun hele leven heilssoldaat. Do van Deursen overleed op 14 mei 2002 te Eindhoven en Wiepkje Veldkamp overleed daar op 31 juli 2009.

Einde dagboek Liz:

Valthermond - Nieuw Weerdinge (13 km)

Weer: +3 gr - koude wind - grijs

1945: ?

Liz heeft haar eindbestemming bereikt.

Na 11 dagen en 187 kilometer, arriveer ik op zaterdag 20 februari op mijn eindbestemming Valthermond / Nieuw Weerdinge. Hier tref ik onverwacht ook nog een nicht van de familie Huizinga.

Het is een reis geworden met prachtige ontmoetingen met nabestaanden van onderdakverleners. Met mensen onderweg, spontane aanbiedingen van een kop koffie, soep of een maaltijd. Slechts één enkele weigering om naar het toilet te mogen, net zoals de zus van mijn vader - mijn tante Sjouk - in 1945 overkwam.

Gastvrijheid bestaat ook nog in 2010.

Hier eindigt mijn letterlijke stap in het verleden.

De tocht heeft me meer gebracht dan ik heb durven hopen.

Liz van Deursen

Juli 2010

Naar dezelfde school (7)

Toon Hoefsloot

Al zeker vier generaties lang gaan kinderen van de familie Weertman naar de openbare lagere school, nu de Springplank. Het verhaal in deze aflevering begint bij Thedoor Weertman. Zijn zoon Wim kan zich weliswaar niet herinneren dat zijn vader er ooit iets over verteld heeft, maar het is zeer waarschijnlijk dat hij zijn schooltijd heeft doorgebracht in de oude school aan de Dorpsstraat, die in 1876 is gebouwd en er nu na een roemruchte geschiedenis troosteloos bijstaat, wachtend op de onvermijdelijke sloop.

Foto 1

Thé, zoals men hem altijd noemde, werd geboren op 24 maart 1908. Helaas is er van hem geen schoolfoto bij de familie bekend. We zien hem op de eerste foto van eind maart 1970 achter de toonbank van zijn kruidenierswinkel aan de Bendijksweg 36, die hij in 1934 van zijn vader Mannes overnam.

In 1939 trouwde Thé met Marie Wullink (1908) die woonde op boerderij De Paddepol in de gemeente Wijhe. Zij kregen drie kinderen: Manne (1941), Gerrie (1945) en Wim (1948).

Naast kruidenier was Thé een aantal jaren landmeter en hield hij ook enkele koeien, varkens, kippen en een paard. Eerst met paard en wagen en later in de vijftiger jaren met een VW-bestelbusje ging hij zijn klanten langs. Wim weet zich

nog te herinneren dat hij op zaterdag altijd richting Het Nijenhuis reed. In 1958 stopte hij met het boerenwerk en werd de winkel vergroot.

Als een van zijn kinderen belangstelling had gehad om de zaak voort te zetten, dan was het bedrijf waarschijnlijk verhuisd naar het centrum van het dorp. Dat was echter niet het geval. Op 1 april 1970 werd de winkel van Weertman gesloten. Weertman was indertijd aangesloten bij de winkelorganisatie IFA. Hans van de Worp kon nu zijn bedrijf aan de Marktstraat als IFA-winkel voortzetten.

Foto 2

Op de tweede foto, uit het schooljaar 1957/1958 zien we Wim helemaal links in de tweede rij van achter. Het is de 3/4 klas van meester Smeenk. Enkele schoolreisjes uit die periode zijn hem nog bijgebleven: het schoolreisje naar Emst, waar werd overnacht in een jeugdherberg en een dagje uit naar Amsterdam, waar in theater Carré een jubileumvoorstelling van Scapino werd bijgewoond.

Na de lagere school ging Wim naar de Rijks-HBS in Zwolle. Op 1 juni 1966 begon hij zijn loopbaan bij Wehkamp op de afdeling klantenservice. Daarna werkte hij jarenlang op de afdeling incasso. Regelmatig moest hij door heel Nederland op zoek naar slecht- of niet-betalende klanten die veelal moeilijk op te sporen waren. In Limburg kwam hij zelfs een keer op een adres terecht waar geen huis meer stond! De laatste 15 jaar heeft hij zich beziggehouden met de verzekeringsproducten die Wehkamp

Foto 2

aanbiedt. Hij werkt als intermediair tussen een verzekeringsmaatschappij en Wehkamp. Daarvoor heeft hij de cursus Assurantie B gevolgd. Op 1 juni 2011 stopt Wim met werken. Hij heeft er dan 45 jaar bij dezelfde baas opzitten en dat mag toch heel bijzonder genoemd worden. Wim trouwde in 1972 met Wolthera Dijkstra (1950). Zij kregen drie kinderen: Sander (1976), Marianne (1978) en Karen (1981).

Foto 3

Op de derde foto, gemaakt ter gelegenheid van het afscheid van groep 8 van meester Koopman in 1988, zien we **Sander op de tweede rij, vierde van links**. Ook de toenmalige directeur, meester Dikkeboer, staat op deze afscheidsfoto. Sander heeft na de vwo-opleiding sociale geo-

grafie gestudeerd in Groningen. Hij is nu werkzaam bij de gemeente Almelo als beleidsmedewerker ruimtelijke ordening.

Sander is in 2002 getrouwd met Irene Halfwerk (1976). Ze hebben drie zoons: Tristan (2003), Quinten (2005) en Pepijn (2008).

Foto 4

Uit het voorjaar van 2010 - de uitbundig bloeiende prunus op de achtergrond is er het bewijs van - stamt de vierde foto. Het is groep 3 van juf Marjanne Klomp. **Tristan zit vooraan rechts** en kijkt met een vastberaden blik in de camera. Hij is de jongste in de rij van vier generaties Weertman in de mannelijke lijn. Tristan zit nu in groep 4.

Foto 3

Foto 4

Toen

We kijken hier op het pleintje ter hoogte van snackbar Plaza. Dit pleintje heette vroeger de Sikkenbrink. Op deze plaats heeft in 1729 een brand gewoed die een flink aantal huizen in de as heeft gelegd.

Nu

Zoals u kunt zien is het pleintje (de Sikkenbrink) gebleven. Op de plaats van de verbrande huizen is een snackbar verrezen die eerst in handen was van Oortwijn en nu dus La Plaza heet.

In het pand dat tussen de twee bomen te zien is, is 'Hermien zelfmaakmode' gevestigd.

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' 30 jaar

Deel 2 - J.K. Pruim-Reinders en H. Hofman

1983.
'Het moordnummer'
wordt overhandigd door
H. v.d. Veen aan
wethouder Neimeijer.

Themanummers en -avonden

In de eerste jaren gaat het verschijnen van een themanummer in de maand september steeds vergezeld van een daarbij aansluitende thema-avond.

1983

De moord onder Heino in 1883 op het erve Grootboer wordt uitvoerig beschreven. Op de thema-avond, er waren bijna 300 mensen aanwezig, wordt aan mevrouw Heuven van de 'moordboerderij' aan de Hogebroeksweg het eerste nummer aangeboden. De heer Borgardt, verkleed als troubadour, zingt het bijpassende moordlied van 13 coupletten, begeleid en gesteund door zijn hele gezin.

1984

De 200e sterfdag van de Overijsselse patriot Johan Derk van der Capellen tot den Pol wordt beschreven en op de thema-avond toegelicht door een nazaat, de heer De Savornin Lohman uit Zutphen.

1985

Het thema 'De Sallandse boerderij' wordt be-

schreven en toegelicht door onder meer de heer Mansvelt Beck van het Openluchtmuseum in Arnhem.

1986

De heer G.W. Grootenhuis beschrijft de historie van 'Den Alerdinc' en licht deze op de thema-avond toe aan de hand van dia's.

1987

De heer G.C. Stapel, oud-directeur van de zuivelfabriek Heino Krause, beschrijft de 75 jaar van het bestaan van de fabriek en verzorgt een thema-avond over hetzelfde onderwerp.

1989

Een viertal leden van de vereniging schrijven een themanummer over de heer G.J.G. de Vidal de Saint Germain, die van 1838 tot 1886 burgemeester van Heino is, en over het door hem beheerde landgoed 'Het Reelaer'. Op de thema-avond worden daarvan dia's vertoond.

1992

De heer G.A. Hutten uit Kesteren schrijft een themanummer over 'De Oude Born'. Op de thema-avond vertelt hij daar boeiend over.

*Een gedeelte
van de kruidentuin
'Allegardje'.*

1993

Een themanummer van de werkgroep 'Kruidentuin Allegardje' die daarmee haar vijfjarig bestaan herdenkt.

1995

In verband met de herdenking dat Nederland vijftig jaar is bevrijd, verschijnt er een themanummer over de bevrijding van Heino.

1996

Een themanummer met de geschiedenis van de huishoudschool 'De Bakenbelt'.

1997

Themanummer 'Tien jaar kruidentuin Allegardje'. Naar aanleiding hiervan houdt mevrouw G. Waardenburg uit Diepenheim op de thema-avond een lezing met als titel 'Het helpt er altijd wel één'.

1999

Een themanummer met als titel 'Zo ongeveer rondom 1900'.

2007

Opnieuw een themanummer van de werkgroep 'Kruidentuin Allegardje'. De werkgroep en dus ook de tuin bestaan 20 jaar. In verband hiermee houden de dames Dineke Logtenberg en Anke Pols van de kwekerij 'De Boschhoeve' uit Wolfheze een lezing op de ledenavond in september.

Publicaties

1982

Een boekwerkje dat ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gemeentehuis wordt verspreid.

Hierin geeft Omheining een historisch overzicht van de Heinose gemeentehuizen.

1985

Met steun van het Anjerfonds verschijnt 'Heino in crisisjaren en oorlogstijd'.

1986

In het najaar van 1986 verschijnt het eerste dialectbundeltje 'Op zien Heino's', in het voor- en najaar van 1988 gevolgd door het tweede en derde deel. Het vierde bundeltje verschijnt in maart 1990 en het vijfde en laatste boekje in juni 1993.

1988

De vereniging heeft een flink aandeel in het tot stand komen van het herdenkingsboekje 'Rabobank Heino 75 jaar'.

1990

In september verschijnt het eerste fotoboek 'Kiek toch es!'

1991

Het tienjarig bestaan vindt plaats vrijwel tegelijkertijd met de opening van het nieuwe bedrijfspand van Sonodruk. Bij Sonodruk heeft

*Het tweede fotoboek
'Kiek toch es!'
verschijnt.*

men al geruime tijd plannen om iets voor de Heino'se gemeenschap te betekenen. Het wordt de uitgave 'Tien jaar Omheining, een bloemlezing'. Bij de samenstelling ervan is Omheining nauw betrokken.

1993

Het tweede fotoboek 'Kiek toch es!' verschijnt.

1996

De 'Kadastrale atlas Heino 1832' ziet het levenslicht. De presentatie vindt plaats in het gemeentehuis. Het is een ludiek gebeuren waarbij koning Willem I en schout-burgemeester Klomp per koets arriveren in gezelschap van een lakei.

2001

In verband met het 20-jarig bestaan komt er in maart 2001 geen contactblad uit, maar een jubileumuitgave met als titel 'Wonen en werken aan de Oude Wetering onder Lierderholthuis'. Auteur is de heer G.A. Hutten.

2009

In 2009 wordt begonnen met de voorbereiding van het boek 'De Canon van Heino', dat in maart 2011 tijdens de viering van het 30-jarig jubileum van de vereniging zal verschijnen.

De werkgroepen

In het eerste jaar gaan acht werkgroepen van start. Daar staan de acht klaverbladeren in het vignet voor. Het zijn de werkgroepen archeologie, beeld en geluid, boerderij- en veldnamen, dialect, folklore, genealogie, geschiedenis en natuur en milieu. In 1993 verandert de werkgroep natuur en milieu haar naam in de werkgroep 'Kruidentuin Allegaardje'. De werkgroep archeologie wordt in 1996 opgeheven. Nieuw is de werkgroep historische gebruiksvoorwerpen. De werkgroep dialect verandert haar naam in werkgroep streektaal. De werkgroep genealogie wordt genealogie-documentatie en de werkgroep beeld en geluid wordt foto en video. De werkgroep boerderij- en veldnamen gaat in 2006 samen met de werkgroep geschiedenis. De lege plek wordt opgevuld door de werkgroep tentoonstelling, zodat alle acht klaverbladeren weer bezet zijn.

Tentoonstellingen

1994

Er wordt een fototentoonstelling gerealiseerd voor de gemeentedag van de gemeente Heino met als titel 'Heino, toen en nu'.

*De tentoonstelling
'40 jaar
voetbalvereniging
Heino'.*

1995

In april en in november worden twee foto-exposities georganiseerd in samenwerking met de fotoclub. Het onderwerp is de bevrijding van Heino.

Tevens wordt een foto-expositie verzorgd bij het 25-jarig jubileum van het verzorgingshuis 'De Vloedgraven'.

1997

Veel tijd wordt gestoken in het onderzoek naar gegevens voor de permanente en de tijdelijke tentoonstelling in het bezoekerscentrum.

1999

De werkgroep Historische Gebruiksvoorwerpen verleent haar medewerking aan de tentoonstelling in het bezoekerscentrum met als titel 'Huishouden uit de tijd'.

2000

Er worden twee fototentoonstellingen gerealiseerd. Van 14 t/m 16 april is het thema 'Heino en haar inwoners' en van 16 t/m 20 augustus 'Pompdagen'.

2002

De tentoonstelling 'Het verhaal achter de dingen' wordt geopend. Een tentoonstelling over alledaagse voorwerpen.

2004

In april en mei wordt de tentoonstelling 'Wule

zeket det zo' gehouden. Een tentoonstelling van Heinose spreekwoorden en gezegden in beeld.

2005

Aan de herdenking 'Heino 60 jaar bevrijd' wordt actief deelgenomen. Het gehele gebouw wordt van 26 maart t/m 5 mei ingericht als tentoonstellingsruimte. De heer Kristian Garssen exposeert zijn bijzondere en omvangrijke collectie 'Nederland in oorlogstijd 1940-1945', de schilderclub 'Schildervrij' exposeert schilderijen over het oorlogsgebeuren en de fotoclub verzorgt een fototentoonstelling met als thema 'Toen en Nu'. De tentoonstelling wordt afgesloten in het bijzijn van een delegatie van Canadese veteranen, een groep die op dat moment in Nederland op bezoek is.

Van 1 september tot 26 november draait de tentoonstelling 'Het platteland in de vorige eeuw', georganiseerd door de werkgroep Folklore en de werkgroep Historische Gebruiksvoorwerpen. Allerlei voorwerpen die in de loop der tijd door de leden zijn geschonken zijn te bezichtigen.

In verband met de verschijning van de 100e 'Omheining' gaat op 3 december de tentoonstelling 'Spreekende Foto's' van start.

2008

In februari wordt de tentoonstelling '150 jaar

parochieleden Heino' geopend, waarvoor de r.-k. kerk Heino en het HCO te Zwolle veel materiaal aanleveren.

2009

De tentoonstelling '40 jaar voetbalvereniging Heino' wordt gehouden van mei t/m augustus, met veel materiaal van de VV Heino.

2010

De carnavalsvereniging 'De Sökkestoppers' staat uitgebreid stil bij haar 44-jarig bestaan. De tentoonstelling geeft een verrassende blik in de rijke historie van de carnavalsvereniging die veel materiaal ter beschikking heeft gesteld.

Nog een aantal feiten

Van meet af aan worden er wandelingen en fietstochten georganiseerd, met het vooropgezette doel de deelnemers nader te laten kennismaken met de omgeving. En juist dit 'heemkundig' aspect blijkt uitermate aan te slaan. De eerste dauwtrapfietstocht op Hemelvaartsdag en de eerste wandeling op tweede kerstdag vinden plaats in 1981, de eerste wandeling op paasmaandag in 1982. In 1993 wordt besloten te stoppen met de dauwtrapfietstocht in verband met de vele evenementen die al op deze dag worden georganiseerd. De wandeltochten blijven een succes en trekken steeds veel deelnemers.

In 1996 bestaan de Pompdagen 10 jaar. Er wordt meegedaan met een wagen met daarop de schoenmakerij van de heer Offenbergh. De vereniging wint daarmee de zesde prijs.

In 2000 krijgt de vereniging telefoon, een eigen website en een e-mailadres.

Op 20 september 2008 wordt met een informatiestand meegewerkt aan het 150-jarig jubileum van de Vereniging voor Overijssels Regt en Geschiedenis. De feestelijke gebeurtenis vindt plaats in de Michaelkerk te Zwolle en wordt bijgewoond door hare majesteit koningin Beatrix. Een jaar later wordt de dag voor de regionale geschiedenis en streekcultuur gehouden in de Lebuinus- en de Mariakerk te Deventer. De werkgroep Kruidentuin 'Allegardje' vertegenwoordigt de vereniging met een stand.

De schoenmakerij van de heer Offenbergh in de optocht tijdens de Pompdagen in 1996.

Tijdens de jaarlijkse Pompdagen, op het Daggie Old Heino, zijn de vereniging en de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje' altijd met een kraam ter informatie aanwezig. De werkgroep Folklore verzorgt de broodmaaltijd in klederdracht.

Afsluiting

Helaas is het onmogelijk alles over de afgelopen jaren te vermelden. Daarom is dit overzicht een samenvatting geworden.

Dertig jaar 'Omheining'; dertig jaar een vereniging draaiende houden is niet altijd gemakkelijk geweest. 'Omheining' heeft haar plaats gevonden in de Heino'se samenleving, dat heeft zij te danken aan de onontbeerlijke steun van haar vrijwilligers die in alle geledingen hun bijdrage leveren.

Wij spreken de hoop uit, dat de komende jaren net zo positief mogen verlopen als de dertig jaar die achter ons liggen.

H. Hofman, *voorzitter*

J.K. Pruim-Reinders, *secretaris*

We hebben een drietal reacties gehad op de rubriek 'Gebruik onbekend' in het decembernummer van 2010.

Dinie Herbrink, Veltkamplaan 23, meent dat het voorwerp op foto 2 gebruikt werd om sokken te repareren.

Lucia van Emmen reageert namens Driekes Dijsselhof, Langeslag 43 in Laag Zuthem. Hij denkt dat het gebruikt werd voor het vervaardigen van sokken. Hij meent zelfs dat hij het voorwerp aan de vereniging geschonken heeft.

Willem van Dam, Ganzepanweg 1, denkt dat het voorwerp op foto 1 een boterstempel is. Op foto 2 staat volgens hem een apparaat om sokken te stoppen of om figuren in boter te maken.

Allen hartelijk dank voor de reactie.

Namens de redactie

Dieni Weulink.

Foto 1.

Foto 2.

Van de bestuurstafel

De viering van het 30-jarig jubileum laten wij als vereniging niet onopgemerkt voorbij gaan. Donderdagavond 24 maart wordt dit gevierd met een feestelijke avond voor de leden.

Op vrijdag 25 maart en zaterdag 26 maart is er open huis met allerlei activiteiten. Op deze beide open dagen wordt u in de gelegenheid gesteld het boek 'De Canon van Heino, de geschiedenis van Heino in 50 vensters' aan te schaffen.

Bent u nog geen lid van de vereniging? Tijdens de open dagen kunt u informatie over een lidmaatschap inwinnen. Tevens kunt u kennis maken met alle werkzaamheden van de vereniging, waaronder de presentatie van de werkgroepen. Ook is er een tentoonstelling van diverse verzamelingen, ingebracht door inwoners van Heino. Tijdens de open dagen en vervolgens iedere maandag- en zaterdagmorgen van 10.00 tot 12.30 uur tot en met de Pompdagen te bezichtigen.

De kerstwandeling was weer een geslaagd evenement met onderweg een optreden van de midwinterhoornblazers uit Haarle. De herenzanggroep De Pompedoers zorgde voor een muzikale omlijsting tijdens de koffiepauze. Bijna 1000 wandelaars liepen de tocht in een prachtig winterlandschap.

Bent u van plan een familielid of kennis een cadeau-lidmaatschap van onze vereniging aan te bieden, dan zijn hiervoor cadeaubonnen aanwezig.

Schenken

- Van de heer J. Bieleman te Wageningen, auteur van het boek 'Heino een geschiedenis van mens en plaats', al het materiaal dat hij indertijd verzamelde voor het schrijven van dit boek; tevens Veenmans Agrarische Winkler Prins in drie delen en het boekwerkje De Nederlandse Landbouw geschreven door G. Minderhoud.
- Van de heer H. Holterman, De Heerd 7, een bonbonnière met opschrift 'Vrienden van de Maat 1987-1997' en medailles van diverse sportactiviteiten, zoals de kastelenwandeltocht en de wandel- en zwemvierdaagse.
- Van mevrouw Loyen, Kloostermanshof 5, een doosje met boordenknoopjes en op de deksel een boordenknoopje op zijn kant.
- Van Sylvia Lugtenberg, Grote Bisschop, een wit linnen raamgordijn met kant.
- Van de heer Romer, van de stichting Huize De Colckhof, de inventarissen van de archieven Van Dedem, deel I en II. Auteurs: de heren A.J. Mensema en J.H. Wigger.
- Van de heer A. Valk, Molenweg 4, ERA zegels.
- Van mevrouw Wellenberg, Rammelmanstraat 6, dubbelzijdige schuurblaadjes voor het fornuis, van het merk Tante Blank.

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein 'omheint', in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

**Vereniging voor Heemkunde
'Omheining' te Heino**
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl
Website: www.omheining.net

Secr.: Acacia 25, 8141 TL Heino,
Tel. 0572-391986

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
J.K. Pruim-Reinders, secretaris,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmerweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Canadastraat 60,
8141 AE Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: D.A. Weulink-Jansen,
Korenbloem 1, 8141 DG Heino, tel. 391698

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,
Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Canadastraat 60, 8141 AE Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delmerweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, De Haarstraat 33,
8141 EW Heino, tel. 392330, *vormgeving / opmaak*

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER **2** 31^e JAARGANG - JUNI 2011

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
31e jaargang - nummer 2 - juni 2011

INHOUDSOPGAVE

blz. 26	Van de redactie
blz. 27	De houten koffer van de Krosse - A.B. Hoefsloot
blz. 29	Toen en Nu - D.A. Weulink-Jansen
blz. 30	Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' 30 jaar - J.K. Pruim-Reinders
blz. 32	Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegaardje' - G. Jonkman en D.A. Weulink-Jansen
blz. 33	Van de werkgroep Folklore - J.H.M. Meulman-Kortstee
blz. 34	Naar dezelfde school (7a) - A.B. Hoefsloot
blz. 35	Naar dezelfde school (8) - A.B. Hoefsloot
blz. 38	Die Gait is lange bie oons ebleven - F.J. Stegeman
blz. 40	Diverse verzamelingen in één tentoonstelling - J.K. Pruim-Reinders
blz. 41	In memoriam Gerard Elshof en Riet Jorna - J.K. Pruim-Reinders
blz. 42	Uitslagen quizen - D.A. Weulink-Jansen
blz. 44	Al weer twintig jaar geleden 1e en 2e kwartaal - M.S.H. Donath-Hoppen
blz. 48	Colofon

Van de redactie

Nog nagenietend van de festiviteiten i.v.m. het 30-jarig jubileum, is de redactie er weer in geslaagd een contactblad samen te stellen met veel interessante informatie.

Behalve een verslag van enkele festiviteiten door Jennie Pruim, zijn er de vaste rubrieken: Naar dezelfde school, Al weer twintig jaar geleden, Toen en Nu en een bijdrage van de werkgroep 'Allegardje'.

Toon Hoefsloot heeft het verhaal van een zwerver en zijn houten koffer opgetekend.

Tijdens de open dagen konden de bezoekers meedoen aan een aantal quizzen. In dit nummer vindt u de uitslagen en de oplossingen.

Bijna iedereen herinnert zich nog het drama rond de melkpoederfabriek Heino Krause. Dat ligt al weer 20 jaar achter ons, zoals blijkt in de rubriek 'Al weer 20 jaar geleden'.

De verzamelingtentoonstelling is nog te bekijken tot de Pompdagen in augustus.

In een memoriam herdenken we Gerard Elshof en Riet Jorna, beide enthousiaste leden van onze vereniging, wier kennis op velerlei gebied we erg zullen missen.

Namens de redactie

Dieni Weulink

De kopij voor het augustusnr. moet voor **15 juli** 2011 ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,

N. Nijland-v.Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenbergen en J. Tijhuis.

De houten koffer van de Krosse

Toon Hoefsloot

Op een winterse dag medio december van het afgelopen jaar belde de heer Antoon Hoonhorst (88) mij op. Er volgde een geanimeerd gesprek. Aanleiding was min of meer de oproep van de canon-groep in de regionale bladen, waarin gevraagd werd naar reacties op de vraag: Wat is een echte Heinoër? Het ging hem echter niet om die vraag, maar hij had wel 'iets anders in de aanbieding'; een mooi verhaal uit vroeger tijden.

Dat verhaal speelde zich enkele jaren voor de oorlog af op het erf van hun boerderij 'Hannisman' of 'Hanshuis' aan de Dalfserweg 3. De boerderij is inmiddels al vijf generaties lang in het bezit van de familie Hoonhorst. De betovergrootvader van Antoon, Hermannes Hoonhorst (1778-1844) woonde er al in het begin van de negentiende eeuw.

Bij de bevrijding op 12 april 1945 werd de oude boerderij, die vlak aan de weg stond, door de Canadezen in brand geschoten. De hele familie hield zich op dat moment schuil in de op de bleek uitgegraven schuilkelder. De eerste tijd werd het gezin onder andere opgevangen bij Lugtenberg van 't Moer. Daarna woonde de familie anderhalf jaar met zes kinderen tussen 13 en 28 jaar in een houten noodwoning tot de nieuwe boerderij klaar was.

Na het telefoongesprek volgde er natuurlijk een bezoek aan de familie Hoonhorst. Op de eettafel lag het verhaal al klaar: helemaal uitgeschreven op twee kantjes briefpapier in een prachtig lopend handschrift. Antoon Hoonhorst heeft het verhaal als volgt in herinnering gehouden:

Vroeger, voor de Tweede Wereldoorlog, waren er op het platteland verschillende landlopers, sommigen uit pure armoe, maar er waren ook lieden die liever rondzwierven dan de kost te verdienen met werken. Sommigen waren van boerenkomaf: ene Spijkerman uit Luttenberg bijvoorbeeld. Hij sliep hier en daar bij boeren en vroeg dan om wat eten of een pannenkoek. Mijn moeder zei dan stevast: "Eerst de kinderen, die moeten naar school en dan kom jij aan de beurt."

Andere landlopers die ik mij uit mijn kindertijd herinner waren De Keizer die veel sterke drank innam om warm te blijven en ene Hans die als vrijwilliger in de Atjehoorlog had gevochten en op latere leeftijd zijn pensioengeld in drank omzette. Je had ook wel vrouwen zoals Toossie van Dalfsen en Mina Cris die op de Hoonhorst woonde aan de Koelmansstraat. Mina paste van

alles: hooi voor de sikken, boerenkool en karnemelk voor het huishouden. Bij ons had een andere zwerver een grote houten koffer in de schuur staan; zo'n koffer die boerenjongens meekregen als ze in betrekking gingen. De man kwam uit Schoonheeten en heette Krosman. Wij noemden hem altijd de Krosse. Van vader moest hij een slot op de koffer maken, omdat anders de kinderen er bij zouden kunnen komen. Die kinderen waren wij dus.

's Zondags uit de kerk kwam de Krosse bij ons in de schuur, waar zijn koffer stond en waarin hij zijn hele hebben en houden bewaarde.

Bij Jan Schuurman aan de Kluinhaar, niet ver van de brug, overnachtte hij vaak in het hooi of stro. 's Morgens kreeg hij een bord pap. Er werd wel eens van hem gezegd dat hij meer pap heeft gegeten dan een paard kan trekken.

Op een winteravond toen wij met z'n allen in de woonkamer zaten, kwam veldwachter Mulder met de mededeling dat de Krosse in het Raalter ziekenhuis overleden was. Hij had op zijn sterfbed nog gezegd dat bij Hoonhorst in de koffer nog f 800,- lag en daar moest de veldwachter naar kijken. Mulder dacht dat het bedrag eerder 800 cent was. Mijn vader zei dat hij geen sleutel van de koffer had, maar als politieambtenaar in

*Noodwoning
'De Wigwam' van
de familie Hoonhorst,
Dalfserweg 3.
Foto uit 1945.*

functie mocht Mulder de koffer natuurlijk met een nijptang openmaken. Na een tijdje kwam vader met veldwachter Mulder terug uit de schuur met het geld: allemaal zilverstukken! De Krosse had nog een soort ouderdomsrente en de briefjes van tien die hij beurde, wisselde hij, slim als hij was, steevast bij de winkel van Satink in Heino in voor zilveren rijksdaalders: zilvergeld, dat konden de muizen immers niet kapot knagen. Al het geld had hij in de pijpen van lange onderbroeken gestopt en deze aan de beide einden dichtgebonden met een touwtje. Het was een bedrag van maar liefst f 1870,-- bestaande uit bijna allemaal rijksdaalders. Er waren er nog bij van koning Willem III. Tijdens het tellen van het geld was de tafel in de kamer helemaal bedekt met zilvergeld. Veldwachter Mulder is met het hele bedrag in een kunstmestzak teruggefietst naar Heino, waar hij het geld moest afgeven aan de burgemeester. In Schoonheeten woonde nog een broer van de Krosse. Als enige erfgenaam kwam hem het geld toe. De houten koffer mochten we houden. Die hebben we omgebouwd tot een prachtig konijnenhok, maar hij is later, tijdens gevechten bij de bevrijding van Heino, met konijnen en al verbrand.

Op de foto, met op de achtergrond de noodwoning, zien wij van links naar rechts Jan Hoonhorst (een ongetrouwde broer van vader Hoonhorst),

Gerard, Antoon (staande), Jo, Rie, Tonnie, Trees, moeder Hoonhorst (Johanna Maria Holterman) en vader Johannes Willebrordus Hoonhorst.

Het gezin Hoonhorst was een kinderrijk gezin.

Antoon was nummer 5 in de rij. Hij had vier zussen boven zich en ook nog eens vier jongere zussen op rij. Een van zijn zussen heeft wel eens tegen hem gezegd: 'Je werd goed verwend Antoon!', waarop Antoon het antwoord meteen klaar had: 'Zit je dat nu nog dwars?'

Zus Grada heeft als kloosterzuster 37 jaar in de missie gewerkt, zus Mien zelfs 44 jaar. Zus Dora is ook in het klooster gegaan. Zij is overleden evenals zus Anna. Zus Rie was huishoudster bij een pastoor. Zij verhuisde met hem mee als hij een andere parochie als standplaats kreeg. Broer Gerard (77) was het 500ste lid van Omheining. Zijn jongste broer Jo, die in Borne woonde, is nog maar kortgeleden overleden. Hij mocht maar 73 jaar worden.

Antoon Hoonhorst is al 51 jaar getrouwd met Riek Oosterwijk. Zij komt uit een gezin van zes kinderen en woonde op steenworp afstand aan de Twentseweg. 'Om naar mijn meisje te gaan, heb ik weinig fietsbanden versleten, maar wel klompen,' aldus Antoon.

Zij kregen vier kinderen: Marianne, Wilma, Bernadette en Paul. Paul woont ook op de boerderij. Hij werkt als monsternemer bij het Bedrijfslaboratorium voor grond- en gewasonderzoek te Oosterbeek. Thuis op de boerderij heeft hij ruimte om wat vee te houden. In die hoedanigheid beschouwt hij zich als een hobbyboer.

Uit : Heino in oude ansichten (1976)

Toen

Bij het station in Heino werd in 1907 dit huis gebouwd. Het was café A. van Dijk, ook wel het Stationskoffiehuis geheten. In de loop van de jaren werd er een danszaal voor gebouwd. Tot 1955 deed het dienst als café. Achter het café stond de varkensexportslagerij van de gebroeders Van Dijk.

Foto: Joost Pieterse

Nu

Het complex is nu van de firma Van Wifferen. Alleen bovenaan de voorgevel is nog iets terug te vinden van de oorspronkelijke bouw.

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' 30 jaar

J.K. Pruim-Reinders

*Leerlingen van het Carmelcollege uit Raalte beelden een oud beroep uit.
Jelske Stegeman en Bart Bras brachten een dialoog.*

Een terugblik.

Donderdag 24 maart is het jubileum ingeluid met een feestavond bij 'Oortwijn'. Zus en broer Janny en Matthé Grootjen, het duo Jannetje en Dubbel, twee echte Schokkers, zijn met ons op reis gegaan door vele herinneringen van het leven. Zingend en vertellend hebben zij ons meegenomen naar het vroegere Schokland, het eiland van hun voorouders.

Bij binnenkomst ontvingen leerlingen van het Carmelcollege uit Raalte, samen met hun leerkracht Jelske Stegeman, onze gasten. De leerlingen beeldden bij de ingang een oud beroep uit.

De volgende dag is het Open Huis van start gegaan.

Twee dagen was het gebouw 'De Coöperatie', de vroegere maalderij van Heleco, het domein van de vereniging. Een hoogtepunt was de presentatie van het boek 'De Canon van Heino'. Het eerste exemplaar is door voorzitter Henk Hofman uitgereikt aan oud-voorzitter Gerard Elshof. Tevens zijn alle medewerkers aan de Canon door de voorzitter in het zonnetje gezet:

de hoofdredacteur, de vormgever, de fotograaf, de coördinator, de corrector, zeven auteurs en zes meelezers. Zij hebben allen een gratis exemplaar van de Canon ontvangen. De coördinator, Giel Bisschop, bedankte de tien sponsors voor hun financiële bijdrage. Als blijk van waardering bood hij hen een exemplaar van de Canon aan. Verder heeft de voorzitter aandacht aan het jubileum van Jennie Pruim geschonken. Jennie verzorgt al 30 jaar het secretariaat.

De verkoop van de Canon is bijzonder voorspoedig verlopen. Al in de loop van de middag is het 100e exemplaar verkocht en wel aan oud-voorzitter Herman Bosman.

Het Open Huis was een groot succes. Heel veel mensen kwamen een kijkje nemen. Jelske Stegeman en Bart Bras brachten ter afwisseling een dialoog voor het voetlicht, zowel op vrijdag als op zaterdag. Deze dialoog is indertijd geschreven door de grootvader van Jelske, Henk van der Veen, één van de oprichters van de vereniging.

Alle werkgroepen presenteerden zich door het gehele gebouw. In de kelder kon men historische voorwerpen bekijken. Een diapresentatie en een gedeelte van films uit de jaren 1950 en 1963 brachten de bezoekers terug in het verle-

den. Toon Hoefsloot en Bert van de Wetering, de vormgever van de Canon, illustreerden het vormgevingsproces met allerlei fotomateriaal en voorbeelden.

Presentatie van het Canonboek

*Van links naar rechts:
Wout Steenbergen, corrector
Bert van de Wetering, vormgever
Jan van de Wetering, eindredacteur
Ewout van der Horst, IJsselacademie*

*Van links naar rechts:
Giel Bisschop,
coördinator
Toon Hoefsloot,
coördinator / auteur
De auteurs:
Rudi Buitenkamp
Marijke Donath
Herman Overkamp
Gijs Peeters
Jennie Pruim
Wegens gezondheidsredenen
ontbreekt Riet Jorna*

*Diny Rosendaal
verkoopt het 100e exemplaar
aan oud-voorzitter
Herman Bosman*

Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje'

Gerda Jonkman en Dieni Weulink

Basilicum

Verse kruiden maken een gerecht vaak extra lekker. Een extra dimensie geeft het als de kruiden uit je eigen tuin komen. Dat heb ik vier jaar geleden ontdekt toen mijn tuin helemaal omgespit werd. In het begin kocht ik kleine plantjes bij de supermarkt of in tuincentra. Later ben ik in kweekbakjes zelf plantjes gaan kweken. Omdat ik meende genoeg te weten over kruiden heb ik me aangesloten bij de werkgroep 'Allegardje'. Het bleek echter dat ik er nog niet zo veel van wist.

Het meest bekende kruid is basilicum.

In de loop van de jaren is basilicum van een duister onbekend kruid veranderd in een van de culinaire topkruiden.

Algemeen

Er zijn honderden variëteiten en tientallen soorten, die heel veel geuren en smaken opleveren. De best gekende variatie is de Genovese met grote, gegolfde, glanzende bladeren en de geur van anijs en munt.

In Italië heeft elke streek of regio een eigen variant waarmee men werkt. Het verschil zit hem vaak in het blad dat dikke bulten, ingesneden randen of oneffenheden kan hebben.

De meeste mensen denken dat basilicum een mediterrane plant is. De plant stamt echter uit India en Amerika. Dat betekent dat basilicum veel warmte, rijke grond, extra voeding en extra water nodig heeft om een intense smaak te kunnen ontwikkelen.

Kweken

Als je echt van basilicum wilt genieten, moet je het zelf kweken. Het verschil tussen gekochte en zelfgekweekte plantjes is duidelijk te merken. De gekochte zijn snel opgekweekt in steriele potgrond zonder zon of buitenlucht. Zelf gekweekte planten, ontwikkeld in weer en

Basilicum.

wind, hebben meer karakter en stevigheid dan gekochte planten.

Een verschil van dag en nacht. Daardoor ontstaat een intense geur en smaak.

Begin met het zaaien van basilicum eind mei begin juni in goede grond, waaraan voedzame compost is toegevoegd. Kies voor compacte kleinbladige rassen. De bovenste bladeren kun je oogsten, terwijl je de onderste laat zitten. Geef basilicum in droge periodes elke week water en elke twee weken plantenvoeding. Door een goede verzorging wordt er in het blad veel geur en smaak opgebouwd. Basilicum past goed in de volgende gerechten: lamsvlees, kalfsvlees, kip, salades en tomaten-, groente-, en kippensoep. Ook wordt het veel gebruikt in spaghetti of in andere pasta's en in pizza's.

Enkele recepten

Pesto

8 eetlepels olijfolie
100 g Parmezaanse kaas
2 teentjes knoflook
50 g Pecorino (geitenkaas)
2 volle handen basilicum
35 g pijnboompitten
20 g zout
25 g peterselie
en peper naar smaak.

De knoflook, basilicum, pijnboompitten, peterselie en zout tot een fijne pasta mixen met bv. een staafmixer. In een vijzel fijn maken geeft een betere aromatische smaak. Daarna de kaas en de olie toevoegen. Tot slot 2 eetlepels heet water door de massa roeren.

Basilicum – knoflookboter

100 g boter (op kamertemperatuur)
2 uitgeperste knoflookteentjes
3 eetlepels fijnggehakte basilicum
Zout en peper naar smaak.

Roer de boter zacht en romig. Voeg de knoflook, de basilicum en wat zout en peper toe. Meng alles goed door elkaar. Leg het mengsel op een vel aluminiumfolie en maak er een rol van. Leg deze rol in de koelkast zodat hij op kan stijven. Snijd er voor het serveren met een vochtig gemaakt mes plakjes van.

Informatiebron:

- www.natuurlijkerwijs.com/basilicum.htm
- 'Onze eigen tuin' – zomer 2010.
- Artikel over basilicum van Peter Bauvens.

Van de werkgroep Folklore

Annie Meulman-Kortstee

Broodmaaltijd op 'Daggie Old Heino'. Doe mee!

Straks is het weer zo ver: de Heinose Pompdagen met als hoogtepunt het 'Daggie Old Heino'. De Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' organiseert op deze dag een broodmaaltijd.

De werkgroep 'Folklore' wil op deze manier een extra bijdrage leveren aan de gezelligheid. Wie in klederdracht of in historisch kostuum in het dorp verschijnt, mag gratis aan deze broodmaaltijd deelnemen.

Heeft u geen kleding hiervoor en wilt u wel in klederdracht komen, dan heeft 'Omheining' patronen voor het maken van kledingstukken van de Heinose klederdracht.

U kunt hiervoor elke maandag van 10.00 uur tot 12.00 uur terecht in de Maelderieje aan de Canadastraat in Heino, tel. 0572-394562.

Naar dezelfde school (7a)

Toon Hoefsloot

*Openbare school
aan de Dorpsstraat.
Schooljaar
1920-1921.*

In het vorige nummer van het contactblad werden in deze rubriek vier generaties Weertman beschreven.

Thé Weertman heeft - in de belevenis van zijn zoon Wim - nooit iets verteld over zijn lagere schooltijd en een schoolfoto waar hij op staat, was tot op heden bij de familie ook niet bekend.

Toch is het zeer waarschijnlijk dat hij zijn lagere schooltijd heeft doorgebracht in de oude openbare school aan de Dorpsstraat. Om aan dat vleugje onzekerheid een einde te maken, zijn we in het fotoarchief van Omheining gedoken. We hebben een schoolfoto van het schooljaar 1920-1921 opgeduikeld, die het bewijs le-

vert dat Wims vader inderdaad op de openbare school heeft gezeten.

Met een dikke das om staat Thé op de tweede rij van onder, vierde van links. Aan de rechterkant zit juffrouw Wind en achter haar staat meester Roebersen. Helemaal bovenaan kijken meester Kusters (links) en meester Van Dijk streng in de camera.

*Omheining heeft gezorgd
voor een afdruk van deze prachtige foto
die aan het familiealbum van
Weertman kan worden toegevoegd!*

Naar dezelfde school (8)

Toon Hoefsloot

Op erve Grootenboer, Hogebroeksweg 33, nipt over de oude gemeentegrens tussen Heino en Raalte, wonen drie generaties Heuven onder één dak: Antoon, Harry en Remco. Lager onderwijs genoten Antoon en Harry ook onder hetzelfde dak, op de Mariaschool, niet in Raalte maar in Heino. En ook Remco zit op dezelfde, inmiddels 90 jaar oude school, nu de Dolfijn geheten. Dat de opa en vader van Remco in Heino naar school gingen, terwijl ze toen in de gemeente Raalte woonden, heeft te maken met de grens van de parochie Heino die verder reikte dan de gemeentegrens, zodat de familie Heuven in Heino kerkte en naar school ging.

Foto 1

De lagere schooltijd van Antoon Heuven (1929), die in 1936 begon in de eerste klas van juffrouw Spitzen-de Visser, overlapte het grootste deel van de vijf oorlogsjaren en moet daarom wel een heel bijzondere tijd geweest zijn. In het rapportboekje van Antoon staan verder de namen van juffrouw Meijman (klas 2), meester Spit (klas 3), meester Claessen (klas 4), meester Hoppen (klas 5) en meester Groothuis (klas 6), namen die ouderen onder ons nog wel bekend in de oren zullen klinken. Klas 6 (1941-1942) werd halverwege het schooljaar abrupt afgebroken omdat de school werd gevorderd als onderdak voor Duitse soldaten. De klas van Antoon werd naar huis gestuurd. Andere klassen werden onder andere ondergebracht in de boerderij van Kamphof, toentertijd achter slagerij Mekers en de boerderij van Broekman, nu transportbedrijf Van de Vegte-Slotman.

In het cursusjaar 1942-1943 werd de draad weer opgepakt en werd de zesde klas helemaal overgedaan. Antoon doorliep ook nog klas 7 (meester Brinkhuis) en beëindigde zijn schooltijd na het eerste trimester van klas 8. De Mariaschool werd opnieuw gevorderd door de Duitsers die er begin 1945 een lazaret (ziekenboeg) inricht-

Foto 1.

ten. Op het dak van de school werd een groot Rode Kruisdoek gespannen, weet hij zich nog te herinneren.

Het zou te ver voeren het gehele rapportboekje van Antoon aan de openbaarheid prijs te geven, maar een feitje is toch wel het vermelden waard. De kinderen kregen de gelegenheid om iedere morgen voor schooltijd naar de schoolmis te gaan. Op het rapport werd ieder trimester vermeld hoeveel keer je in de schoolmis was geweest; de leerkrachten hielden dat per trimester nauwgezet bij. In het tweede trimester van de zesde klas (1942-1943) behaalde Antoon het absolute record van bezochte schoolmissen: liefst 81 van de 83 schoolmissen had hij bijgewoond.

Op de schoolfoto, met onmiskenbaar op de ach-

Foto 2.

tergrond de voorgevel van de school, staan van links naar rechts: Gerard, Bernard, Antoon, Jan, Willem en Annie, een prachtig familieportret. In 1961 trouwde Antoon Heuven met Jo Groot Beumer (1935). Zij kregen vijf kinderen: Gerard, Harry, Irma, André en Jos. In oktober van dit jaar hopen zij hun 50-jarig huwelijk te vieren.

Foto 2

In 1970, 25 jaar nadat zijn vader de laatste voetstappen als leerling in de school zette, kwam Harry op school in de eerste klas van juf Willemien van den Berg. De foto is van de tweede klas (schooljaar 1971-1972), ook dat jaar de klas van juf Willemien.

Harry zit gehurkt uiterst rechts en kijkt ontspannen en met twinkelende ogen, net als het hele stel overigens, in de camera.

Een anekdote uit zijn schooltijd willen we u niet onthouden. Menig oud-leerkracht herinnert zich de gebeurtenis nog goed. Het gaat

over de traditionele dierenkeuring op school ter gelegenheid van Werelddierendag. Het moet in 1974 of 1975 geweest zijn, dat is niet meer precies te achterhalen. Harry kwam op die bewuste dag trots met een koppeltje duiven naar school. Nadat hij de duiven met een deskundig oog had bekeken, sprak dierenarts meneer Matthijsen, die in die jaren trouw de keuring verzorgde, de gedenkwaardige woorden: "Laat ze maar los, Harry, die vliegen regelrecht naar huis." De arme duiven zijn echter nooit op de boerderij aangekomen.

Maar steeds als we Harry weer eens tegenkwamen in het dorp, zelfs jaren na het voorval, groetten we steevast met: "Hoi Harry, hoe gaat 't, zijn de duiven al aangekomen?"

Harry kwam in 1982 bij zijn vader in het boerenbedrijf. Zij werkten in maatschap tot 1987. Zijn vader trok zich terug en Harry ging zelfstandig verder. Langzamerhand stootte hij het vee af. Nu is hij zzp'er en pakt hij van alles aan: kikkerpoelen aanleggen, bestraten, tuinen aan-

Foto 3.

leggen, noem maar op. Zo ontwikkelt hij zijn eigen loonbedrijf. Kortom: stilzitten is hem vreemd.

De carnavalscommissie van de Dolfijn heeft, voor het tweede jaar al, een goed onderdak gevonden op het erf van Heuven. En het ziet er naar uit dat dit nog wel enkele jaren zo blijft. Harry heeft namelijk de zolderruimte van een van de schuren op zijn erf beschikbaar gesteld voor de opslag van de rekvisieten van de carnavalscommissie. Voor de bouw van de carnavalswagen blijft ook dan nog voldoende ruimte over. Hij heeft kennelijk de smaak ook te pakken gekregen, want naar verluidt is hij lid geworden van de carnavalscommissie. Dan zit hij in ieder geval dicht bij het vuur....

Harry woont inmiddels al meer dan zeven jaar samen met Geke Weelink. Ze hebben twee kinderen, Remco (6 jaar) en Rianne (4 jaar).

1/2a (schooljaar 2009-2010), en zo te zien is juf Sanne Koerhuis in haar nopjes met deze koters. Ook stagiaire Lisanne Nijenstein voelt zich zonder twijfel thuis tussen dit stel. Remco staat in de bovenste rij, tweede van rechts. Volgens zijn ouders is hij al goed ingeburgerd op de Dolfijn. Hij zit nu in groep 2 en zijn zusje Rianne zit nu in groep 1.

De foto van Remco's groep is op exact dezelfde plek genomen als de foto van zijn opa. Er zit maar liefst 62 jaar verschil tussen..

Via onze website

www.omheining.net

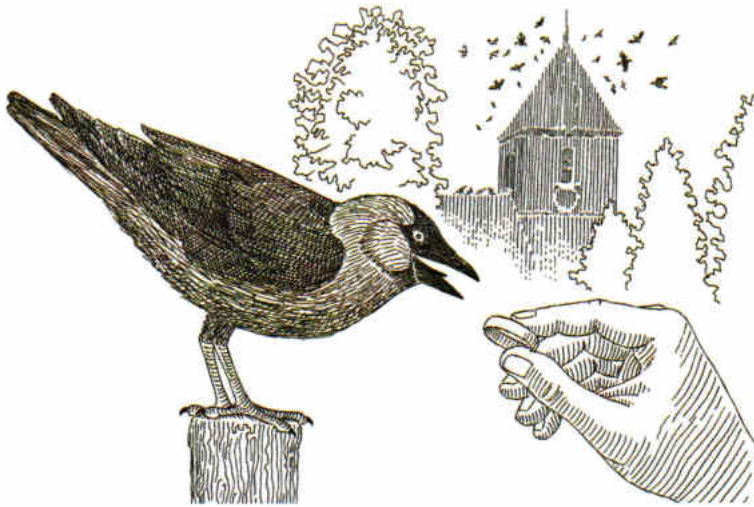
kunt u kennismaken met de activiteiten
van onze vereniging

Foto 3

Het is een bontgekleurd vrolijk stel, groep

Die Gait is lange bie oons ebleven

F.J. Stegeman

Illustratie
Gijs Peeters.

In de Verkade-albums van vrogger wödden een kraaie Hans enuumd. Det mag dan in 't westen een gebruikelijke naeme wèen, mär veur Heino giet det niet op: doar heet een kraaie Gait en elke aandre naeme kump mie vremd veur. Gait dus. Veur en in de oorlog zaten in de toren op de märkt överal gaeten. 'k Geleuve det die gebruukt wödden um de körtelings van een steiger in te stekken veur 't geval as der an de toren ewärkt mos wödden.

In die gaeten nössellen de kraaien. En as in 't veurjoar de eier utekommen waeren, ko'j överal jonge kraaien heuren schreeuwen um voer. De òölden hadden 't dan meraekels druk um voer an te sleppen. En hoe meer snavels as ter voer neudig hadden, hoe meer boeren der op 't gemeentehuus kwamen klaegen över de last, die ze van det zwätte vogelvölkje hadden. As het te slim wödden, mos Mulder, de veldwachter, 't jachtgeweer uut de kaste haelen um 't kraaienvolk uut te dunnen. Doar had Mulder 'n gloepensen hekel an. As jonge stunden wie doarbje te kieken. As der dan weer een kraaie dood op de grond ploffen, zage wie det Mulder doar bepoald gien plezier an belèven. As jonge heb ik an lèvende kraaien heel wat

plezier belèefd. 't Gebeuren nogal es, det een hongerige kraaie te väre uut 't nöst rekken as 'n òölde met voer kwam anvliegen. Die veul dan uut 't steigergat en kwaamp met volle gefladder onder an de toren terechte. Vaeke was zo'n biest veur de katten. 'k Heb vaeke jonge kraaien zien zitten met de kop lege in de scholders etrökken, stief in de hoek tussen de toren en de kärke. A'k Mina Schepping gunge helpen met klokkeluden, 's maens um acht uur, dan vun ik nogal es zo'n jong diertie: benauwd, slecht in de veren, 'n gele raand langs de bek.

Mien moe, die de gevolgen van het opfokken van zo'n biest aorig goed kennen, protesteren nogal es. 'Hè Frits, mut det noe?'. 'Mär ik kan em toch niet deur de katten loaten opvretten?'. Nee, det kon ok niet en doarumme kreeg de kraaie een plaesie in 'n kouwgie det an de mure van de schure hung. Doar schreef ik dan de naeme van het dier op: 'Gait', natuurlijk. Joa, want mien kraaien waeren altied männegies, nooit he'k een vrouwgie ehad. Vremd, niet? Um te zien, of 't een männegie of een vrouwgie was, mos ie de kraaie bie de snaevel pakken. As e dan joa knikken um lös te kommen, dan was 't een vrouwgie: as e nee schudden was 't män-

negie. Elke kraaie, die 'k ehad hebbe, schudden van nee. Doarumme was 't altied Gait.

De eerste tied was Gait nogal schrikkerig, mår det wennen al gauw. Umdet zo'n biest völle lustten, mos e regelmoatig evoerd wödden en zo leerden ie menaere al gauw kennen. As e oe zag ankommen met voer, dan gunk de bek al wied lös en schreeuwden e. Hee kreeg stukkies nat brood. Det mos ie met oe vinger in zien strotte drukken. Ie vuulden dan an oe vinger hoe of e sleuk. Lekker gevuul was det. Deur det voeren gunk det biest geweldig an oe hechten. A'j mår in de buurte waeren, begun e al te schreeuwen en met zien vlerken te wapperen.

Der waeren jongs die zo'n jonge kraaie de slagpennen of knipten, zodel e niet meer vliegen kon. Det heb ik nooit edoan. Zo'n biest mos können kiezen: blieden of wegvliegen. De meesten bint ebleven, heel vaeke töt an 't veurjoar toe. As ze tenminsen in de winter niet dood gungen.

As jonge he'k heel wat plezier an die kraaien belèèfd: 't bint joa mangs ok krek mènsen: de waeren dommen, wiezen en ondeugenden bie. Ie konden ok met zo'n kraaie proaten. A'k reupe "Gait" dan kreeg ik altied antwoord. "Ka" reup e dan.

'k Heb der es iene 'had, die merakel slim en ondeugend was. Die mag bliej wèen, det Mulder em niet in 't kesjot onder 'n toren estopt hef, zoas det toen met geboefte gebeurden. Kraaien bint gek op alles wat glimt. Mår die kraaie was der zó gek op, det e bie de zommerdag, as 't keukenraem lös stund, leppels, vörken en vårder alles wat glimmen bie mien moe van de keukentoafel gappen. As mien moe klaegen, det ze gerei uut de keuken kwiet was kon ik 't spul in Gait zien hok vinden.

Toen ik es an een kennis vertelden, det kraaien zo gek bint op glimmend spul, toen geleufden hee mie niet. Ik zèè: Hold em oe ring mår is veur. Det deud die sufferd. 'Pik' zèè Gait en weg vleug e, met de ring. De man schreeuwden moord en braand umdet e zien trouwring zag vliegen. Wie hebt toen Gait allemachtig loaten schrikken, zodel e de ring hef loaten vallen in de bèzenstroeken woar e neer estrekken was.

Die man weet het noe veur iens en veur altied.

Die Gait is lange bie oons ebleven.

In de zomer kreeg ik roodvonk. Det beteken in die tied: zes wekke op oe sloapkaemer blieden. En det was ok nog net in de vakantietied, kō'j noagoan: een ramp.

Wat he'k toen plezier ehad van Gait. Mien moeder minder, want Gait vleug de sloapkaemer in en uut en scheet van tied töt tied 't bedde en de wastoafel onder. A'k 's middags van de dokter een uurtie mosse sloapen wödden der een stoel tegen de wastoafel aneschöven en mos Gait op de rugleuning zitten met zien start booven een kraante die op de wastoafel lag. Det vund Gait prima. Zien kop gunk dan tussen de veren en iene poot trök e op. Siësta veur een zieke en zien kraaie.

Toen ik noa de zommervakantie weer better waere, gung ik weer noa Zwolle noa de schoele, op de fietse. A'k dan 's middags weer noa huus kwamme, begun ik bie de melkfabriek op mien vingers te fluiten en dan reup ik 'Gait! Gait!'. Dan duurden 't meestal niet lange of Gait kwam der an vliegen: 'Ka, Ka!'. En dan gunk e op mien scholder zitten en pikken in mien oorlellie. Mår 't liefste zat e op 't stuur van de fietse. Umdet zo'n stuur nogal glad is veur kraaiepoten en de Zwolseweg in die tied hobbeliger was as noe, zat Gait veur- en achteröver te knikken um zich in èvenwicht te hòlen. Doar mos elk en iene umme lachen, umdet het zo'n komisch gezichte was. Gait is de hele winter ebleven: toen het te kold was moch e in de schure sloapen.

In 't veurjoar kreeg Gait de kriebels onder de veren. As e wegvleug bleef e iederreis wat langer vot. Ik begrepe, det e op vriejersvoeten gunk. Op 't laeste kwam e niet weer terugge. Mår as ik een troep kraaien zage vliegen reup ik altied noa boven: 'Gait, Gait!'. En meestal kwam er dan antwoord: 'Ka!'. En dan keek ik en dache: 'Welken zol noe Gait wèen?'. Det gaf altied een bettie een verdrietig gevuul. Mår ie wussen ok goed: Gait heurt doar thuus, bie de andere kraaien. Zo heurt det noe ienmoal.

Mår ie könt oe toch meraekel an zo'n dier hechten. 't Bint mangs net mènsen! Of niet dan?

Diverse verzamelingen in één tentoonstelling

J.K. Pruim-Reinders

---

*Modelbouw
van
Berend Hogeboom.*

Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan is een tentoonstelling te bezichtigen, waarin een aantal inwoners van Heino laat zien wat zij in de loop der jaren hebben verzameld of hebben gemaakt. Puddingvormen, varkentjes, schoentjes, zwaantjes, paardjes, theepotten, trekkers en voorwerpen vervaardigd van kraaltjes zijn in vitrines tentoongesteld.

Bijzonder zijn de ingebrachte werkstukken van wijlen modelbouwer Berend Hogeboom. Van de Deutz benzine- of gasverbrandingsmotor treft u een foto aan.

De tentoonstelling
is tot de Pompdagen elke maandag- en zaterdagmorgen
van 10.00 tot 12.30 uur te bezichtigen.

In memoriam Gerard Elshof en Riet Jorna

J.K. Pruim-Reinders

Op 13 april overleed plotseling onze oud voorzitter Gerard Elshof op 87-jarige leeftijd.

Het is nog maar kort geleden, dat hij op donderdag 24 maart in ons midden was tijdens de jubileumavond bij 'Oortwijn' ter viering van het 30-jarig bestaan. De volgende middag ging het Open Huis van start en nam hij tijdens een feestelijke bijeenkomst in Podium met veel blijdschap het eerste exemplaar in ontvangst van 'De Canon van Heino'.

Hij volgde in 1991 Henk van der Veen op als voorzitter en was tot 1996 contactpersoon voor de werkgroep Boerderij- en Veldnamen. Gerard wist veel van de geschiedenis van Lierderholthuis en mocht daar graag over vertellen. Ook was hij tot het laatst toe lid van de werkgroep Streektaal. Het dialect lag hem na aan het hart. Helaas was zijn gezondheid de laatste jaren niet optimaal, maar ondanks deze handicap bleef hij positief. Wij wensen zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen voor de komende tijd de nodige sterkte toe.

Op 12 mei 2011 overleed onverwacht op 82-jarige leeftijd Riet Jorna-Hansman. In de ruim 25 jaar, dat zij werkend lid was van onze vereniging, heeft ze achter de schermen veel werk verricht. Zo was zij degene die de bibliotheek beheerde en actief lid van de werkgroep Boerderij- en Veldnamen. Zij was één van de vrijwilligers die veldwerk verrichtte, dus de boer op ging, voor de inventarisatie van de nog aanwezige veldnamen in het gebied Heino, Laag Zuthem en Lierderholthuis. Ook werkte zij mee aan het onderzoek naar boerderijen, waarover zij artikelen aanleverde voor het contactblad 'Omheining'. Tevens was zij één van de auteurs van de Canon van Heino. Vorig jaar werd zij ziek, maar tot het eind toe voelde ze zich bij de vereniging betrokken.

Wij zullen Riet in onze vereniging erg missen.

Tijdens de open dagen ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' heeft een drietal werkgroepen een quiz uitgeschreven. Voor alle drie bestond grote belangstelling.

De geschiedenisquiz

Bij de werkgroep geschiedenis werden 60 formulieren ingeleverd.

De juiste antwoorden zijn:

Vraag 1: Waardoor is de molen van Hooglugt verdwenen?

Antwoord: Tijdens de bevrijding van Heino is de molen door de Canadezen in brand geschoten.

Vraag 2: Waar is de naam Delmte van afgeleid?

Antwoord: Delmte betekent lage maatgrond.

Vraag 3: Wanneer was er de eerste eierenweekmarkt in Heino?

Antwoord: 1925

Vraag 4: Waar komt de naam Kroepanweg vandaan?

Antwoord: Een boer heeft daar illegaal veldgrond ontgonnen.

Vraag 5: Wat betekent de naam Kostverloren?

Antwoord: De grond bracht te weinig op.

Vraag 6: In Lierderholthuis ligt een brug zonder dat er water te zien is. Hoe kan dat?

Antwoord: Daar liep vroeger de Oude Wetering.

Vraag 7: Wat betekent de veldnaam Groote Steern?

Antwoord: Er was vroeger een zogenaamd sterrenbos.

Vraag 8: Hoe hoog is de toren van de Ned. hervormde kerk inclusief de windhaan?

Antwoord: 33 meter.

Vraag 9: Waarom heet de weg van Heino naar Lierderholthuis de Molenweg?

Antwoord: Aan deze weg stond ooit een molen.

Vraag 10: Aan de Twentseweg was een boerderij met de naam Het Klooster. Waarom?

Antwoord: Naast de boerderij heeft ooit een klooster gestaan.

De uitslag is als volgt:

Eerste is geworden Marja v.d. Bend met 0 fouten, tweede werd A. Slotman (Kievitsweide 29, Houten) 1 fout. Er waren 6 personen met twee fouten. Na loting werd Wim Overkamp derde.

*Klaasje Zoer
vol aandacht aan
de quiz.*

De dialectquiz

De dialectquiz bestond uit 18 woorden waarvoor een betekenis moest worden gevonden. In het totaal werden 102 formulieren ingeleverd. Er zijn drie winnaars met 0 fouten, te weten de heer H. Bosman, Mevr. W. Horstman-Roelofs en Mevr. M. Schoorlemmer. Zestien deelnemers hebben slechts 1 fout, tien hebben 2 fouten, zeventien hebben 3 fouten, veertien deelnemers hebben 4 fouten en dertien hebben 5 fouten. De rest van de deelnemers heeft 6 of meer fouten. De winnaars hebben inmiddels hun prijs in ontvangst genomen.

De oplossingen zijn:

Spreu	droge huid
Bouwmeestertie	kwikstaartje
Klepschuute	een uithuizige vrouw
Alderbassens	heel erg
Schabulen	het erf opruimen

Sam	mals
Amperan	nog maar net
Grammieterig	nors
Heugen	herinneren
Redolmig	ijzerhoudend
Biekôk	groente bij het middageten
Bietoeren	soms
Zwalmen	vettige zwarte rook
Onmeundig	enorm
Rammenten	wild stoeien
Doezelig	slaperig
Noasik	broekzak
Steurig	rustig.

De folklorequiz

De quiz van de werkgroep Folklore bestond uit 10 vragen. Mevr. C. Smit en Mevr. D. Koenjer hebben beiden een eerste prijs gewonnen. Zij hebben 8 van de 10 vragen goed beantwoord.

Al weer twintig jaar geleden 1e en 2e kwartaal

Marijke Donath

2 januari 1991

Het Oud-en-Nieuw-Forum in Heino is terug van weggeweest. Na twee jaar hingen er op nieuwjaarsochtend plotseling weer enkele werkstukken in het centrum van het dorp. Met leuzen werd erop gewezen dat het voorzieningenniveau van Heino onder druk is komen te staan. Zes kruizen symboliseren de verdwenen muzikant, de Bakenbelt, de Lagere Agrarische School, de AMRO-bank, Flurk en het carbid-schieten.

Volgens een woordvoerder van het forum, heeft het geen zin daar lang over door te zeuren. 'Vandaar het opschrift R.I.P. Je moet je niet blind staren op wat geweest is; je kunt beter waken voor behoud van de rest.'

Als voorbeelden van goede voornemens meldt een bord op de gevel van het gemeentehuis: De Vloedgraven, waar vermoedelijk twintig arbeidsplaatsen moeten verdwijnen, het station, dat in 1995 met sluiting bedreigd wordt, het postkantoor en de lagere scholen in de kleine kernen. Volgens het forum moet niet uitgesloten worden dat over een paar jaar enkele scholen moeten verdwijnen. De scholen in de kleine kernen zijn het eerst aan de beurt.

Het Oud-en-Nieuw-Forum wijst er overigens op dat men in Heino momenteel gelukkig wat alerter reageert. 'Dat moet ook wel, want de huidige ontwikkelingen beloven niet veel goeds'. Ook het oude politiebureau werd opgesierd met een spandoek: 'Vier ton om te verbouwen maar geen geld om te versjouwen'. Een steek naar de Rijksgebouwendienst die de plaatselijke Hermandad, zeer tegen haar zin, de verhuizing van de inboedel van het politiebureau zelf liet uitvoeren, terwijl vier ton was uitgetrokken voor het opknappen van een oud pand.

Het Oud-en-Nieuw-Forum is zo'n acht jaar geleden begonnen met dergelijke activiteiten en prikkelende opmerkingen als tegenhanger van het vandalisme tijdens de jaarwisseling. De

uitvoering heeft altijd een ludiek karakter. Er worden nooit mensen persoonlijk op de korrel genomen en er wordt nooit iets vernield.

3 januari 1991

Enkele weken geleden hebben Peter Dadema en Henk van der Wal (als leden van de werkgroep Conciliair Proces) het initiatief genomen om het carpoolen te bevorderen. Daarbij gingen zij uit van de veronderstelling dat er in Heino, als forensengemeente, wellicht animo zou zijn voor deze vorm van woon-werkverkeer.

Op verschillende plaatsen in het dorp werden inschrijfformulieren gedeponneerd. Uiteindelijk leverde dat 32 reacties op. Voor het tweetal voldoende reden om met de verdere uitwerking aan de slag te gaan. Alle 32 personen die zich hadden aangemeld ontvingen daarop een vragenlijst met daarop de bestemming, de vertrektijden, de werkdagen en dergelijke. Vervolgens kwamen er echter 'slechts' zestien formulieren terug. Deze werden zorgvuldig naast elkaar gelegd, waarna 'de koppeling' kon beginnen. Slechts in twee gevallen was er geen medecarpooler te vinden nl. voor iemand die naar Harderwijk en een ander die naar Kampen moest.

9 januari 1991

Er gebeurt nooit zoveel in Laag Zuthem, maar zodra er iets te vieren is wil men het weten ook. Onlangs bestond het ontmoetingscentrum Het Trefpunt vijf jaar. Althans, in de huidige vorm. In feite is er in Laag Zuthem al 25 jaar een Trefpunt. Voor het stichtingsbestuur is een en ander voldoende reden om weer eens feestelijk voor de dag te komen. Het komend weekend wordt het eerste lustrum gevierd met een driedubbel feest. Het programma begint met een revue, gevolgd door enkele bingo-rondes en bovendien wordt de avond gepropageerd als de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie.

Volgens Johan Doosje, voorzitter van stichting

Het Trefpunt in Laag Zuthem.

Het Trefpunt, is de viering 'gewoon weer een goede reden om te laten merken dat Het Trefpunt van heel Laag Zuthem is. Die binding met de bevolking is essentieel voor ons.' Overigens is de uitbundige opzet van het feestelijk programma niet helemaal onterecht. De afgelopen dagen hebben Johan Doosje en beheerster Mina Jansen nog een belangrijke ontdekking gedaan. Vóórdat het nieuwe Trefpunt in oktober 1985 heropend werd, was er ook al een gebouw met de naam Trefpunt. Toen was dat een optrekje van de Nederlands hervormde kerk. Het gebouwtje werd in 1965 door dominee Obbink geopend.

'Dat betekent dat we het afgelopen jaar ons zilveren jubileum zijn vergeten', zo stelde Johan Doosje verbaasd vast. 'We zijn alleen bezig geweest met het nieuwe gebouw. Toch maar goed dat we voor zoiets groots als een revue hebben gekozen'.

16 januari 1991

Na jaren van onderhandelingen en strijd heeft het parochiebestuur van de rooms-katholieke kerk eindelijk de mogelijkheid om de begraafplaats uit te breiden. Gisteravond ging het gemeentebestuur zonder discussie akkoord met het voorstel om het bestemmingsplan in de omgeving van de Plataan te wijzigen.

De wijziging houdt in dat het parochiebestuur de mogelijkheid krijgt om de huidige speelweide en het hertenkampje te gebruiken voor de uitbreiding van de begraafplaats. De heer S. de Graaf (VVD) toonde zich verheugd dat, na een periode van vijf jaar, een plan op tafel ligt

waarin zowel het parochiebestuur als de bewoners zich kunnen vinden.

De heer H. Berends (PvdA) gaf de bewoners van de Plataan een compliment voor hun opstelling in deze zaak. CDA-fractievoorzitter Egberink onthield zich van commentaar; hij was enkele jaren geleden nog voorzitter van het parochiebestuur.

Met het besluit van gisteravond komt formeel een einde aan een jarenlange discussie over de gewenste (en noodzakelijke) uitbreiding. Al vele jaren geleden gaf het parochiebestuur aan dat er een uitbreiding moest komen van de begraafplaats. Men had daarbij het voornemen om de begraafplaats in westelijke richting uit te breiden. Later werden in diezelfde richting de woningen aan de Plataan gebouwd. Toen de uitbreidingsplannen concreter werden, maakten de bewoners tot aan de Kroon bezwaar tegen de voorgenomen uitbreiding. Uiteindelijk vond ook de Kroon dat de afstand tussen het kerkhof en de woningen 'uit oogpunt van een goed leefbaar milieu' ontoereikend was.

Na overleg met de omwonenden en het parochiebestuur heeft het bewuste strookje grond nu als bestemming 'openbaar groen'. Het parochiebestuur wijkt nu dus uit in noordelijke richting, wat ten koste gaat van de speelweide en het hertenkampje.

29 januari 1991

Fietstoerclub Heikera is officieel toegelaten tot de Nederlandse Toer Fiets Unie. Met deze erkenning is de vereniging, die zich vorig jaar afsplitste van de WV Swolland, verzekerd van landelijke bekendheid voor diverse evenementen. Het bestuur verwacht dat de toelating een sterk positief effect zal hebben op ondermeer de Heija-tocht, het Blokje-Om, de Heikera-Recreatief en de Kermistoer.

31 januari 1991

Wederom is het winkelbestand in Heino uitgebreid. Deze keer gaat het om een nieuwe kapsalon. Onder de naam 'Haarmode 't Spiegelbeeld' openden Tineke Eilander-Stegeman en Karin Temmink-Bronts hun dames- en herenkapsalon

in de voormalige Amrobank aan de Dorpsstraat 35. Beide jonge vrouwen hebben na hun vakopleiding jarenlang ervaring opgedaan bij diverse kapsalons in de regio.

Zowel Tineke als Karin koesterden de wens om een eigen salon te beginnen, een wens die in vervulling ging toen het pand van de Amrobank leeg kwam te staan.

7 februari 1991

Het scheelde niet veel of de Heinose IJsvereniging Ter Heyne was dit jaar fors in de problemen gekomen. Tot aan de huidige vorstperiode had de vereniging nog maar vier leden. Door de plotselinge strenge winter is dat aantal inmiddels weer gegroeid tot zo'n 350 leden. Een hele opluchting voor voorzitter Hennie Hemmer.

Volgens de voorzitter is zijn club door deze meevaller aan een bankroet ontkomen. Enige tijd geleden gaf de ijsclub al aan dat er grote problemen zouden komen als er ook dit jaar geen ijs zou zijn. Niet alleen het ledenaantal viel toen tegen. De club staat ook voor enkele forse aanpassingen aan de accommodatie. Ter Heyne beschikt niet over voldoende middelen. Hennie Hemmer wijst er echter op dat er nog geen ruimte is voor al te veel optimisme. 'Door de klimaatverandering moeten we ervan uit gaan dat er maar eens in de drie jaar sprake is van een echte schaatsperiode en ook maar een keer per drie jaar extra inkomsten. De meeste mensen worden pas lid als er ijs is'. De ijsclub moet er niettemin voor zorgen dat de accommodatie altijd klaar is. Dat zorgt jaarlijks voor flinke kosten die uit de reserves betaald moeten worden. 'Sinds een jaar krijgen we subsidie van de gemeente, maar die is gekoppeld aan het aantal leden. Met onze vier leden zet dat geen zoden aan de dijk. We moeten het dus echt uit eigen middelen betalen.'

25 februari 1991

De Rabobank in Heino werd vrijdagmiddag ontruimd nadat om acht minuten over één bij de gemeentepolitie te Zwolle telefonisch werd gemeld dat in het bankgebouw een bom zou zijn geplaatst. Er werden diverse veiligheids-

maatregelen genomen en de bank werd grondig doorzocht, maar dat leverde niets op.

Tot vier uur bleef de bank uit voorzorg gesloten. De directie besloot de bank om half zes weer te openen.

2 maart 1991

Laurens Janszoon Coster en een echte stormram kwamen eraan te pas om het nieuwe pand van drukkerij-uitgeverij Sonodruk op het bedrijventerrein Blankenfort te openen. Veel feestelijk vertoon was er gisteren op het nog kale bedrijventerrein. De leegte op het terrein kwam toen overigens goed van pas; er was nu voldoende parkeergelegenheid voor de vele auto's.

Vendeliërs uit de zuster gemeente Keerbergen (België), herauten, koetsjes en een proclamatie, voorgelezen door Laurens Johanszoon Coster, gaven een bijzonder tintje aan de opening.

Het nieuwe pand van Sonodruk is tweemaal zo groot als het vorige gebouw aan De Weerd, waar het bedrijf dan ook totaal uitgegroeid is.

26 maart 1991

Het college van B en W heeft besloten om het uitbreidingsplan Heino-West een andere naam te geven. Dat wordt Kiezebos, naar het gelijknamige nu nog bestaande boeren erf aan de Molenweg. De karakteristieke rietgedekte boerderij wordt tegenwoordig bewoond door A.A.M. Schrijver. Ook diens vader en opa woonden al op het Kiezebos. Naast de huidige boerderij staat nog een oude schuur. Dat is de oorspronkelijke boerderij, die vermoedelijk eeuwenoud is.

De oorspronkelijk gekozen benaming zou voor verwarring kunnen zorgen, omdat er al eerder een uitbreiding van het dorp is geweest onder de noemer 'Heino-West'. Dat eerste uitbreidingsplan in westelijke richting krijgt nu overigens ook een andere naam: 'De Hofsteden'.

28 maart 1991

In Heino gonst het van geruchten over de in problemen geraakte melkpoederfabriek Heino Krause. Alle boerenleden van Heino Krause wijten de dramatisch slechte financiële situ-

Melkpoederfabriek Heino Krause.

atie bij deze Sallandse coöperatie aan 'geknoei' door de bedrijfsleiding onder aanvoering van de inmiddels geschorste directeur Sytsema.

Hij wordt vooral verantwoordelijk gesteld voor de schuldenlast van 22 miljoen gulden, die gisteren werd gepresenteerd tijdens een extra ledenvergadering in Lemelerveld. Zuivelconcern Coberco, dat Heino Krause wil overnemen, eist nu dat het financieringstekort eerst wordt weg-gewerkt. De boeren zouden hiervan zeven miljoen gulden voor hun rekening moeten nemen, maar dat zou voor velen van hen het faillissement van hun eigen bedrijf betekenen.

Bij Heino-Krause is meer aan de hand dan alleen het verstrekken van te optimistische cijfers, wat eerst werd opgegeven als reden voor de schorsing van de directeur. Zo is er volgens de leden geknoeid met melkpoeder, waarbij hoge kwaliteit werd gemengd met matige kwaliteit uit Ierland. Dit werd op een gegeven moment ontdekt, waarna een grote partij niet meer kon worden afgezet. Dit alleen al leverde een schadepost op van een miljoen gulden.

De banken hebben melkpoederfabriek Heino Krause laten weten dat er voldoende onderhandelingsruimte is voor sanering van de schuldenlast van het bedrijf.

Volgens voorzitter Laarman is er nog een handelsonderneming die voor 8,5 miljoen in het krijt staat bij de Heinose coöperatie. Het niet betalen van die post zou niets te maken hebben met de kwaliteit van de door Heino-Krause geleverde waren, maar met financiële problemen van de betrokken handelsonderneming.

Volgens een woordvoerder van de Rijkspolitie Heino bestaat er geen enkele aanleiding om te veronderstellen dat de brandjes, die begin dit jaar in het bedrijf woedden, door brandstichting werden veroorzaakt. 'De oorzaak is duidelijk een stofontploffing geweest. Dat schijnt wel vaker voor te vallen bij dergelijke fabrieken'.

25 april 1991

'Als je met de vut gaat, krijg je het daarna vaak nog drukker. Ik heb veel interesses, lees graag en ik ga weer een studie oppakken'. Dat zegt de bijna 62-jarige ds. H.W. Obbink, die in juli afscheid neemt als predikant van de hervormde gemeente.

Hij ziet terug op een prachtige periode. In 1965 kwam hij naar Heino. 'Ik weet niet meer hoeveel gemeenteleden er toen waren. Ondanks de ontkerkelijking is het aantal gemeenteleden hier wel gegroeid', zegt hij.

'Het predikantenwerk slokt veel tijd op. Je moet er altijd voor de mensen zijn. Ik heb dit werk samen met mijn vrouw gedaan. Zij heeft maatschappelijk werk gestudeerd. Dan kun je aan elkaar je verhalen kwijt en met elkaar overleggen. Samen kun je dan inspelen op de vragen en problemen die er leven. Dat is misschien ouderwets en er gaat ook veel tijd in zitten. Jongere dominees willen nog wat vrije tijd overhouden en de meeste jonge predikantenvrouwen kiezen voor een eigen baan'. Voor predikant Obbink was er geen vrij uurtje weggelegd. Direct toen hij in Heino kwam, rolde hij als voorzitter in het bestuur van bejaardencentrum De Maat. 'Dat is werk dat ik graag gedaan heb. Ik ben zestien jaar voorzitter geweest. Ik zit nog steeds in het bestuur en blijf daar voorlopig ook deel van uitmaken.'

Op zondag 2 juni is er 's morgens om half tien een afscheidsdienst.

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein 'omheint', in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

Vereniging voor Heemkunde

'Omheining' te Heino

Canadastraat 6, 8141 AC Heino

Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl

Website: www.omheining.net

Secr.: Acacia 25, 8141 TL Heino,

Tel. 0572-391986

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid

€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar

Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)

Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,

Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,

Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593

M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,

Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

J.K. Pruim-Reinders, secretaris,

Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

D.J. Buitenkamp, penningmeester,

Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873

G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmterweg 8,

8141 PJ Heino, tel. 391803

B.J. Horstman, De Horst 10,

8141 BA Heino, tel. 392622

J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,

8141 GK Heino, tel. 392560

G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,

8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798

G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,

8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,

Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560

en J.M.W. Kappert-Kogelman,

Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: D.A. Weulink-Jansen,

Korenbloem 1, 8141 DG Heino, tel. 391698

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,

Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,

Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,

Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegaardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,

Delmterweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,

De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,

Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:

Canadastraat 6, 8141 AC Heino

tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1

8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie

E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl

J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25

8141 TL Heino, tel. 391986

A. van de Wetering, De Haarstraat 33,

8141 EW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER **3** 31^e JAARGANG - SEPTEMBER 2011

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
31e jaargang - nummer 3 - september 2011

INHOUDSOPGAVE

blz. 50	Van de redactie
blz. 51	Sprekende foto's (83) - J.K. Pruim-Reinders
blz. 52	Inbinden van jaargangen van het contactblad 'Omheining' - Giel Bisschop
blz. 53	Toen en Nu (33) - D.A. Weulink-Jansen
blz. 54	Canon supplement (1) - A.B. Hoefsloot
blz. 58	Naar dezelfde school (9) - A.B. Hoefsloot
blz. 62	De antieke klok - J.K. Pruim-Reinders
blz. 63	Een beschrijving van de Vloedgraeven - J.J.M.W. ter Laak
blz. 65	Lezers reageren - J.K. Pruim-Reinders
blz. 66	Al weer twintig jaar geleden 3e kwartaal - M.S.H. Donath-Hoppen
blz. 71	Van de bestuurstafel
blz. 72	Colofon

Van de redactie

De zomer is al weer voorbij. Na een fantastisch voorjaar kwam er een periode van onstabiel weer met veel regen. Terwijl ik dit schrijf schijnt gelukkig de zon weer.

Het septembernummer van het contactblad bevat, naast een aantal vaste rubrieken, een nieuwe rubriek en wel 'Canon supplement'. Hierin worden door Toon Hoefsloot de reacties weergegeven op de 'Canon van Heino'. Daarnaast zijn er voor dit boek vensters op de plank blijven liggen. In de nieuwe rubriek wordt daar ruimte voor vrijgemaakt.

Ondanks dat er al eerder een stukje over de antieke klok van De Gouden Emmer in het contactblad heeft gestaan willen we u de vervolgeschiedenis niet onthouden.

We hopen dat u ook kunt genieten van de in het dialect geschreven geschiedenis van de Vloedgraeven zoals de heer Ter Laak die in zijn jeugd beleefd heeft.

De redactie is op zoek naar mensen die willen meewerken aan ons blad door of verhalen te schrijven of zich te melden als zij over vroeger willen vertellen.

We hopen dat u van de verhalen geniet en wensen u veel leesplezier.

Namens de redactie
Dieni Weulink

De kopij voor het decembernr. moet voor **15 november** 2011 ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,
N. Nijland-v.Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenberg en J. Tijhuis.

Sprekende foto's (83)

J.K. Pruim-Reinders

Everdina Ulkeman gefotografeerd samen met haar dochter Geertruida Johanna en haar kleindochter Hermina Everdina.

De familie Ulkeman komt van oorsprong uit Billerbeck, gelegen in het Münsterland in Duitsland. Twee zonen uit het gezin van Walter Ulkeman, linnenwevers, probeerden eind 1700 in Nederland hun eerste kwaliteit linnen aan de man te brengen. Vanuit Duitsland kwamen in die tijd veel kooplieden naar het rijke westen, de zogenaamde Hollandgangers. Handwerk of handel was vaak een noodzakelijke bijverdiensite.

Aangenomen wordt, dat de arbeidstrek uit de regio Osnabrück naar Nederland al sinds de 16e eeuw plaatsvond. In de daaropvolgende Gouden Eeuw voelden vele migranten uit het gehele noordwesten van Duitsland zich aangesproken door het vooruitzicht op werk en goede verdiensten in Holland. De periode van economische opbloei in ons land, die duurde tot het midden van de 18e eeuw, had een permanente vraag naar arbeidskrachten tot gevolg. In het vorstendom Osnabrück, het thuisland van een groot deel van de Hollandgangers, was de situatie geheel tegenovergesteld. In de 17e eeuw moest daar, als gevolg van de Dertigjarige Oorlog (1618-1648), een torenhoge schuldenlast worden weggewerkt en hiertoe werd een nogal ingrijpende belastingpolitiek gevoerd. Wat dit betekende voor de bevolking laat zich raden. Een andere verklaring voor de verarming van de bevolking lag in de door de landbouw bepaalde sociale structuur van het vorstendom. Het systeem met zijn structurele onzekerheden en risico's was, naast de bijzonder geringe exploitatiemogelijkheden van de boerderijen en de onvruchtbaarheid van de bodem in het gebied, een zeer belangrijke oorzaak van de gang naar Holland. Als het mogelijk was vertrokken

Drie generaties: moeder, dochter en kleindochter.

de mannen in groepen vanuit hun woonplaats. Het waren zelden avonturiers. Honderden kilometers werden te voet afgelegd over slechte wegen. Een onzekere factor daarbij was of men voldoende geld verdiende voor de thuisbasis. En het gevaar onderweg ziek te worden, was constant aanwezig. Dikwijls ontmoetten jongemannen op hun tocht Nederlandse meisjes en bouwden in Nederland een toekomst op.

Zo ook Johannes Wilhelmus en Wilhelmus Frederik Ulkeman. Beiden vonden hun vrouw in Raalte.

Johannes Wilhelmus vestigde zich na zijn huwelijk in 1792 met Gerardina Martens in Raalte, in de buurtschap Linderte. Zijn nakomelingen vinden we terug in Dalfsen waar Everdina op 28 augustus 1854 als dochter van Johannes Ulkeman en Aaltjen Hegteler wordt geboren in de buurtschap Lenthe.

Zij trouwt op 17 mei 1888 te Zwolle met Gerhardus Bernardus Hutten en het jaar daarop wordt in Zwolle dochter Geertruida Johanna geboren.

Geertruida Johanna Hutten trouwt op 8 juni 1911 te Dalfsen met Albertus Solen, geboren op 31 maart 1880 in de Veldhoek, gemeente Raalte, overleden te Zwolle, r.-k. ziekenhuis, op 30 maart 1955. Uit dit huwelijk wordt Her-

mina Everdina te Dalfsen geboren op 25 april 1913.

Hermia Everdina Solen trouwt met Henricus Johannes Hondshorst, geboren te Heeten op 18 april 1907. Zij overlijdt te Heino in De Vloedgraven op 28 december 1988 en wordt begraven op 2 januari 1989 op de r.-k. begraafplaats in Lemelerveld. Hij overlijdt een jaar later, ook in De Vloedgraven, op 19 december 1989 en wordt begraven op 23 december eveneens te Lemelerveld.

Geraadpleegde bronnen:

- Vereniging voor Heemkunde 'Omheining': familieadvertenties, rouwbrieven en bidprentjes.
- Gegevens van Jan Ulkeman uit Borne.
- Internet: www.genlias.nl en www.barendse.ws/hollandangers.

Inbinden van jaargangen van het contactblad 'Omheining'.

Tot voor kort konden bij onze vereniging opbergbanden voor het contactblad 'Omheining' gekocht worden. We zijn door de voorraad heen en hebben getracht nieuwe te bestellen. Helaas wordt de prijs van deze banden te hoog, zodat we van aanschaf afzien.

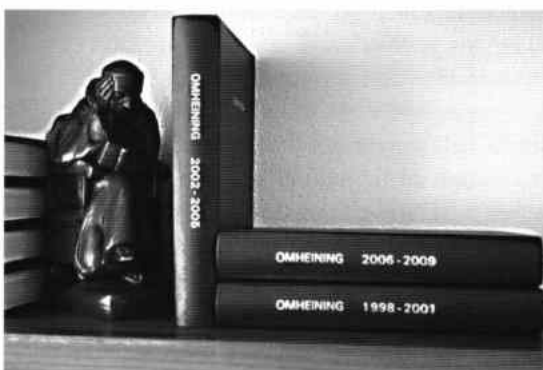
Er bestaat echter een mogelijkheid jaargangen te laten inbinden. In een band gaan vier jaargangen. De prijs bedraagt € 12,50 per band. Op bijgaande foto's ziet u de uitvoering. Hebt u hiervoor interesse, neem eerst contact op met:

Co en Jannie de Graaf

De Spinde 59

8012 LB Raalte

Telefoon 0572 356 373

Foto's: Giel Bisschop.

Uit: Heino in oude ansichten (1979)

Toen

Dit is café Van Olst aan de Zwolseweg nummer 1, omstreeks 1910.

Toen in 1831 de Zwolseweg verhard werd, maakten de snorwageng (beter bekend als de diligence) en de postwageng gebruik van deze weg, waardoor er een verbinding ontstond tussen Zwolle en Almelo. De postwageng kon de schuur gemakkelijk binnenrijden. De schuur werd afgebroken maar is in 1973 met plat dak weer opgebouwd.

Nu

Zo ziet het pand er op dit moment uit. Na de Hubo zijn er nog veel bedrijven gehuisvest geweest. Ondanks dat heeft het pand nog hetzelfde aanzien en heeft het nog steeds een horecabestemming.

Canon supplement is een nieuwe rubriek in het contactblad, die zoals de titel al raden laat, allereerste zaken aan de Canon van Heino zal toevoegen. Zo zijn er onderwerpen op de plank blijven liggen die het niet als een venster in de canon gehaald hebben, maar zeker de moeite waard zijn. Voor die onderwerpen maken we in deze rubriek ruimte. Menig auteur heeft in zijn of haar geschreven vensters flink moeten schrappen om te voldoen aan het strenge criterium van 800 woorden. We bieden de auteurs in deze rubriek alsnog de mogelijkheid om dieper op het thema van het venster in te gaan, uiteraard met gebruikmaking van de geschrapte stukken tekst.

En natuurlijk gaan we de vragen en op- of aanmerkingen van de kritische lezers niet uit de weg; daarvan hebben we in deze eerste aflevering al meteen een voorbeeld.

Nieuwtjes rond de canon - bijvoorbeeld hoe gaat het met de digitale versie van onze canon in samenwerking met de IJsselacademie, of hoeveel exemplaren zijn er al verkocht - krijgen in deze rubriek een plek. Het kan dus een rubriek worden met een gevarieerd aanbod van onderwerpen.

Huisartsen in Heino: over het venster 'Dokter Doyer' (blz. 88-89)

In de Stentor verscheen op 6 april 2011, nog geen twee weken na de presentatie van de Canon, een artikeltje over dokter Doyer. Daarin werd terecht gewezen op het feit dat dokter Doyer in de periode tussen 1938 en 1947 niet de enige huisarts in Heino was. In het canon-venster over dokter Doyer staat inderdaad abusievelijk in de introtekst vermeld dat hij de enige huisarts in Heino was. Bij deze willen we dit graag rechtzetten en er het volgende aan toevoegen.

Op 28 februari 1938 vestigde zich de katholieke huisarts Van Reijssen, afkomstig uit Utrecht, op het adres A 128, nu Canadastraat 7. Hij volgde de eveneens katholieke A.O.H. van Tellegen op, die van 1936 tot 1938 als huisarts in Heino was gevestigd.

Van Reijssen trouwde op 13 april 1938 met Anna Maria Wilhelmina van Eijs. Zij kregen zes kinderen, waaronder een tweeling, allen geboren te Heino. Op 13 mei 1947 is de familie Van Reijssen verhuisd naar Maastricht.

Als we nog verder teruggaan in de geschiedenis, naar de tweede helft van de negentiende

eeuw, komen we terecht bij de katholieke dokter Daniël Peel, geboren te Kuinre op 8 april 1837. Hij vestigde zich te Heino op 1 mei 1860. In 1867 kocht hij de woning aan de Stationsweg nr. 2, het Munnikenhuis. Dokter Peel overleed op 19 juli 1913 op 76-jarige leeftijd.

Vanuit Boskoop kwam op 1 april 1908 de hervormde arts Cornelis Christiaan van der Flier naar Heino. Aanvankelijk was hij in de kost bij bakker Hazelhorst. Hij verhuisde op 1 januari 1909 naar het adres A2, nu Van der Capellenweg 1. Hij trouwde in 1912 met Johanna Petronella van IJsendijk. Dokter Van der Flier was van 1923 tot 1927 gemeenteraadslid / wethouder. Familie Van der Flier vertrok in maart 1937 naar Renkum. In datzelfde jaar kwamen dokter Doyer en zijn vrouw naar Heino.

Dat brengt ons terug bij dokter Antonius Otto Hermanus Tellegen, geboren Zwolle 25 mei 1907. Hij kwam in september 1936 vanuit Leiden naar Heino en was twee jaar huisarts in Heino. Hij werd in 1938 opgevolgd door dokter Hermanus Adrianus Petrus van Reijssen. Het moge duidelijk zijn, dat dokter Doyer in die tijd dus niet de enige huisarts in Heino was.

Het 'Dokter A. Doyerfonds'

In hetzelfde venster wordt ook aandacht besteed aan het Dokter A. Doyerfonds. Ter aanvulling volgt onderstaande nuance.

In 1995 kwam een groep Heinose correspondenten en oud-correspondenten van de regionale dagbladen bij elkaar om een fonds op te richten, met als doel 'het stimuleren en ondersteunen van plaatselijke activiteiten ten behoeve van het behoud en de uitbouw van wederzijds respect en onderlinge verdraagzaamheid'. Om dit fonds een naam te geven werd er contact opgenomen met mevrouw Doyer, met de vraag of de naam van haar man aan het fonds verbonden mocht worden. Zij stemde erin toe en zo kreeg het fonds zijn naam, het Dokter A. Doyerfonds. Dokter Doyer en zijn vrouw hebben in de oorlog mensen geholpen die in moeilijkheden kwamen, waaronder Duitsers die ook slachtoffer waren van de oorlog. Zij gingen er beiden altijd vanuit dat rijk of arm, bruin of zwart, gestudeerd of niet, er niet toe deed.

'Je hebt elkaar allemaal nodig,' zo redeneerden ze. Zij droegen een gedachtegoed uit, dat het fonds in deze tijd juist wil stimuleren en benadrukken.

Hagenweg of Gravenweg? Venster 'De Heinose molen' (blz. 22-23)

In het venster 'De Heinose molen' staat dat er al in 1456 een windmolen met scheprad stond aan de Hoofdgraven.

De juiste lokatie wordt nog onderzocht.

Het busongeluk 1924 (blz. 78-79)

Hein Stavorinus heeft ons een prachtig stuk aanvullende informatie over het busongeluk in 1924 bezorgd: een persoonlijk verslag van mevrouw Witteveen-Bannink van eind augustus in dat jaar over de gebeurtenissen rond de begrafenis van de slachtoffers van deze ramp, waaronder haar broer Willem Bannink.

30 Augustus 1924. In den somberen ochtend van Zaterdag, toen de regen in stroomen neerviel en het wel leek of er een tweede zondvloed de aarde wilde verzwelgen, ben ik in Raalte

Lugje Bannink, geb. 26 september 1907, schreef een persoonlijk verslag rond de begrafenis van de slachtoffers van het busongeluk, waaronder haar broer Willem. Zij was tijdens het busongeluk net geen 17 jaar.

aangekomen, in Raalte, het vriendelijk maar tot de vorige week nog bij zoovelen onbekende plaatsje, dat echter nu een droevige vermaardheid heeft gekregen door de zware ramp die het heeft getroffen. Daar toch woonden vijf der slachtoffers, die bij het afschuwelijke auto-ongeluk bij Heino in den nacht van Dinsdag op Woensdag levend verbrandden en ook nog de zevende, die sedert aan zijn zware brandwonden is overleden (Willem). Stil zal het er altijd wel zijn, in het stadje, maar niet altijd zal die stilte zoo drukkend zijn, zoo zwaar op je vallen, als je het plaatsje binnenkomt. Want het was geen natuurlijke stilte, geen stilte omdat er geen mensen waren in de straten om haar te breken, het was een stilte die voortsproot uit angst, uit ontzag - ontzag voor den dood. Nog een uur en

*De kramer spreekt
aan de groeve*

De vijf kisten in den grafkuil

Twee tekeningen van Lugje Bannink uit haar verslag van het busongeluk.

daar zouden op het kerkhof vijf der slachtoffers van het autobusongeluk ter aarde worden besteld, vijf van die beklagenswaardigen, die, aan het einde van een dag van vreugde en genieten, den allerwreedsten, den allersmartelijksten dood door verbranding stierven. Allen zouden ze worden begraven in één groot graf, want allen waren het, hoewel Raalte overwegend katholiek is, Nederlands Hervormd, die op zoo'n droeve wijze den dood moesten vinden.

En al drukker werd het in de straten, maar toch bleef die akelige stilte, die steeds heerst in het aangezicht van de dood. Eerst toen allen samenstroonden op het kerkplein, vanwaar de droeve stoet met de vijf dooden en de treurende families den tocht naar den doodenakker zou aanvangen, kwam er leven in de menigte, bij wie het niet belangstelling, niet medegevoel was, maar nieuwsgierigheid, die hen de halzen deed rekken en zich door de menigte deed heendringen, om toch vooral maar vooraan te staan, vooral maar te zien, die treurige verwanten, onder wie er waren die heel den weg van de kerk naar het kerkhof, ondersteund moesten worden, zooals de moeder der beide meisjes Schaasberg, die van haar zeventien kinderen,

van welke zij er reeds tien hadden verloren, er nu andermaal twee naar hun laatste rustplaats volgden. Aangrijpend was het de smart van deze gebroken vrouw aan te zien; bedroevend te ervaren, hoe velen haar in harteloze nieuwsgierigheid aanstaarden. Op den doodenakker aangekomen, werden, terwijl de regen maar voortdurend bleef aanhouden, de kisten uit de huifkarren geladen waarin ze waren vervoerd en één voor één naar het groote gemeenschappelijke graf gedragen en toen ze daarin waren neergelaten – vijf ruwe houten kisten – werd door den predikant der Hervormde Gemeente, ds. J. Cramer, een grafrede uitgesproken, waarin hij de nabestaanden voorhield, dat zij, hoe zwaar ook het leed was dat hen had getroffen, niet mochten aflaten het oog omhoog te richten, moesten blijven vertrouwen in God en zijn liefde. "Laat, ouders, deze beproeving," aldus vervolgde hij, "u niet van God afbrengen, maar u integendeel dichter bij Hem brengen. Deze groeve toch, niet mijn woord, is de ernstigste prediking: zij roept ons toe: Zijt gij bereid? En ook de ramp zelf is een roepstem Gods geweest. Het leven is veelal een jacht naar vermaak, die het geestelijk leven omlaag haalt. En nu en dan laat God zijn waarschuwend stem daartegen

hooren en roept ons toe. Denkt aan daarboven en niet alleen wat beneden is. De gemeente is in rouw gedompeld, maar God geeft toch ook weer troost in het besef, dat de dood niet het laatste is. Achter de wolken schijnt de zon, achter de dood staat de opstanding.” Met deze toespraak was de plechtigheid geëindigd. Langzaam, heel langzaam slaagden de veldwachters er in de menigte weer van het kerkhof te verwijderen en eerst toen konden de treurenden, die al dien tijd, overweldigd door smart, in den stroomende regen aan de groeve moesten staan wachten, den doodenakker verlaten.

Willem heeft nog twee dagen in 't Sofia ziekenhuis gelegen en is toen overleden.

Doevelaar reed voor 't eerst met een bus naar en van Raalte-Heino voor een dubbeltje per rit. Bij Nooitgedacht is de bus in brand gevlogen. De steen met de namen staat op het kerkhof de Westdorp.

*Willem Bannink, geb. 13 augustus 1905
overleed bij het busongeluk op 28 augustus 1924.*

Monument in Raalte voor slachtoffers van het busongeluk.

Naar dezelfde school (9)

Toon Hoefsloot

Foto 1.

De Mariaschool speelt een belangrijke rol in zijn leven: Gerard Hofhuis, de hoofdpersoon in deze negende aflevering van 'Naar dezelfde school', heeft er zijn lagere schooltijd doorgebracht en vanaf oktober 1973 heeft hij samen met zijn vrouw Riet de schoolschoonmaak verzorgd. Inmiddels volgt de vierde generatie van de familie Hofhuis onderwijs in het negentig jaar oude gebouw aan de Canadastraat.

Foto 1 en 2

Hein Hofhuis (1924) volgde de lagere school van 1930 tot en met 1937. Hij kreeg in die periode de gevreesde ziekte tuberculose en moest van 1933 tot 1935 op school verstek laten gaan. Hij moest veel rusten in een tent, buiten bij de

boerderij. Zijn tweelingbroer Gerrit overkwam hetzelfde. In 1949 trouwde Hein met Riek Westemeijer (1923). Zij kregen tien kinderen. De oudste is Gerard; hij werd geboren in de vroege ochtend van 3 maart 1950.

Dokter Doyer kwam aangesneld over het bouwland om het kind ter wereld te helpen. Of het kwam door alle haast of door de duisternis dat hij geen paar schoenen bij elkaar kon vinden is niet te achterhalen, maar de toen kersverse vader Hein weet zich nog goed te herinneren dat de dokter de boerderij binnenkwam met aan zijn ene voet een schoen en aan de andere een klomp.

Mevrouw Kortstee stond paraat om in de huishouding te helpen en om moeder Riek na de

Foto 2.

bevalling nog enkele dagen rust te gunnen. Zij kookte voor een dag of drie een grote pan stampot.

Gerard kreeg er negen broers en zussen bij: Willemien (1951), Jan (1952), Theo (1953), Tonnie (1954), Harrie (1955), Willie (1957), Tinie (1959), Carla (1960) en Irma (1967).

Na het overlijden van zijn vader heeft Hein Hofhuis het bedrijf aan de toenmalige Bouwhuissteeg, nu Vlamincckhorstweg, voortgezet en uitgebreid tot een volwaardige boerderij; oudere Heinoërs herinneren zich vast nog wel de naam 'Den Bom', een van de drie toen bestaande boerderijen aan de Vlamincckhorstweg. De boerderij moest echter wijken voor woningbouw en Hein Hofhuis met zijn gezin verhuisde in 1959 naar een bestaande boerderij aan de Berkendijk.

Op foto 1, gemaakt in 1930 rechts naast de ingang van de r.-k. kerk, zien we, liggend op de voorgrond, links Hein en rechts zijn tweelingbroer Gerrit. Derde van rechts op de bovenste rij staat broer Dorus, en rechts achter meester Hoppen zus Mina. Rechts naast het tafeltje zit juffrouw Küsters.

Om de ouders niet op kosten te jagen werden de

schoolgaande kinderen uit een familie bij elkaar gezet. Op deze foto zien we allemaal kinderen van wie de familienaam met een H of I begint (Hekman, Heuven, Hofhuis, Hollegien, Hoonhorst, Hulsebos en Israël).

Op foto 2 zien we de tweelingbroers Hein (links) en Gerrit - een paar jaartjes ouder dan op foto 1 - zoals schoolkinderen uit een gezin in die jaren ook vaak gefotografeerd werden: in een schoolbank met op de achtergrond een paar prachtige schoolplaten en in dit geval ook nog een Heilig Hartbeeld want ja, ze zaten natuurlijk wel op een Katholieke school.

Foto 3

Zoals vader Hein en zijn broer op de gevoelige plaat werden vastgelegd, zo werden op school vele jaren later op bijna identieke wijze vijf van zijn kinderen gefotografeerd. Deze foto stamt uit 1961. Van links naar rechts zien we Theo, Tonnie, Jan, Gerard en Willemien.

Gerard heeft van 1956 tot en met 1963 op de Mariaschool gezeten. Hij zal toen zeker niet vermoed hebben dat hij nog eens ruim 38 jaar als schoonmaker aan de school verbonden zou zijn.

Foto 3.

In 1973 trouwde hij met Riet Horstink. Zij kwam van een boerderij midden in het dorp Twello. In die tijd werkte zij als alfahulp bij de ouders van Wim Tutert die een schoonmaakbedrijf had. Wim zocht in die tijd iemand om de Mariaschool schoon te maken. Toen hem via zijn ouders ter ore kwam dat Riet en Gerard aan de Canadastraat woonden, schuin tegenover de school, was het contact snel gelegd en vroeg hij Riet of zij de schoonmaak van de school op zich wilde nemen. Zij moest er zelf maar iemand bij zoeken met wie ze deze klus zou gaan doen. Gerard wilde Riet wel helpen op voorwaarde dat hij zou stoppen als er kinderen zouden komen. Welnu, daar is het nooit van gekomen: inmiddels zit zijn kleinzoon op school en maakt hij nog steeds samen met Riet de school schoon. Als de Dolfijn verhuist en de Springplank tijdelijk in het gebouw trekt, stoppen ze er beiden definitief mee.

Foto 4

Gerard en Riet kregen vier kinderen: Brenda

(1975), Jeroen (1977), Nienke (1979) en Hanneke (1982). Op deze foto zit Brenda met een brede glimlach rechts op het klimrek. Het is groep 6 die in schooljaar 1985/1986 is gesplitst, er zit een gedeelte bij groep 5 in en een gedeelte bij groep 7. Vandaar dat er ook twee leerkrachten op de groepsfoto staan: Frans Bergman (links) en Wim Overkamp.

Foto 5

Brenda en haar man Dennis hebben drie zoons: Bent (2005), Huub (2008) en Deen (2010). Op de foto zien we Bent op de bovenste rij, tweede van links. De gelijkenis van de lach van Brenda en Bent op de beide foto's is treffend. Opa Gerard nam Bent als peuter wel eens mee naar school als hij ging schoonmaken. Bij een van die gelegenheden zei meester Wim Overkamp: 'Ik denk niet dat Bent nog in dit gebouw onderwijs zal krijgen.' Niets is minder waar, inmiddels zit Bent er al bijna twee jaar ... maar dat zal niet lang meer duren.

Foto 4.

Foto 5.

In Samenklank nr. 218 van vrijdag 16 oktober 1998 stond een artikel over de antieke klok, geschreven door de heer Albert Jan van Klaveren. Samenklank is het kerkblad van de Hervormde Gemeente Heino en de Gereformeerde Kerk Langeslag-Heino. Het artikel werd met toestemming van de schrijver overgenomen in het septembernummer 1999 van het contactblad 'Omheining'.

Bij het schrijven van 'De Canon van Heino' kwam het verhaal over de antieke klok ook ter sprake. Hoe was het de klok vergaan na 1999? Er werd geïnformeerd bij Wim Holsappel, Berkendijk 6, lid van de kerkenraad van de Nederlandse hervormde kerk.

Wim schrijft een aanvulling vanaf 1999 tot heden:

De klok, een staand horloge, die in 1935 door wijlen mejuffrouw W.M. Kloosterman gelegateerd was aan de christelijke school, is via een aantal omzwervingen weer 'thuis gekomen' in 't Kerkhuus. In de vergadering van de vereniging voor protestants christelijk onderwijs in Salland van 26 november 2001 wordt bepaald, dat Stichting De Vidal de eigenaar wordt. Vanaf april 2003 worden er pogingen gedaan om een bruikleenovereenkomst af te sluiten met de beheerscommissie van 't Kerkhuus. Het overleg mislukt, met name over de kosten van onderhoud en verzekering van de klok. In september 2004 geeft de beheerscommissie aan, niet langer van de klok gebruik te willen maken en dat er een andere plek voor de klok moet worden gezocht. Stichting De Vidal gaat op zoek naar een andere plaats en vindt deze bij de heer Veltien in Dalfsen. Hier staat de klok ongeveer een half jaar in de verkoop. De bepaalde bodemprijs wordt echter niet gehaald en de stichting besluit de klok tijdelijk in opslag te doen. In november 2006 wordt het overleg opnieuw gestart. Dit overleg leidt tot overeenstemming.

Er wordt een bruikleenovereenkomst opgesteld en het staand horloge kan weer 'thuis komen' in 't Kerkhuus.

Ter verduidelijking schrijft Wim nog het volgende:

Het legaat De Vidal.

In het testament van 31 juli 1882 van de heer Gabriël Jasper Gerrit de Vidal de St. Germain is het volgende legaat opgenomen: Grond aan de Lemelerveldseweg, groot 11.14.20 ha, bekend als 'Schoolbos' is gelegateerd aan de kerk. De Nederlandse hervormde kerk wordt dus eigenaar. Echter, de revenuen (pacht) van deze gronden dienen aangewend te worden voor een school op protestants christelijke basis. Op dat moment (1882) bestaat deze school nog niet.

De vereniging voor protestants christelijk onderwijs wordt opgericht in 1922. Vanaf dat moment tot 2001, komen de revenuen ten goede aan de school. In 2001 wordt de vereniging voor christelijk onderwijs te Heino opgeheven. Deze gaat verder als Vereniging voor protestants christelijk onderwijs Salland. Ook deze vereniging is inmiddels gefuseerd en heet heden ten dage S.C.O.S. (Stichting Christelijk Onderwijs Salland). Om te voorkomen dat de gelden niet in Heino blijven, wordt een beheerscommissie opgericht. Deze oprichting is een van de laatste daden van het 'oude' bestuur van 'De Gouden Emmer'. Het eerstvolgende bestuur wordt gevormd door drie 'oud' bestuursleden, te weten

G. Kremers, G. de Kruijf en W. Holsappel. Dit drietal richt vervolgens op 12 april 2001 Stichting De Vidal op. Deze stichting heeft als doel: ondersteuning van het protestants christelijk onderwijs in het dorp Heino en daaraan uitvoering geven. Dit zoveel mogelijk in de geest van het legaat van wijlen de heer G.J.G. de Vidal de St. Germain. Ook wordt op 12 april 2001 een beëindigingsovereenkomst ondertekend door school en kerk. In ruil daarvoor betaalt de kerk een afkoopsom aan de stichting, geen koopsom want men is al eigenaar. Op deze wijze komen school en kerk 'los' van elkaar (behoudens ontbinding van de stichting) en is de gedachte (de geest) van het legaat gewaarborgd.

Een beschrijving van de Vloedgraeven

J.J.M.W. ter Laak

Wat de Amazone is veur Zuud-Amerika det was 'de duker' veur Heino. In mien jeugd spöllen water gien grote rolle. Zwembaden waeren der allinnig in grote steden te vinden. Ok vanwege zien ligging op het zaand is Heino niet zo rieke an water. De Wetering was noast het Overielskanaal de grootste waterweg. De Wetering maeken veural indruk as e 's winters of in règentieden òverstroomen en 't laand blank stund. Det gebeuren minimaal ienmoal in 't joar, want pas laeter bint dit soort stromen 'ekanaliseerd. Over 't Overielskanaal was de Ganzepannebrugge 'ebouwd, veur oons in die joaren een geweldig bouwvärk.

Mär de duker was veur mie dé waterweg van Heino!

Hee heuld het midden tussen een grote sloot en een klein riviértie. Met 'n polsstok ko'j der òver.

's Zommers stund e mangs dreuge, mar 's winters kon e, net as echte rivieren, òverstroomen. Dissen was toch in belangrieke moate mede bepalend veur het landschap rond Heino.

Woar de oorsprong lig wee'k niet precies. Det was veur oons ok niet zo belangriek. Het begin

zol wel ärgens bie 't Reelaer liggen. Det was ter met zien prachtige bomen en bossen mooi genog veur.

'De duker was 2 töt 3 meter breed, met over 't algemeen steile kaanten met 'n heugte van zo'n 1 töt 1.50 meter, schat ik.

Die kaanten waeren vaeke slim begruud met alderhande wilde planten en bloemen. Er stunden ok völle bomen langs. De knotwilgen waeren ongetwiefeld de meest opvallende schildknapen. Disse grote Heinose sloot had op völle plaatsen 's zommers as 't waere een dak van blaen van de takken an de bomen. Het leek wel of die em beschärmen tegen al te snelle verdamping deur de hiete zomerzonne.

Via 't Reelaer zöchen 'de Heinose Waterweg' kronkelend zien weg deur het landschap. Waarschienlijk zal de natuurwet, det water altied van hoge noa lege plech te lopen, de oorspronkelijke koers uutzet hebben. Deur verschillende weilanden gunk e dan noa 't Bouwhuusbos. Ok een prachtig stuk natuur, det de omgeving van Heino mooi maeken en veur oons vaeke een spöltuin ewest is. Dwärs deur 't bos, onder de

zaandweg deur, vörm en as 't waere ien geheel met het landschap.

As e dreuge stund was de kleur roestbroen, misschien wel deur het iezeroer in de grond en aans wel deur de ofgevalen blaen. In volle glorie was het water prachtig helder. Ie konnen praktisch altied de bodem zien. Uut het Bouwhuusbos kwaamp 'de duker' versierd met knotwilgen richting Roalterweg. Met een echte duker (onderdeurgang veur water) wödden e onder de weg deur eleid noa de òverkante. Det was doar woar as noe 't politiebureau is. De dukers waeren destieds emesseld en of-edekt met een gladder betonnen plaete.

Al kronkelend en vaeke as grens tussen verschillende percelen kwaamp e an bie de Poalstege. Op het punt, woar as die ansleut op het onvolprezen Dominees-möötie, gunk e onder die stege deur. Ook hier was een echte duker.

Doar deuden wie as wichter oonze eerste bekende oefeningen. Der in spiejen an de iene kaante en händ lopen um te kieken, of an de aandere kaante het resultaat nog zichtbaer was. Wat later met een gescalpeerde klomp (een klomp zonder roef) woar a'w een zeiltien op ezet hadden: en dan kieken wat het water met oonze 'boot'deud. Het spel van natuurlijke krachten! As kind vun ie det aait weer fascinerend.

'De duker' wödden òver 't algemeen goed schone hòlen. Det wödden ok controleerd deur het waterschap, umdet de ofwateringsfunctie belangriek was. Aans zol e geleidelijk an dichtegruuen en -slibben.

Langs een stukkie Poalstege gunk e deur 't weiland van de familie Veldkamp, vanniejs knotwilgen en peppels der langs, richting Stationsweg. Langs het ärf van de familie Blom onder de Woolthuisweg deur en in de buurte van de families Mulder (de veldwachter) en Kelderman deuk e andermoal onder de weg deur, in dit geval de Stationsweg. Vandoar leup e dan richting 't Rozendael. Via een gevarieerd landschap kwaamp e doar an, veur een deel langs de Rozendaelseweg.

'De duker' had wat met landgoederen: hee

kwaamp vanof het Reelaer en hee eindigen bie 't Rozendael. Het gaf em een zekere deftigheid. Bie 't Rozendael gaf e het biezondere accent an dit mooie landgoed. Zelfs de toegangsweg leup via een prachtig bruggie òver 'de duker'. Dit bruggie was van gèle iesselstienties emesseld en ofewärkt met een sierlijke smeediezeren hekke. In de gloriëtied was dit hekwärk wit eschilderd en an de bōvenkaante versierd met felrood eschilderde 'denappels'.

Hier leut e zich dan nog een maal in al zien schoonheid zien.

Met beukengruun en -broen òverlaeden zōchen e met een sierlijke bochte naost de weg noa Lierderholthuis zien laeste bestemming in de richting van de Nije Wetering, woar as e zien èende vund. Daor gunk e in op, zoas det heurt met kleinere streumpies: eindigen in een grotere...

'De duker' is ter in de deur mie belèèfde vorm niet meer. Restanten tref ie op verschillende plaatsen nog wel an. Jammer genog kö'j doar meer het verval an of zien dan de vroggere, oorspronkelijke deftigheid. De letterlijke en figuurlijke schoonheid van water en waterloop mut Heino missen.

Ikke niet, want ik zie 't allemoal nog zo veur mie.

Uit: 'Óp zien Heino's', vijfde bundel.

Via onze website

www.omheining.net

kunt u kennismaken met de
activiteiten
van onze vereniging

Van Herman Kok uit Utrecht kregen wij een foto toegestuurd, waarop een groep jongens is te zien. De jongelui zijn gefotografeerd op het Marktplaats bij de christelijke school. Bijna iedereen draagt klompen. Naar schatting van Herman Kok is de foto gemaakt toen hij tien jaar oud was, dus in 1941. Herman staat links met naast hem Hennie Siemerink. Verder herkent hij helemaal rechts lange Herman Satink, van Satink bij het postkantoor. De jongen met de prachtige uitgestukte overall is Wout Blom van het café. Dan herkent hij nog een jongen van Meijnders, van schoenmaker Heuves en van Neppelenbroek. Hij is nieuwsgierig wie zichzelf of anderen herkent.

Hij eindigt met de hartelijke groeten van oud Heinoër Herman Kok, van de melkfabriek.

In een mailtje aan Toon Hoefsloot bedankt Liz van Deursen onze vereniging voor het plaatsen van haar verhaal. 'Het is een mooie serie geworden', zo schrijft zij. Verder wenst zij de redactie veel succes en feliciteert de vereniging met haar 30-jarig bestaan.

*Reacties kunnen naar het verenigingsadres
Canadastraat 6, 8141 AC Heino of via
Omheining@planet.nl*

Al weer twintig jaar geleden 3e kwartaal

Marijke Donath

02-07-91

‘Een zo laag mogelijk abonnementsgeld, een zo hoog mogelijke afkoopsom én aansluiting van Lierderholthuis en Laag-Zuthem op de kabel. Dat waren de uitgangspunten bij de besprekingen met de GAZO.

We wilden niet het onderste uit de kan hebben, maar wel dicht daarbij komen’, aldus burgemeester A.W.P. van den Berg tijdens de overdracht van de centrale-antenne-inrichting aan de GAZO. De gemeente Heino stoot de centrale-antenne-inrichting af omdat dit past in haar beleid.

‘Zaken die niet direct dienen te worden behartigd door de gemeente, zoals gebouwen, gronden en nu blijkbaar ook nutsbedrijven worden afgestoten. Voor de kabel waren daarvoor twee redenen. De voortschrijdende techniek en de kleinschaligheid spelen mee. Er is maar een klein aantal abonnees in de gemeente’, aldus Van den Berg. De GAZO kan de kabelabonnees meer bieden, zo dacht de gemeente, die overigens aandeelhouder is van de GAZO en zo nog een vinger in de pap kan houden.

10-07-91

De oude sloot in De Dollenhoek, Heino’s nieuwbouwwijk, is gedempt. Nadat kavels in het gebied waren uitgegeven, bleek dat de sloot niet goed gedicht was. Reden voor de gemeenteraad het werk opnieuw aan te besteden.

Inmiddels is de sloot goed gedempt, zo wordt door de gemeente meegedeeld. Toch werden er dezer dagen nog sonderingswerkzaamheden verricht in opdracht van de koper van een kavel. Die is er nog niet zo zeker van dat de ondergrond nu draagkrachtig genoeg is voor een woning. Mocht hij gelijk hebben, dan kan hij helaas geen verhaal halen bij de gemeente. Daar gaat het dragen van de verantwoording niet verder dan het verkopen van de grond onder normale voorwaarden. Nu de voormalige

sloot gedempt is, ligt het risico bij de koper. Die heeft de resultaten van het onderzoek inmiddels binnen en was niet bereikbaar voor commentaar.

13-07-91

Een 150 jaar oude lindeboom op de r.-k. begraafplaats is onderwerp geworden van een geschil tussen gemeente en parochiebestuur. De Raad van State heeft in deze kwestie het laatste woord.

De gemeente weigert vergunning af te geven voor het kappen van de boom. Het parochiebestuur heeft hierom gevraagd in verband met de noodzakelijke uitbreiding van de begraafplaats. Als de boom en vooral de wortels zijn verwijderd, is er ruimte voor tweehonderd nieuwe graven. Volgens het parochiebestuur zijn er in het verleden al genoeg concessies gedaan wat betreft de uitbreiding. Dat gebeurde nadat bewoners van de Plataan kenbaar hadden gemaakt, dat het kerkhof niet al te dicht bij de woningen moest komen. Het gemeentebestuur stelt dat er elders op het complex ruimte is om het gewenste aantal graven aan te leggen.

29-07-91

Een duel met degens werd zondagmiddag uitgevochten bij kasteel Het Nijenhuis. Het kasteel is al enige dagen decor voor de opnamen van een film die zich afspeelt in de achttiende eeuw.

Deze film wordt in eigen beheer gemaakt onder leiding van broer en zus Den Boer uit Groningen. Samen met een groep van ongeveer vijftien personen wordt er hard gewerkt aan het eindproduct, dat bedoeld is voor filmfestivals en mogelijk de televisie.

Omdat er niet in Het Nijenhuis gefilmd mag worden, worden de binnenopnames in de studio gemaakt in zelfgemaakte decors. De film draagt als voorlopige titel ‘De Vreemdeling’ en wordt waarschijnlijk volgend jaar uitgebracht.

Het station van Heino.

Het casino in Heino.

06-08-91

De tijd werkt in het voordeel van het station in Heino. Hoe langer een definitief besluit over al dan niet sluiten van het station uitblijft, hoe vaster de lobby voor het openbaar vervoer zich in de samenleving genesteld heeft. Eind dit jaar wordt er meer bekend over het voortbestaan van het station. De onlangs verschenen rapportage over toekomstvisies voor stationslocaties heeft niets met een dreigende sluiting te maken. Maar goed ook, want voor de makers van het rapport bestaat het station Heino (al) niet meer.

Heino is niet opgenomen in het rapport over stationsomgevingen in Overijssel. Als enige in heel Overijssel. In Salland staan de stations Raalte, Wijhe en Olst vermeld als stations waarvan de omgeving is onderzocht. Dalfsen en Ommen zijn opgenomen met een kanttekening dat onderzoek daarvoor niet relevant is. Voor Heino ontbreekt elke aanduiding voor een station geheel. Voor de onderzoekers van de provincie bestaat het station niet (meer).

14-08-91

Het casino in Heino, dat in mei zijn deuren sloot zonder daar ruchtbaarheid aan te geven, gaat na de zomer waarschijnlijk gewoon weer open. Verhuurder Morrenhof heeft nog steeds een huurcontract met de casinobeheerders. De heer Coppoolse, groepscommandant van de groep Wijhe, waaronder Heino valt, is echter duidelijk in het dan te volgen beleid: 'Als het de kop opsteekt, drukken we het de kop weer in'.

Volgens de heer Coppoolse is het casino eind mei, begin juni gesloten op verzoek van justitie. 'We hebben het bedrijf destijds aangeschreven. En daar is op gereageerd met sluiting. In het arrondissement Zwolle gedogen we casino's niet. Kansspelen zijn bij wet verboden. En daar treden we tegen op. Het gaat bij die kansspelen vooral om het spel Golden Ten dat gespeeld wordt.'

Dat de eigenaar van het casino in Heino van plan is de zaak weer open te stellen, kwam aan het licht nadat in de nacht van maandag op dinsdag onbekenden een zure stof in het pand gespoten hadden. 'Vermoedelijk een represaillemaatregel', aldus de politie van Heino.

13-08-91

Het bestuur van Heino Krause probeert te voorkomen dat verontruste leden Pieter Lakeman van de Stichting Bedrijfsinformatie (SOBI) in Amsterdam inschakelen om veertien miljoen gulden aan verliezen te verhalen op onder meer accountantsbureau Moret Ernst en Young en ex-directeur J.R. Sytsema.

Morgen krijgen alle leden een schrijven waarin het bestuur bezwaren tegen Lakeman op een rij zet. Het bestuur, gesteund door moederbedrijf Coberco, wil nu zelf een advocaat in de arm nemen. Dat zou volgens woordvoerder B.H. Jalink van de verontruste boeren die Lakeman benaderden, zijn ingegeven uit vrees dat de SOBI-man 'niet in de hand te houden is'.

Lakeman wil dat de boeren op 21 augustus indi-

De Zuthemerweg tussen Heino en Laag Zuthem.

vidueel machtigingen tekenen. Hij gaat pas met Heino Krause in zee als minstens de helft deelneemt. Hij bedingt zeker twintig procent van de opbrengst als zijn activiteiten succes hebben.

13-08-91

Met hun zelfgebouwde voertuig hebben vier inwoners van Heino de originaliteitsprijs gewonnen in het Tros-televisieprogramma 'te land, ter zee en in de lucht'. Ze sleepten hun prijs op het onderdeel 'Hoog en Droog' in de wacht.

Mark Bruggink, Rudy Luchtenberg, Nico Neppelenbroek en Jack Ruiter zullen aanstaande vrijdagavond aan de buis gekluisterd zijn als de opnamen van de Tros, die afgelopen weekend in Monnikendam gemaakt werden, worden uitgezonden. Als leden van de kameradengroep 'De Oelewappers' deden ze voor de derde keer mee aan het televisieprogramma. Hun eerdere pogingen, die dateren van enkele jaren geleden, liepen op een mislukking uit, maar dit jaar hebben ze een geslaagde poging ondernomen om

in aanmerking te komen voor de originaliteitsprijs. 'Van snelheid moeten we het niet hebben, maar van het idee,' aldus Nico Neppelenbroek, die samen met zijn kameraden wel enkele minuten werk had om aan de overkant te komen, maar deze keer wel droog bleef.

23-08-91

De Zuthemerweg tussen Heino en Laag Zuthem wordt voorzien van een bijzondere constructie om het hemelwater te kunnen afvoeren. De weg is momenteel gedeeltelijk afgesloten in verband met reconstructiewerkzaamheden. De delen van de weg waar de problemen met het regenwater het grootst waren, zijn al eerder aangepakt. In de periode tot begin november worden twee resterende delen voorzien van een molgoot. Het water wordt afgevoerd naar kelders en van daar met twee pompen naar de wetering getransporteerd. Deze bijzondere en wat omslachtige constructie is de enige oplossing omdat de weg te laag ligt voor een normale afvoer. Boven-

dien wordt de weg omzoomd door prachtige houtwallen die men niet wil aantasten. De weg wordt wel van een nieuwe asfaltlaag voorzien, maar niet verbreed omdat men een verhoging van de snelheid van het verkeer niet wil bevorderen.

04-09-91

Vergeten doopwater, een koude kerk omdat men vergeten is om het gas aan te sluiten: het leven van een koster gaat niet altijd over rozen. De broers Ab en Herman Hekman en hun echtgenotes Leida en Dirkje weten daar meer van. Het kosterschap van de Nederlandse hervormde kerk wordt al 25 jaar verzorgd door dit viermanschap. Samen zorgen zij er voor dat de rouw- en trouwdiensten én de gewone diensten goed verlopen.

In mei 1965 werd Ab Hekman gevraagd om de toenmalige koster H. Ottenkamp zes weken te vervangen wegens ziekteverlof. Het werd anderhalf jaar. Tijdens de eerste dienst die hij moest verzorgen, werd het zoontje van zijn broer Herman gedoopt.

Toen bleek dat Ottenkamp niet terug zou komen, werd Ab gevraagd om de vaste koster te worden. Ab wilde wel, maar niet alleen. Daarom werd broer Herman gevraagd om mee te doen. Omdat beiden een volledige baan hebben, schakelden ze hun vrouwen in voor de doorweekse, veelal rouw- en trouwdiensten.

Afgelopen zondag zijn beide kostersechtparen bedankt voor het 25 jaar kosterschap dat zij samen hebben verzorgd.

05-09-91

Er moet nogal wat gesleuteld worden aan de wegen in de gemeente Heino om de verkeersveiligheid te vergroten. Dat blijkt uit een onderzoek dat is verricht door de Heidemij. Opvallend is dat er door de onderzoekers nogal wat aanmerkingen zijn gemaakt op straten en wegen die recent onder handen zijn genomen. Het college van B en W heeft op voorhand al laten weten niet alle voorstellen van de Heidemij in de armen te willen sluiten. De aanpak bijvoorbeeld van de nog naar nieuw ruikende

parkeerplaatsen in het centrum, waar veel parkeerschade ontstaat, is een moeilijk punt. Zo ook het voorstel om dertigkilometerzones in te stellen. Een dergelijk voorstel werd enkele jaren geleden nog door de raad afgewezen.

Als gevaarlijke punten worden door de deskundigen van de Heidemij onder andere de Canadestraat, de Zwolseweg ter hoogte van Heino Krause, de kruising Bendijksweg-Raalsterstraat en de Lemelerveldseweg genoemd.

02-09-91

De Stichting Onderzoek Bedrijfsinformatie (SOBI) van drs. P. Lakeman gaat definitief in zee met gedupeerde leden van de coöperatie Heino Krause. Daardoor kunnen ex-directeur J.R. Sytsema en het accountantskantoor aansprakelijk worden gesteld voor een miljoenschade die boeren door lagere melkgelden leden.

Van de gedupeerde melkveehouders heeft meer dan de helft een contract ondertekend. SOBI eiste dat ondertekenaars van contracten minstens voor de helft van de aangeleverde melk bij de voormalige coöperatie Heino Krause verantwoordelijk waren. SOBI berekent aan de opdrachtgevers geen kosten als de schadeclaims niet uitbetaald worden en in het andere geval een percentage van de opbrengst.

SOBI-voorzitter P. Lakeman heeft het 'ernstige vermoeden' dat het accountantskantoor in Apeldoorn fouten heeft gemaakt bij de goedkeuring van de jaarrekeningen tot en met 1990. 'Als het onderzoek daarvoor bewijzen oplevert, zal deze accountantsfirma aansprakelijk worden gesteld voor de gevolgen van die onjuiste handelwijze'.

Heino Krause is door fusie vorige week opgegaan in de coöperatie Coberco in Zutphen. Volgens SOBI doet deze fusie geen afbreuk aan de haalbaarheid van de beoogde schadeclaim. De schade van de boeren bedraagt gemiddeld ongeveer een halve ton, maar in sommige gevallen kan die oplopen tot twee ton.

10-09-91

Het bronzen beeldje 'meisje met een schaal

fruit' komt terug naar Heino. Op zaterdag 21 september, wanneer de gemeente een open dag houdt, zal het beeldje aan de bevolking gepresenteerd worden.

Ooit stond het meisje voor huishoudschool De Bakenbelt, maar het werd na sluiting van de school weggehaald. Omdat het kunstwerk eigendom was van de OLM, verhuisde het naar het Centrum voor Tuinbouwonderwijs in Zwolle, dit tot verdriet van menig Heinoër. In de afgelopen jaren zijn er diverse pogingen ondernomen om het beeldje terug te krijgen. Uiteindelijk is de OLM hiermee akkoord gegaan. Juist omdat de gemeente Heino bezig is met het opzetten van een kunstaankoopbeleid, wordt het beeld aan de gemeente geschonken. Op 17 september wordt het beeldje in Zwolle officieel overgedragen.

Het is nog niet bekend waar het beeldje in Heino wordt geplaatst, maar het moet wel een representatieve locatie zijn. Het kan niet op de oorspronkelijke plaats terug komen, omdat daar inmiddels woningen zijn gebouwd.

Het bronzen beeldje 'meisje met de schaal fruit'.

18-09-91

Er komt geen voorrangssituatie rond de NH-kerk in de dorpskern. De meerderheid van de raad verwierp gisteravond na een schorsing het voorstel van B en W om het verkeer op de ring rond de kerk de status van een minirotonde te geven.

Ook de wijziging van voorrang op de Stationsweg door het opheffen van de voorrangskruisingen stuitte op kritiek. Ten aanzien van het Marktplaatsplein was raadslid De Graaf het niet met het college eens dat het afschermen van de parkeervakken tegenover Marktzicht problemen zou opleveren. Hij zei dat de markt langs de Rabobank nu als een sluiproute wordt gebruikt. Die sluiproute kan ongedaan worden gemaakt door het plaatsen van een paaltje, dat tijdens de marktdagen kan worden verwijderd.

26-09-91

Enthousiast en voortvarend ging het Comité Salland van het Wereld Natuur Fonds gisteren van start. De eerste officiële vergadering werd

in Heino gevierd met het aansnijden van een speciale taart. Voorzitter Herman Matthijsen viel die eer te beurt. Hij toonde zich verheugd dat er een evenwichtige verdeling is gevonden binnen het comité. Elke gemeente heeft een eigen vertegenwoordiger, waarbij vooral Dalfsen een aansprekende vertegenwoordiger heeft in de persoon van Louis van Dijk, die behalve pianist ook natuurliefhebber is.

Aangezien het werkgebied in Salland drie keer zo groot is als gemiddeld, zullen de leden hun enthousiasme zeker kunnen gebruiken. Op dit moment zijn er 1300 donateurs in Salland. Het streven van het jonge comité is om dit aantal te verdubbelen.

Van de bestuurstafel

Ondanks de vele activiteiten in de omgeving en het warme weer trok de paaswandeling toch nog 360 deelnemers, waaronder 25 kinderen.

De wandeltocht ging via kasteel 't Nijenhuis richting Lierderholthuis van daar terug over een oud kerkpad naar de Nieuwe Wetering, vervolgens over het landgoed Het Rozendaal en langs het Japiksgat naar het beginpunt aan de Schaarhoekweg.

Op 26 april werkte de vereniging mee aan het programma 'Mijn man kan alles' van SBS 6. Het betrof het onderdeel 'Hoeveel streektaalen kent uw man'. De desbetreffende persoon moest hiervoor naar Keulen reizen waar het programma werd opgenomen.

De Canon van Heino, de geschiedenis van Heino in vijftig vensters, is nog steeds te verkrijgen via onze vereniging of bij Bruna, Smulbaai en VVV.

Op 30 september wordt in Het Wooldhuis een infomarkt gehouden voor personen met de leeftijd van 55+. Onze vereniging neemt hieraan deel.

De dag voor de regionale geschiedenis en streekcultuur vindt dit jaar plaats op 29 oktober in de Bovenkerk in Kampen. Deze manifestatie is een initiatief van de historische vereniging voor de IJsseldelta 'Jan van Arkel', het Historisch Centrum Overijssel, de Vereniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis en de gemeentearchieven Kampen en Steenwijkerland. De dag sluit aan bij de landelijke maand van de geschiedenis van het Nationaal Historisch Museum. Ook aan deze dag zal de vereniging haar medewerking verlenen.

De ledenavond in het najaar wordt 3 november gehouden in het R.K. Parochiecentrum. U krijgt hierover nog nader bericht.

Bent u van plan een familielid of kennis een cadeau-lidmaatschap van onze vereniging aan te bieden, dan zijn hiervoor cadeaubonnen aanwezig.

Schenkeningen

Van mevrouw A.D. Baarslag-Stoel, Slotpark 1, Wijhe, voorheen Zwolseweg 38, prentbriefkaarten van Heino, een overall, drie blauwe kielen, twee doodshemden, twee sjerpen, linnen stof, wol en katoen.

Van mevrouw G. Beldsnijder-Huisman, Stationsweg

21, een grammofoonplaat, een gesproken brief van de Ned. herv. kerk (ds. De Graaf) aan soldaat G. Beldsnijder in Curaçao, verzonden per zeepost.

Van mevrouw H. Hulsink-Zielman, woon- en zorgcentrum 'Stevenskamp' te Heeten, voorheen Lemelerveldseweg 41, een rookstoel, een gangspiegel, een krantenhanger, een dienblaadje en vier koppen met bijpassende schotels.

Van de heer J.J. Jansen of Lorkeers, Marktstraat 42, een gidsenuniform.

Van de heer H. de Jong, Weegbree 4, een aantal boeken: bouwkunde in 6 delen door R. Jellema, Ir M.C.A. Meischke en Ir J.A. Muller; bouwkunst door Ir G. Knuttel en Ir J. Kruger, bouwkunst van Hellas tot heden door Prof. Dr. E.H. ter Kuile; stijlen in de bouwkunst door J.J. Vriend; ABC van de bouwstijlen in de Nederlanden door Dr. Frans Vermeulen en Kunst in dienst van de kerk door Pater Constantinus O.F.M. Cap.

Van de heer G. Kloppenberg, Kloosterhoek 15, 8101 BL Raalte, bidprentjes, briefhoofden en een doos om Milac superfilters voor een melkzeef in te bewaren.

Van mevrouw F. Ogink-Satink, Lemelerveld, een kadastrale kaart Heino 1818.

Van de heer R. Roessink, Kanaaldijk Noord 1, zwarte kousen, een oud buis (jas), een rokkenspuut, een gids voor de scheepvaart op de kanalen der N.V. Maatschappij Overijsselsche Kanalen gevestigd te Zwolle en het Reglement voor de kanalen en daartoe behorende werken der N.V. Overijsselsche Kanalisatie-Maatschappij, gevestigd te Zwolle.

Van de heer W.P.M. Oud Ammerveld, Accacia 27, archiefmateriaal van het Katholieke Vrouwen Gilde (KVG) Heino.

Van de familie van wijlen mevrouw G.J. Snel-Grooten-huis, Brinkweg 9, bidprentjes.

Van mevrouw F.L. Weertman, Scharnten Antinkstraat 9, Zwolle, een gehaakte muts van wit katoen van haar grootmoeder en een pop in klederdracht van juffrouw Weertman, indertijd onderwijzeres aan de basisschool 'De Gouden Emmer'.

Van de familie Van Wifferen, Stationsweg 29, ouderwetse kleding gedragen door opoe Van de Kolk-van den Brink, de oma van Jan van Wifferen.

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein 'omheint', in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

**Vereniging voor Heemkunde
'Omheining' te Heino**
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl
Website: www.omheining.net

Secr.: Acacia 25, 8141 TL Heino,
Tel. 0572-391986

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
J.K. Pruijn-Reinders, secretaris,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmerweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,
8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: D.A. Weulink-Jansen,
Korenbloem 1, 8141 DG Heino, tel. 391698

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruijn-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,
Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delmerweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruijn-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, De Haarstraat 33,
8141 EW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER **4** 31^e JAARGANG - DECEMBER 2011

**Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
31e jaargang - nummer 4 - december 2011**

INHOUDSOPGAVE

blz. 74	Van de redactie
blz. 75	Sprekende foto's (84) - J.K. Pruim-Reinders
blz. 77	'Looft den Heer' - bijna 90! - G. Peeters
blz. 82	Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegaardje' - A. Niens
blz. 85	Canon supplement (2) - A.B. Hoefsloot
blz. 89	Om tafel met ... - B. van der Sluis
blz. 91	Kattekwaod - G. Lindeboom, illustratie G. Peeters
blz. 92	Kerstmus - C. Mijnhout
blz. 94	Van de bestuurstafel
blz. 96	Colofon

Van de redactie

Dit is alweer het vierde en laatste contactblad van 2011. We hebben getracht er een informatief en interessant nummer van te maken. Omdat het aanbod van kopij dit keer aanzienlijk was, hebben we een aantal vaste rubrieken moeten verplaatsen naar volgend jaar maart.

Kerstmis nadert met rasse schreden. Daarom hebben we een verhaal geplaatst van pastoor Mijnhout die door middel van een mussengesprek een kijk op de wereld geeft.

De rubriek 'Canonsupplement' wordt dit keer gevuld met een venster dat niet in de canon werd opgenomen. Toon Hoefsloot licht toe waarom.

De bijdrage van de werkgroep 'Allegaardje' bestaat uit het gebruik van kruiden bij koeien. Sinds mensenheugenis is het bij boeren bekend dat er planten zijn die een geneeskrachtige werking hebben.

Volgend jaar bestaat de Christelijke gemengde zangvereniging 'Looft den Heer' 90 jaar. Gijs Peeters verdiepte zich in de historie van deze vereniging. De eerste aflevering daarvan treft u in dit nummer aan.

Zoals velen van u inmiddels weten, is Mevrouw Lange uit Heino 100 jaar geworden. Zij werd geïnterviewd door Betty van der Sluis en Jenny Pruim neemt in 'Sprekende foto's' twee families Stokvisch onder de loep.

Tot slot wil ik, namens de redactie, u prettige feestdagen toewensen en een gezond 2012.

Namens de redactie
Dieni Weulink

De kopij voor het decembernummer moet voor **15 januari 2012** ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,
N. Nijland-v.Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenberg en J. Tijhuis.

Sprekende foto's (84)

J.K. Pruim-Reinders

Gerrit Jan Stokvisch 1902-1986.

Twée families Stokvisch

Het is na de Tweede Wereldoorlog, dat Gerrit Jan Stokvisch met zijn gezin in Heino komt te wonen. Hij is getrouwd met Jennigje Wilhelmina Groteboer en vestigt zich op het adres van haar ouderlijk huis aan de Raalterstraat. Gerrit Jan is in Dalfsen geboren op 11 februari 1902 als zoon van Jan Stokvisch en Johanna Spijkerman. In de vijftiger jaren werkt hij als tuinman op het vormingscentrum Den Alerdinck. Op den duur gaat de leeftijd meespelen. Juist op dat moment zit de Hervormde Gemeente Heino verlegen om een conciërge voor gebouw Vrede. Bijna negen jaar is hij beheerder van het gebouw als hij op 13 juni 1975 afscheid neemt op 73 jarige leeftijd.

In diezelfde periode woont er nog een familie Stokvisch in Heino en wel aan de Paalweg.

Jan Stokvisch 1881-1945.

Dat is het gezin van Johan Stokvisch, geboren te Heino op 4 december 1915. Zijn vader Jan Stokvisch, geboren te Wijhe, Wechterholt, op 24 juni 1881, vestigt zich in februari 1913 in Heino. Een jaar eerder, op 9 mei 1912, is hij te Heino getrouwd met Jansje Smeenck en samen

beginnen zij een boerenbedrijf aan de Paalweg 19. In de jaren tachtig, wordt deze boerderij, in verband met de realisatie van het bestemmingsplan Heino Zuid, door de gemeente Heino gekocht en Johan Stokvisch verhuist met zijn familie naar Paalweg 47a. De oorspronkelijke boerderij blijft in het bestemmingsplan gehandhaafd, is na verbouwing in gebruik als woonhuis en heeft uitzicht over de vijver.

De familie Stokvisch komt van oorsprong uit de gemeente Zwollerkerspel, indertijd rondom Zwolle gelegen. Men verhuist nog wel

eens, maar blijft toch de omgeving van Zwolle trouw.

De bet-overgrootouders van zowel Gerrit Jan Stokvisch, als van Johan Stokvisch zijn Hendrik Jan Jansen en Hendrika Lourens Hofman. Zij wonen met hun kinderen eerst in Herfte en later in Haerst. Zij zijn landbouwers van beroep. Hun zoon Lourens vertrekt na zijn huwelijk met Agnes van Esch naar Oosterdalsen en zoon Jan gaat samen met zijn echtgenote Jantje van Milligen in Herxen wonen.

Een overzicht

Hendrik Jan Jansen Stokvisch en Hendrika Lourens Hofman

Lourens Stokvisch
1803 – 1863

x Agnes van Esch

Gerrit Stokvisch
1829 – 1892

x Wilhelmina van Eerbeek

x Gerrigje Bredewold

Jan Stokvisch
1873 – 1945

x Johanna Spijkerman

Gerrit Jan Stokvisch
1902 – 1986

x Jennigje Wilhelmina Groteboer

Jan Stokvisch
1808-1864

x Jantje van Milligen

Gerrit Stokvisch
1846 - 1883

x Willemina van der Kolk

x Johanna Margrieta Dijsselhof

Jan Stokvisch
1881 - 1945

x Jansje Smeenk

Johan Stokvisch
1915 - 1990

x F.J. ten Seldam

Geraadpleegde bronnen:

- Archief van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining': foto-archief, krantenknipsels, burgerlijke stand en bevolkingsregisters.
- Internet: www.Genlias.nl.

*'Bid jij wel eens?', vroeg de pastoor aan de boer.
'Nee, pastoor, maar mest u wel es de stal uut?'*

'Looft den Heer' - bijna negentig! (1)

Gijs Peeters

'Looft den Heer'
Heino, juli 1951.

Eigenlijk had er voluit moeten staan: de Christelijke Gemengde Zangvereniging 'Looft den Heer'. Echter, dan was de titel wel erg lang geworden.

Hoe lang de volledige naam van deze vereniging ook moge zijn, de tijd dat zij haar bijdrage heeft geleverd aan het Heino'se culturele leven is nog veel langer.

Het koor werd opgericht op 1 oktober 1922. Dat betekent dat 'Looft den Heer' onlangs de respectabele leeftijd van 89 jaar bereikte.

En inderdaad, zoals u waarschijnlijk zelf al dacht, hoopt de vereniging natuurlijk in 2012 haar 90-jarig jubileum te kunnen vieren.

De woorden 'hopen te kunnen' drukken enige twijfel uit. Vanzelfsprekend, niemand kan de toekomst met zekerheid voorspellen. Toch, als je ziet, hoe weinig leden 'Looft den Heer' nog telt, lijkt het een race tegen de klok. Haalt ze 1 oktober 2012 nog wel? Daarover later meer.

Intussen was dit een goede aanleiding, eens op onderzoek te gaan naar het verleden van deze vereniging. Dat bleek gemakkelijker bedacht dan gedaan.

Bent u weleens met familieleden in gesprek geraakt over 'vroeger'? Hebt u weleens zitten praten en dubben over foto's met wie-waren-dat-ook-al-weer erop? Bent u weleens in discussie geweest over plaatsen, gelegenheden, gebeurtenissen en de volgorde daarvan?

In dat geval weet u wel, hoe frustrerend het kan zijn als niemand meer kan vertellen hoe het nou precies zat.

Gelukkig hebben de meeste verenigingen een archief dat in geschrift en beeld de herinnering aan het verleden bewaart. Daarop maakt 'Looft den Heer' geen uitzondering. Het leek dus geen al te moeilijke opdracht te zijn, de geschiedenis van het koor in de juiste volgorde, vanaf de stichting tot op heden, te vertellen.

Dat viel echter tegen. Bij opening van het archief bleek, dat verslagen van belangrijke gedeelten van die geschiedenis ofwel verdwenen zijn, ofwel nooit bestaan hebben.

Dat stelde de schrijver voor een dilemma. Zou het voldoende zijn, alleen iets te vertellen over de historie voor zover die valt na te pluizen in het bewaard gebleven archief?

Of moet daarnaast juist het zoekgeraakte deel van de geschiedenis boven water komen?

Ik vind het laatste, maar daarvoor heb ik onder meer de hulp nodig van beter geïnformeerde lezeressen en lezers. U wordt dan ook vriendelijk verzocht, contact met de redactie van dit blad op te nemen als u aanvullende informatie kunt geven.

De hiaten in kennis zijn het grootst wat betreft de vroegste periode, die van 1922 tot en met 1949.

Uw reacties worden met belangstelling tegemoet gezien.

Betekent het voorgaande dat we nu bij gebrek aan materiaal voorlopig moeten stoppen met dit verhaal? Gelukkig niet. Dankzij de toewijding van heel wat vlijtige secretarissen en secretaresses is er voldoende aan het papier toevertrouwd om ons iets te laten weten van het reilen en zeilen van een dorpskoor van meer dan een halve eeuw geleden. Hun opmerkingen zijn, bedoeld of onbedoeld, vaak heel gemakkelijke lectuur. In elk geval geven ze de lezer nogal eens reden tot nadenken. Vandaar dus, dat in de artikelen over deze vereniging zoveel mogelijk uit hun verslagen wordt geciteerd.

Hier volgt dus een stukje geschiedenis van de Christelijke Gemengde Zangvereniging 'Looft den Heer'. Wegens de beschikbare informatie begint dit verhaal met het jaar 1950.

Wat meteen opviel in die eerste verslagen was de bescheidenheid: het kostte wat moeite, erachter te komen, wie ze nu eigenlijk geschreven had. Na enig bladeren en zoeken dook de naam van de secretaris toch op: de heer B. Brinkman, die deze functie tot 1953 bekleed heeft. Omdat er in de notulen van 1950 sprake is van *'goedkeuring van het verslag van afgelopen jaar'* weten we zeker dat het bestaan heeft.

Ook de penningmeester legde verantwoording af over 1949: *'In kas was op 31 december 1949 fl. 167,67 en op de Boerenleenbank fl. 81,25, dat was dus samen fl. 248,92. Waarna de penningmeester eindigde met de woorden dat er nog wel een gezellige avond af kon.'*

Maar wie was toen penningmeester? Op die vraag kwam het antwoord pas bij het lezen van het verslag van 1951. Daarin is onder meer sprake van een bestuursverkiezing en dan moesten er wel namen worden genoemd, gerelateerd aan functies.

En inderdaad werd niet alleen de naam van de penningmeester J.W. Ruiterkamp onthuld, maar eveneens die van voorzitter J. Stokvisch en M. Hoes, *'de bibliothecaresse voor het verzorgen van de muziek'* en verder H.J. Moes en R. Schutte.

Op 17 januari 1950 kwam tijdens de jaarvergadering ook een vernieuwd reglement aan de orde. De nieuwe statuten werden vastgesteld *'op de 28ste jaarvergadering'* van het koor. Ook deze zinsnede doet vermoeden, dat er vanaf het eerste jaar een archief is bijgehouden.

Natuurlijk komt er van koorzang weinig terecht zonder inspirerende muzikale leiding. Die was bij 'Looft den Heer' in 1950 in handen van H. Brouwer, in het begin aangeduid als *'de Directeur'*.

De gezagsverhoudingen lagen in die jaren anders dan tegenwoordig. In de jaren vijftig van de 20e eeuw was het volgens de jaarverslagen gewoonte dat *'de Directeur'* de jaarvergadering opende met gebed, waarna de voorzitter het woord kreeg. Het volgende citaat uit de notulen spreekt voor zichzelf:

'Inmiddels kwam ds Van der Graaf in ons midden, die van harte welkom werd geheten door de voorzitter. Ds Van der Graaf zat even gezellig tussen het bestuur een kop chocolade te drinken, waarna hij de Directeur een boekwerk aanbood: de Ritmische Psalmen en Gezangen, voor het werk dat hij voor de kerstwijdingsdienst van 1948-1949 had gedaan.

Ook moest er nog een verrekening plaatsvinden tussen penningmeester en de Dominee.

Hierna wenste hij (ds R.P. van der Graaf) ons verder een genoeglijke avond toe en vertrok hij evenals hij gekomen was.'

Wat die genoeglijke avond betreft, die is kennelijk driebubbeldik voor elkaar gekomen. Voor dat men aan de ontspanning toekwam, werd

door koorlid A. ten Broeke nog het voorstel gedaan, een 'Photo' te laten maken van de 'oude Directeur E. Exel'.

Ook de voorzitter deed een voorstel: kon er, in overleg met 'de hoofdmeester der school', D. Stegeman, een poging worden gedaan om een kinderkoor op te richten? Op beide voorstellen werd positief gereageerd.

Daarna was het dan eindelijk tijd voor de welverdiende ontspanning. In het verslag is sprake van '40 liter chocolade en koekjes, sigaretten en (wat) al niet meer.'

Dat lijkt weliswaar heel wat voor de 36 aanwezige leden, maar die hadden nog een lange avond te gaan. Die sigaretten vallen de tegenwoordige lezers natuurlijk meteen op. Roken werd in die tijd nog algemeen geaccepteerd, hoewel er mensen waren met een vooruitziende blik. Koorlid H. Hoekeswever had in diezelfde vergadering namelijk al gevraagd, 'of het niet mogelijk zou zijn, onder de repetitie niet te roken.' Dat verstandige verzoek werd maar ten dele ingewilligd. In het reglement werd opgenomen, dat voortaan voor de pauze niet gerookt mocht worden.

Dat rookverbod gold dus niet voor het feestelijke gedeelte van de avond.

Waarmee vermaakten de verenigingsleden zich zoal op dergelijke avonden?

Dankzij de aantekeningen van B. Brinkman krijgen we daarvan een vrij volledig beeld.

B. Brinkman zelf beet het spits af met een voordracht over ene Krelis. Die werd gevolgd door een 'intermezzo door Directeur en G. Schottert.'

Gelukkig hoefden de koorleden niet de hele avond stil te zitten. Het volgende onderdeel was stoelendans. De eerste prijs, een 'eierhouder', ter beschikking gesteld door mej. Wisseling, werd gewonnen door D. Stavorinus. Zelfs de winnares van de troostprijs kreeg een vermelding: A. ten Broeke mocht een zakje snoep in ontvangst nemen.

Ondanks het late uur werden de leden behoorlijk uitgedaagd. In het verslag staat het er zo:

'Vervolgens werd er een spelletje gedaan, een

fluitje zoeken; hier moest een beetje snuggerheid aan te pas komen.'

Immiddels liep het tegen twaalf en vonden enkelen het tijd worden om naar huis te gaan. De volhouders konden nog genieten van een 'Samenspraak gedaan door J. Stokvisch (rechter), C. Bakker (agent) en B. Brinkman (beklaagde).'

Dit lezende moet men wel bewondering krijgen voor de energie van uitvoerenden en toeschouwers. Waarschijnlijk zouden de leden van het huidige 'Looft den Heer' zich allang knock-out voelen, maar in 1950 had men nog puf voor 'een bokswedstrijd, eerst tussen R. Schottert – H. Stavorinus en als tweede koppel H. Stavorinus – B. Brinkman.'

Het klinkt ongelooflijk, maar het staat er heus. Gelukkig blijkt uit latere notulen, dat de drie boksers hiervan geen nadelige gevolgen hebben ondervonden, althans niet voor hun functioneren in het koor. Tenslotte noteerde de secretaris, het wel spijtig te vinden, dat verscheidene leden door de lengte van het programma voortijdig moesten afhaken. 'Want', zo stelde hij, 'we beginnen met gebed, zodat we ook samen behoren te eindigen met gebed.'

Nu we iets hebben meebeleefd van een jaarvergadering, komt vanzelf de vraag op: 'Maar hoe ging het eraan toe op de wekelijkse repetities en wat zongen ze dan?'

Het koor repeteerde gewoonlijk in gebouw Vrede, dat gestaan heeft op de plaats waar zich tegenwoordig het appartementencomplex bevindt, waarin tevens de winkels van Aldi en Action zijn gevestigd.

Zoals al eerder vermeld werd, stond 'Looft den Heer' in 1950 onder leiding van dirigent H. Brouwer. Uit het voorgaande is ook al gebleken, dat er van deze koorleider heel wat meer werd verwacht dan uitsluitend de muzikale directie. Bovendien moet de band tussen hem en het koor zeer hecht zijn geweest, gezien het feit dat, kort voor zijn overlijden in 1969, nog is gevierd dat hij 25 jaar dirigent was, waarvan 20 jaar bij 'Looft den Heer'.

De terloopse opmerkingen in de achtereen-

*In 1954 werd
deelgenomen aan
een zangconcours in
Oldemarkt.*

volgende jaarverslagen en de reacties bij zijn begrafenis spreken van grote waardering voor zijn persoon en zijn werk.

In 1950 hoefde het koor zich echter nog geen zorgen te maken over het afscheid van zijn dirigent. Met groot enthousiasme verleende de vereniging haar medewerking aan concerten, kerkdiensten en concoursen.

Op 25 maart deed het koor mee aan een concert in de Nederlands-hervormde kerk, waarin ook een blinde organist en een pianist (hun namen zijn helaas niet vermeld in het verslag) alsmede het koor Advendo optraden. Wel werd vermeld, dat de 'algehele leiding' in handen was van ds R.P. van der Graaf. 'Looft den Heer' zong Hymne, Bemoediging en ... Grootvaders Klok!

Op 4 mei zong de helft van het koor 's middags bij de onthulling van het oorlogsmonument. Het bestuur had dit liever om 7 uur 's avonds willen doen, zodat allen aanwezig konden zijn, maar dat bleek voor de organisatoren onmogelijk te zijn.

Op 9 mei ging 'Looft den Heer' met een bus van Meinderink naar Sanatorium Zandhove in Zwolle, waar op het grasveld achter het huis werd gezongen voor de patiënten. Deze kregen onder meer Bemoediging en het Bondslied te horen.

Op 12 mei verleende het koor zijn medewerking aan de slotavond van alle jeugdverenigingen in gebouw Vrede. De opbrengst van deze avond zou worden besteed aan nieuwe vitrage in het gebouw. De zangvereniging deed haar best met liederen als: Bemoediging, De Nieuwe Dag, Hymne en Spelevaren. Bovendien behaalde R. ten Broeke met een voordracht de eerste prijs. Zijn zuster A. ten Broeke won de tweede prijs met haar voordracht, terwijl Jo Snel en B. Brinkman de vierde prijs deelden.

Een van de belangrijkste gebeurtenissen dat jaar was de deelname aan een zangconcours. De voorbereiding was dan ook intensief. Waarom de generale repetitie op twee locaties, gebouw Vrede en de Vlaminckhorst, werd gehouden, is waarschijnlijk niet meer te achterhalen. Hoe dan ook, het concours leverde een succes op. B. Brinkman beschreef het als volgt:

'Tweede Pinksterdag: het concours. Er wordt 's morgens om ± 10.30 vertrokken met twee bussen van Meinderink. De ene bus was tjokvol, de andere 13 man. Het ging van Heino naar Zwolle, waar het ringbestuur nog opgepikt moest worden en mej. Wisseling.

Vandaar ging het naar Urk. Daar arriveerden wij om ongeveer 12 uur. Na eerst het terrein bezichtigd te hebben, besloten wij om eerst te gaan

eten. Na het eten wandelden wij terug naar het terrein. Daar ontmoetten wij onze dirigent en zongen wij de nummers nog even door. En toen was het wachten op het tijdstip van aantreden. En iedereen voelde zich volkomen op zijn gemak, wat me wel zeer is opgevallen gerekend bij vorige jaren. Inmiddels was het 2 uur geworden en werd begonnen met het concours. Wij waren nummer twee aan de beurt. De beide nummers Bemoeiding en De Nieuwe Dag werden goed gezongen ...'

U kunt zich de spanning voorstellen. Jammer, dat de secretaris met geen woord rept van de andere deelnemers. We lezen alleen, hoe 'Looft den Heer' het eraf bracht.

'Toen was het afwachten tot ongeveer 5.30, waarop het verblijdende nieuws ons ter ore kwam dat we een eerste prijs hadden behaald met 308 punten. Vervolgens spoedig Heino opgebeld en gezegd dat we omstreeks 8.30 thuis kwamen en meteen naar de bussen.'

Ondanks de gevorderde dag werd de triomf snel 'dorpkundig' gemaakt. Heino was trots op zijn koor. Het volgende citaat geeft ons een indruk van de thuiskomst.

'Na bij de melkfabriek te zijn gestopt wachtte de muziekvereniging 'Ons Genoegen' ons op

en marcheerden wij naar de markt, waar van verschillende zijden de felicitaties werden uitgesproken en werden de nummers nog eens gezongen en werd de muziekvereniging een glaasje aangeboden, waarna wij naar het gebouw gingen om daar de dag te eindigen.'

Na al die drukte was het koor aan een welverdiende rust toe. Op 25 juli vermeldt het verslag: *'Nu werd er 14 dagen vakantie gehouden.'*

Een zwartkijker zou kunnen opmerken: 'Geen wonder dat 'Looft den Heer' tegenwoordig niet meer op trompetgeschal wordt onthaald wegens het winnen van een zangwedstrijd. Het koor houdt anno 2011 wel drie keer zo lang vakantie en succesnummers als Grootvaders Klok, Bemoeiding en Spelevaren behoren al lang niet meer tot het repertoire.'

Zo eenvoudig ligt het natuurlijk niet. Daarover zal ik nog schrijven wanneer we aan de jongste geschiedenis van de vereniging toe komen.

O, ja, ik zou het haast vergeten: hoe liep het af met de oprichting van het kinderkoor?

Helaas ging dat plan, ondanks de aandacht die hoofdmeester D. Stegeman eraan besteedde, niet door wegens gebrek aan animo.

Ledenvergadering Chr. Gem. Zangvereniging 'Looft den Heer'

Penningmeesteresse M. Stavorinus was niet optimistisch over de financiën. Dankzij een jaarlijkse subsidie werd het beeld wat gunstiger maar dan moest iedereen wel de repetitie-avonden bezoeken. Dit i.v.m. een controle.

Uit de Raalter Courant 9 april 1955.

Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje'

Ans Niens

Kruiden voor koeien

Je zou het niet meteen verwachten op de proefboerderij, maar naast de keukendeur van Aver Heino ligt sinds enige jaren een kleine kruidentuin.

Een kruidentuin voor koeien.

Volgens traditie was het gebruik van kruiden voor dieren en zeker voor koeien, heel bekend. Sinds mensenheugenis is het bij boeren bekend dat er planten zijn met een geneeskrachtige werking.

Ik kan me dat van vroeger thuis nog goed herinneren. Zo'n zieke koe kreeg dan een kruidenmengsel, al dan niet tegenstribbelend, met een fles toegediend.

Veel van de kennis over kruiden die door ervaring en overlevering verkregen was ging verloren na de opkomst van de antibiotica.

Gebruik van kruiden, dat was iets van vroeger.

Wie weet er bijvoorbeeld nog dat pinksterbloemen niets met Pinksteren te maken hebben en eind april bloeien, als de pinken naar de wei gaan.

Pinksterbloemen bevatten veel vitamine C, ze hielpen tegen voorjaarsmoedeheid en hoest. En dat konden de pinken goed gebruiken na een hele winter binnenstaan.

Geneeskrachtige kruiden voor dieren als alternatief voor antibiotica staan ineens volop in de belangstelling sinds antibioticagebruik in de dierhouderij ter discussie staat. De overheid wil het antibioticagebruik in 2013 met de helft verminderen.

Het gebruik van kruiden, dat vroeger gewoon was 'omdat het altijd al zo gedaan werd' of intuïtief gebruikt werd, is nu onderwerp van wetenschappelijke studie. Tegenwoordig wordt dit 'het gebruik van managementondersteunende maatregelen' genoemd.

Wilde Cichorei.

Sinds enkele jaren doet Wageningen UR (Universiteit Research) onderzoek naar effecten van natuurlijke middelen als alternatief voor antibiotica.

Het is het begin van de herontdekking en herwaardering van (preventieve) mogelijkheden van geneeskrachtige kruiden.

Het is wennen voor de boeren en de dierenartsen! De manager van Aver Heino was een tijd betrokken bij dit project. En zo kreeg proefboerderij Aver Heino haar kruidentuin.

Ik ben benieuwd of die wetenschappers hebben bedacht eens bij hun oma of opa te gaan informeren. Ze zouden horen dat bijvoorbeeld kamille en goudsbloem goed zijn voor alles, dat koffie een echte oppepper is en dat venkel helpt tegen winderigheid.

Cichorei was ook heel bekend. Het helpt bij de spijsvertering en voorkomt maagdarmswormen. Voor diarree bij kalfjes had je middelen met eikenbast en kalmoes en dat mengde je door de melk of je gebruikte een ander mengsel met anijs, kamille, venkel, bananenvlokken en rijstmeel.

Je kon ook gewone thee lang laten trekken en lauw geven, of hooiwater gebruiken.

Voor luchtwegproblemen bij melkdrinkende kalfjes werden vluchtige oliën zoals eucalyptus met tijm en pepermunt aanbevolen, deze bevorderen het oplossen van slijm.

Bij slepende melkziekte gaf men mariadistel, dat werkt ontgiftend evenals kruiden met bitterstoffen zoals **gentiaan**, kalmoes en nieswortel.

En dan had je de zalven en uiercrèmes met aloe-vera, laurier en arnica voor de doorbloeding.

Bij dikke hakken: arnica, kamfer en smeerwortel, wat ook hielp bij kneuzingen. Bij klauwproblemen hielpen goudsbloem, kamille en perubalsam.

Wormen en leverbot probeerde men te bestrijden met sterk geurende kruiden zoals bv. melisse en knoflook.

Ook een grote verscheidenheid aan planten in de wei kon helpen om ziektes te voorkomen, zoals grasmengsels met cichorei, peterselie, karwij, brandnetel en duizendblad.

Inmiddels is de geneeskrachtige werking van oregano en tijm en het extract allicine uit knoflook wetenschappelijk bewezen. Knoflook-extract werkt antibacterieel, antiviraal en als antioxidant, daarbij heeft het effect op het immuunsysteem.

Zoals gezegd: we staan aan het begin van de herontdekking en herwaardering van het (pre-

Gentiaan.

ventief) gebruik van geneeskrachtige kruiden in de dierhouderij. En gelukkig maar!

Wilt u er meer over weten?

Kijk eens in het stalboekje voor biologische melkveehouders op www.biokennis.nl.

Via onze website
www.omheining.net

kunt u kennismaken met de
activiteiten
van onze vereniging

Inbinden van jaargangen van het Contactblad 'Omheining'

In het vorige contactblad hebben wij op pagina 52 reeds informatie gegeven over de opbergbanden zoals deze tot voor kort door 'Omheining' werden verkocht. Helaas zijn wij door de voorraad heen. De prijs van eventuele nieuwe banden werd zo hoog dat we besloten hebben een andere oplossing te zoeken.

Op bijgaande foto staan 8 banden afgebeeld met daarin de jaargangen 1981, vanaf de oprichting, tot en met het jaar 2009.

Afhankelijk van het aantal pagina's per contactblad gaan er 3 tot 4 jaargangen in een band. De prijs bedraagt € 12.50 per band. U kunt kiezen uit 5 kleuren te weten groen, geel, rood, blauw en zwart.

Wij hebben een dummy laten maken en u kunt deze bekijken bij 'Omheining' tijdens onze wekelijkse inloopochtend op maandagmorgen van

10.00 u tot 12.30 u in onze verenigingsruimte De Maelderieje, ingang VVV. Heeft u hiervoor interesse, neem dan contact op met:

De Vereniging voor Heemkunde 'Omheining',
tel. 0572-394562,

of rechtstreeks met
Co en Jannie de Graaf
De Spinde 59
8012 LB Raalte.
Telefoon 0572-356373.

Canon supplement (2)

Toon Hoefsloot

De rubriek Canon supplement is opgezet om allerhande zaken aan de Canon van Heino toe te voegen: niet alleen onderwerpen die niet in de canon zijn opgenomen, maar ook kritische opmerkingen van de lezers. De start van deze rubriek geeft impliciet ook de gedachte van de canoncommissie weer dat deze canon beslist niet wordt beschouwd als de ultieme vastlegging van de cultuur en historie van Heino. De tijd schrijdt voort; iedere tijd stelt zijn eigen vragen en kijkt anders tegen het verleden aan. Wij zijn er dan ook zeker van dat de Canon van Heino in de toekomst een herziene versie zal krijgen.

In deze tweede aflevering is er aandacht voor de uitreiking van het duizendste exemplaar van de canon en voor Joan Derk van der Capellen, die in een alinea van het venster 'De Bredenhorst' wordt genoemd.

Duizendste canon voor 'veldwachter' Rienties

We hadden de verkoop van het duizendste exemplaar van de Canon van Heino eigenlijk pas aan het eind van het volgend jaar verwacht. Maar uiterekend op de ochtend van het Dagge Old Heino werd deze mijlpaal al bereikt!

Al jarenlang houdt onze wijkagent Herman Rienties in veldwachtertenue een oogje in het zeil tijdens het Dagge en zit hij aan aan de broodmaaltijd op het 14 Aprilplein. Er ontstond enig tumult toen hij in de boeien werd geslagen en naar het podium werd geleid, waar hij tot zijn verrassing uit handen van Giel Bisschop het duizendste exemplaar van de canon in ontvangst mocht nemen.

We mogen hieruit toch wel voorzichtig de conclusie trekken dat de Canon van Heino volop in de belangstelling staat bij de Heinose bevolking!

Van der Capellen, een 18e eeuwse tegendraads politicus: over het venster 'De Bredenhorst' (blz. 18-19)

Een plaats in de canon van Heino heeft hij niet gekregen, al lag dat aanvankelijk wel in de bedoeling. De discussie of Joan Derk van der Capellen wel thuis hoorde in onze canon hebben we serieus gevoerd. Niet voor niets heeft hij

Onze wijkagent Herman Rienties viel de eer te beurt om het duizendste exemplaar in ontvangst te mogen nemen.

een belangrijke rol gespeeld in de Nederlandse politiek in de tweede helft van de 18e eeuw. Hij bedreef op een nieuwe manier politiek en door zijn optreden bracht hij de politiek dicht bij de burger. Door zijn duidelijk uitgesproken mening en felle betogen maakte hij zich echter niet bijster populair bij zijn collega's. Zaken die gewoonlijk geheim bleven, bracht hij in de openbaarheid. Vrijheid van meningsuiting en drukpers stonden hoog in zijn vaandel. Van der Capellen was creatief, had gevoel voor dramatiek, bezat doorzettingsvermogen en durf en wist op een slimme manier gebruik te maken van de publieke opinie.

De koop van 'De Bredenhorst' door Van der

Capellen (een schijnkoop overigens die met gesloten beurzen geschiedde) en het feit dat hij er nooit gewoond heeft, zijn de enige feiten die hem aan Heino binden, maar die maken van hem voor de geschiedenis van Heino niet bepaald een man van grote betekenis.

Een venster over hem is wel geschreven, maar op de plank blijven liggen.

Gezien zijn politieke belangrijkheid, willen we u het verhaal van deze erflater niet onthouden.

Joan Derk van der Capellen, 1741-1784

Waar het eind der 'Molenstege' bij Heino de Nieuwe Wetering nadert, ligt open te midden van vredige weilanden de boerenhofstede De Breedenhorst.

Een 30-tal jaren geleden was aan het hoogopgaande houtgewas der eikenlanen, aan de landelijke duivenslag, aan de glooiing van de gedempte grachten, aan de met riet begroeide vijvers nog te zien dat hier iets bijzonders moest hebben gelegen.

(A.E. Rientjes: 'Uit de geschiedenis van de marke en het schoutamt van Heino')

Hier wordt de halverwege de 19e eeuw afgebroken havezate De Breedenhorst bedoeld. Dit huis, waarvan al in 1382 gewag wordt gemaakt, heeft een belangrijke rol gespeeld in het leven van de tot in Amerika beroemde, maar in eigen land nooit echt tot z'n recht gekomen Gelderse 'burger-baron' Joan Derk van der Capellen, Heer van Den Pol, Appeltern, Altforst en Hagen.

Joan Derk was voorman van de patriottenbeweging, een stroming die aan het einde van de achttiende eeuw probeerde een politieke omwenteling te bewerkstelligen en o.a. naast vrijheid van meningsuiting en drukpers, hervorming van de militaire rechtspraak en burgerbewapening voorstond. Vooral het stadhoudelijk bewind van Willem V, die zij de schuld gaf van alles wat er mis was in ons land, moest het ontgelden. Ook het Amerikaanse onafhankelijkheidsstreven droegen zij een warm hart toe.

Joan Derk van der Capellen werd geboren in Tiel op 2 november 1741 als zoon van jonkheer Frederik Jacob Derk van der Capellen, kapitein bij het Staatse leger en Anna Elisabeth van Bassenn. Zij was de dochter van de rijke ex-burgemeester Reinier van Bassenn, verklaard

tegenstander van het stadhoudelijk bewind, die de eerste jaren de opvoeding en scholing van de jongen ter hand nam.

Werd hier de kiem gelegd voor zijn latere politieke ideeën?

Tijdens zijn, overigens niet afgemaakte, rechtenstudie in Utrecht ontmoette Joan Derk de Franse hoogleraar, Alexandre des Essarts, die beweerde dat het volk er niet is om de regenten te dienen, maar andersom, dat de regering er is om het volk te dienen.

Gaandeweg begon Van der Capellen te beseffen dat de Nederlandse politiek dringend aan hervorming toe was. Het bestuur van de 'Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden' zoals Nederland toen genoemd werd, berustte bij de incompetente, steeds meer naar absolutisme neigende stadhouder Willem V, geadviseerd door de Raad van State en de Provinciale Statenvergadering die in Overijssel gevormd werden door de Ridderschappen en vertegenwoordigers uit de belangrijkste IJsselsteden. Zij vergaderden tweemaal per jaar, 'eens bij hooi, eens bij gras', tijdens de zogenaamde Landdag, die afwisselend in Deventer, Zwolle en Kampen gehouden werd.

Zijn pogingen om in de Zutphense Ridderschap toegelaten te worden waren tevergeefs omdat Van der Capellen nog niet over zijn erfgoed 'Hagen' kon beschikken. Het bezit van een riddermatig goed was een vereiste voor zitting in de Statenvergadering.

Via zijn aangetrouwde neef Van Haersolte kwam Joan Derk te weten dat men in Overijssel een procedure kende die 'renversaal' werd genoemd. Dit hield in dat men zich tijdelijk een havezate kon aanschaffen, onder voorwaarde dat deze na enige tijd door de eigenaar teruggekocht mocht worden.

Van Haersolte had De Bredenhorst, het enige riddermatige goed binnen de grenzen van Heino, enige tijd daarvoor verkocht aan een ongetrouwde oude dame, mejuffrouw Catharina Muntz, dochter van de gewezen Heino'se schout Hendrik Muntz. Aangezien juffrouw Muntz rijk was en het geld dus niet nodig had, kon de koop met gesloten beurzen geschieden, iets wat Joan Derk erg goed uitkwam, want hij had nog

steeds geen bezittingen en werd door zijn vader en schoonmoeder onderhouden.

Bovendien kon juffrouw Muntz gewoon in haar huis blijven wonen. In 1774 kocht hij, met geleend geld, de havezate Den Pol tussen Ave-reest en IJhorst en kon Catharina Muntz haar woning dus weer 'terugkopen'.

Maar ook het bezit van De Bredenhorst bleek nog niet genoeg om toegelaten te worden in de Ridderschap van Overijssel. Met behulp van de Stadhouder, die toen nog niet wist dat Van der Capellen zijn ergste tegenstander zou worden, wist hij uiteindelijk toch admittentie af te dwingen en moesten de Overijsselse edelen, zij het met lange gezichten, toezien dat de 'Heer van de Bredenhorst' op 22 oktober 1772 beëdigd werd tijdens de Statenvergadering te Kampen.

Tot verbijstering van zijn mede-Statenleden droeg hij vanaf de eerste de beste Landdag zijn patriottische ideeën uit, die hij vervolgens ook in drukvorm liet verschijnen. Ze konden hem daar dan ook wel schieten.

Legendarisch was zijn lobby tegen de gehate drostendiensten.

Het gewest Overijssel was verdeeld in drie kwartieren Salland, Twente en het Land van Vollenhove met een drost als hoogste gezagsdrager. Onder hen stonden de plaatselijke schouten.

De boeren waren in vroeger eeuwen verplicht om enkele keren per jaar, zonder betaling, hand- en wagensdiensten te verrichten ten behoeve van de drost, de zogenaamde drostendiensten.

Dat deze verkapt vorm van uitbuiting al sinds 1631 formeel was afgeschaft en waarvoor de drost door middel van een salarisverhoging ruimschoots schadeloos werd gesteld, wenste deze liever te vergeten! Wel konden de boeren de drostendienst afkopen, zodat de drost er ook nog dubbel van profiteerde!

Met een vlamme rede protesteerde Van der Capellen op 13 april 1778 in de Staten tegen deze gang van zaken, waarna er, onder aanvoering van de Drost van Twente, Graaf Van Heiden Hompesch, een proces tegen hem als 'volksverleider' gevoerd werd. Dit leidde tot

uitsluiting van de Ridderschap. Uiteindelijk werd hij in 1782 weer opnieuw toegelaten.

Op 1 november 1782 werden de drostendiensten definitief afgeschaft. Er werd zelfs een erepenning geslagen met de tekst: *'De nijvere landman juicht, zijn vryheid is hersteld! Capellen zegepraalt op baatzucht en geweld!'*

In 1781 werd in de nacht van 25 op 26 september in diverse steden het boekwerkje: 'Aan het Volk van Nederland' verspreid. Deze, weliswaar anoniem uitgegeven, maar wel degelijk door Van der Capellen geschreven aanklacht, was voornamelijk gericht tegen de Oranjes, hun band met de koning van Engeland en het misbruik van de militaire macht. Maar ook het persoonlijke gedrag van Prins Willem V van Oranje Nassau werd ongenadig aan de kaak gesteld.

Het geschrift veroorzaakte zoveel opschudding dat het onmiddellijk door de Raad van State verboden werd. Maar het kwaad was al geschied: Iedereen wilde het lezen. Mede vanwege dit pamflet werd Joan Derk, terecht of onterecht, wel gezien als de vader van de Nederlandse democratie.

Zijn toch altijd al broze gezondheid liet Joan Derk steeds meer in de steek en op 6 juni 1784 overleed hij, op 43-jarige leeftijd, in zijn huis aan de Bloemendalstraat te Zwolle.

Zijn vrouw liet op de Gorsselse heide een mausoleum bouwen, dat in 1788 door enkele Oranjegezinden en Pruisische militairen werd opgeblazen. Het nieuwe monument, dat de stad

Zwolle voor haar beroemde ingezetene had besteld, staat heden ten dage in 2011 nog in de beeldentuin van een villa in Rome te wachten op verzending. In de loop van 2012 wordt de beeldengroep in Zwolle verwacht.

In Heino herinnert alleen de Van der Capellenweg nog aan haar wereldberoemde 'ingezetene'.

Een poging om in 1984 een landelijke herdenking te houden op de 200e sterfdag van Joan Derk van der Capellen haalde het niet. Er werden zelfs Kamervragen over gesteld. Het mocht echter niet baten, de sterfdag werd landelijk niet herdacht. De Staten van Overijssel hechtten wel hun goedkeuring aan de Joan Derk van der Capellen-herdenking, al stuitte het op verzet van de protestantse partijen GPV en RPF. Het Provinciaal Overijssels Museum in Zwolle stelde een tentoonstelling samen en bracht ook een boek op de markt dat de betekenis van Van der Capellen voor de vaderlandse geschiedenis misschien wel het meest treffend verwoordde: "De wekker van de Nederlandse natie."

Ook 'Omheining' herdacht zijn 200e sterfdag en richtte de schijnwerper op Van der Capellen door een themanummer van het contactblad aan hem te wijden. De redactie verwoordde het als volgt: "Door in het herdenkingsjaar deze 'Omheining' geheel aan hem te wijden, willen wij trachten een bijdrage te leveren tot het verbreden en verdiepen van inzicht in zijn leven en werk."

Bestuur en redactie van Omheining

**wensen alle lezers fijne Kerstdagen en een
voorspoedig 2012**

Mevrouw Johanna Lange-Van der Vliet, geboren in Rotterdam op 2 oktober 1911

Toen mevrouw Lange twee en een half jaar was, werd haar vader die als ambtenaar bij de toenmalige P.T.T. werkte, uitgezonden naar Indonesië. Daar kreeg zij een broer en twee zusjes.

De eerste woonplaats was Batavia. Daarna werd haar vader herhaaldelijk overgeplaatst naar verschillende plaatsen in Indonesië.

De huizen waren stuk voor stuk heerlijk om in te wonen, grote ruime huizen met prachtige grote tuinen.

De familie had hulp van diverse zogenaamde inlanders, maar de mooiste herinnering heeft zij aan haar 'baboe', een kinderjuf die ook huishoudelijke klussen deed. Het was in de koloniale tijd en de verstandhouding tussen Europeanen en inlanders was toen nog heel goed.

Haar vader was veel op reis. Moeder bleef thuis bij de kinderen en de verschillende hulpen. Mevrouw Lange bezocht Europese scholen. Hierop zaten alleen kinderen uit Europa of Indo-kinderen. Dit zijn kinderen die bijv. een Europese vader en een Indonesische moeder hebben.

Daarna ging ze naar Java. Hier woonde ze in een internaat en volgde daar een opleiding aan de kweekschool. Zij kwam slechts twee keer per jaar thuis. In 1931 slaagde ze voor haar akte lager onderwijs en twee jaar later haalde ze ook de akte voor een aantal vakken voor het middelbaar onderwijs. Eindelijk was ze dus juf.

De familie mocht eens in de zes jaar voor ongeveer drie maanden met verlof naar Holland. Zij heeft dit drie keer meegemaakt. Ze gingen dan bij familie wonen. Het was een lange reis, steeds met de boot, want een vliegreis behoorde niet tot de mogelijkheden!

In 1933 ging haar vader met pensioen en verhuisde de familie definitief naar Holland, zonder hun oudste dochter. Die had ondertussen

*Mevr. Lange in
de leeftijd van
3 jaar.*

een baan als onderwijzeres en koos ervoor in Indonesië te blijven. Ze was toen 22 jaar, had een eigen huisje en gaf les op een tweemans-schooltje bij een suikerfabriek. Er werd van 7 tot 13 uur lesgegeven.

Later ging ze werken in Batavia en woonde in een 'Tehuis voor werkende Vrouwen en Jonge Meisjes', zoals dat tehuis toen genoemd werd. Mevrouw Lange had een kamer naast die van de directrice. Deze vrouw had een zoon! Toen de radio van mevrouw Lange stuk was, kon die zoon hem repareren. Zo is het gekomen. Ze zijn in 1940 getrouwd.

De heer Lange had een betrekking op een rubberplantage. Ze woonden daar met vier Europeanen te midden van inlanders.

De Japanners spanden samen met de Duitsers en trokken steeds verder op tot in Indonesië. Ze kregen de inlanders op hun hand. Het werd te gevaarlijk om daar te blijven wonen, dus zijn ze snel vertrokken!

Haar man ging een opleiding aan de politie-school volgen en mevrouw Lange gaf les aan twee leerlingen om wat bij te verdienen. Op

Mevr. Lange in de leeftijd van 100 jaar.

een dag kwamen de Japanners alle mannen gevangen nemen. Ze werden overgebracht naar Soerabaja, een aantal dagen later is zij ook naar Soerabaja afgereisd. Hier kon zij haar man een dag bezoeken voordat alle mannen werden weggevoerd.

Mevrouw Lange woonde met haar schoonmoeder in een garage en werd kindermisje van twee kinderen. Op een kwade dag werd ze gevangen genomen door de Japanners en kwam in een Jappenkamp terecht. Ze moest buiten slapen. Ook hier werd ze weer weggehaald en moest naar Semarang waar ze in een klooster werd ondergebracht. Hier hielp ze zieke kinderen verzorgen. Ze kregen bijna niets te eten. Het was een vreselijke tijd! Zij vertelt dat ze nog elke dag geniet van de heerlijke soep met ballen in het Wooldhuis. Ze denkt met afschuw terug aan de vieze soep uit een blik, die niet eens op soep leek!

In 1945 capituleerden de Japanners, maar nu speelden de inlanders de baas. Engelse militai-

ren kwamen de Europeanen helpen, iedereen werd naar Singapore gebracht. Vanuit Singapore ging mevrouw Lange per boot en haar man per vliegtuig naar Holland.

Het was heerlijk om weer bij haar familie te zijn. Haar man was door alle ontberingen zieklijk geworden en heeft bijna niet meer kunnen werken. Ze kreeg een baan in de buurt van Emmen, weer op een tweemansschooltje. Ze moest daar nuttige handwerken geven, niet bepaald haar hobby. Ze moest hiervoor ook een akte halen en dankzij een acht voor theorie is ze geslaagd. De andere cijfers zijn het vermelden niet waard.

Mevrouw Lange moet nog steeds lachen als ze terugdenkt aan hoe ze een hiel van een sok moest breien, of een stukje midden in een lap moest zetten, waar een vierkantje was uitgeknipt. Als meisjes een steek lieten vallen zei ze: 'Vraag vanavond maar even aan je moeder om die steek weer op te halen'.

Daarna heeft ze nog 17 jaar in Den Haag gewerkt, waar ze op een dag werd aangereden. Ze brak haar heup en is daaraan vijf keer geopereerd. Helemaal goed is het nooit meer geworden, want ze heeft er nog steeds last van.

In 1975 is het echtpaar na allerlei omzwervingen over de wereld neergestreken in het oosten des lands en wel in het mooie Lemelerveld, in een prachtige villa genaamd 'Villa Rosa'. Op den duur werd dit huis te groot en de tuin te bewerkelijk. Zij vertrokken naar een aanleunwoning aan de Satinklaan die verbonden was met het verzorgingshuis 'De Vloedgraven'. In 1986 is de heer Lange overleden. Mevrouw Lange heeft nog een aantal jaren in de flat gewoond en is toen in appartement 205 in 'het grote huis' gekomen. Ze heeft hier een prachtig uitzicht en woont er tot volle tevredenheid.

We willen haar hartelijk danken voor alles wat ze heeft verteld over haar bijzondere leven. En om met Geert Mak te spreken dit was:
DE EEUW VAN MEVROUW LANGE.

In de därtiger joaren was het heel gewoon, dat de meeste boeren een knecht hadden, een medewärker nuumt ze det tegenswoordig. Grotere boeren hadden wel es twee knechten of iene plus een vaste daghuurder. En een meid veur 't wärk in 't veurhuus, det was ok vaste regel.

Bie boer Tönnies an de wetterink hadden ze iene knecht en een eigen zönne, die wat jonger was. Die beiden konden best met mekaere opschieten. De boer zelf, die altied 't wärk bestellen en niet ärg van gräppies heuld, passen niet zo goed bie det tweetal. Det zol wel an humzelf liggen. Hee leup dan ok een grote kaans, det z'em een keer veur 't läppie zollen hòlen. Det boerenvolk had bie de winterdag lange niet zo druk as bie de zommerdag. As het geregelde wärk kloar was hadden ze nog wel es wat tied um ondeugde uut te haelen. Det wil niet zeggen, det onder het wärk de gedachten helemoal stille stunden en det er niet wat kattekwoad uutedach wödden. Veural als de boer der niet bie was. De jonges stunden der bie wieze van spreken op te wachten det 'de baas' zich een keer zol vergissen of een domme streke uut zol haelen. Toen det niet gebeuren en hee zich ok niet achter de kaerten leut kieken, hadden ze zelf mar wat uutedacht.

Boer Tönnies was een echte olderwetse tebakskauwer en hoe drukker of e was hoe neriger die proeme tabak bewärkt wödden. En doar hadden de jonges altied schik met.

't Was een vaste regel, det de tebaksbuul op de hilde lag, op een zeker plekkie zo tussen 't heui. 's Maens noa 't etten gunk de boer de delle op en metiene effen langs de hilde hen. De blauwe tipbuul wödden, noadat e der een goeie fossen uutdreid had, op dezelfde plekke weer neerelegd. Die jonges wussen det wel en zie zollen em doar wel es een keer met te pakken kriegen. Met mekaere hebt ze òverlegd um de tebaksbuul effen onder de pompe te helen en dan zo weer op de hilde te leggen. En det gebeuren ok.

De knecht dach: ik mut mie nog wel een bettie waeren, want as de baas mie noa huus stuurt, dan ziet ze mie doar wel ankommen bie de winterdag! De zönne zag niet zo volle gevoar en hee genieten al van te veuren.

Op 't zolder boven de hilde, op de slieten woar stro op lag, zaten ok altied een paer katten, die waeren der veur um moezen te vangen. Det zo'n zolder niet waterdichte was, begriep ie wel. En as 't er dan wat lekken, och, dan dach ie 't eerst an de katten.

Op een mårgen det de boer zien tebaksbuul wol pakken, kreeg e in de gaeten det er wat met gebeurd was. Hee wus zich dan ok gien road met det vochtige spul. Hee leup noa de jonges en zèè: Wat he'j mie noe uutehaeld met zien beiden, mien tebak ligt nat veur de hilde!

Och, zèè de knecht, die zich rustig heuld, die katten doar boven de hilde, die mut haer vocht ok kwiet, zol 't em det können wèen?

Boer Tönnies mos effen noadenken en toen zèède: Breng die katten mår noa de schure en hael mie een nieje buul tebak op. Op zien gezichte stund einlijk wel wat anders te lezen ...

En de jonge Tönnies? Die wus zich gien road van 't lachten!

Uit : 'Op zien Heino's', viefde bundel.

Het was een en al gekwetter in de meidoornboom op de Markstraat. Mensen die er langs liepen bleven staan, verwonderd dat kleine vogels samen zoveel lawaai konden maken. De meidoorn zat vol mussen. December, en toch was het een en al gekwetter. Maar feestelijk gekwetter was het niet. Het was in mineur. Wie de mussentaal verstond hoorde roepen: 'Dit jaar vieren we geen kerstmis. Jullie denken toch niet dat we gek zijn? Wij zijn gekortwiek en vleugellam'. Voorbijgangers leken te zeggen: 'Jullie vieren geen kerstmis? Ondanks dat wij voor jullie de pindaslingers en de vetbolletjes al klaar hebben liggen? Wat is er, dat jullie geen kerstmis willen vieren?'

Een van de oudere mussen, Mus Tang, hipte een zijtak op en riep: 'Het is toch verschrikkelijk zoals het met de wereld gaat. De wereld is slecht! Mensen hebben onze oom Nico vermoord, Nico de Mus. Door een openstaand raampje is oom Nico een tentoonstellingshal binnengevlogen. Hij heeft wat getrippeld op de vloer en een dominosteentje omvergeworpen. Hij kon er niks aan doen en schrok verschrikkelijk toen er meteen 23.000 steentjes omvielen.'

Het gekwetter in de meidoornboom hield op en je hoorde Mus Tang schor piepend zeggen: 'Toen is oom Nico naar een dakspant gevlogen, maar hij zat er nog niet of er klonk een schot. Oom was op slag dood. Ja, werd er gezegd, als hij meer steentjes zou omgooien was er een schade van een half miljoen euro'. Toen vloog Mus Tang naar een andere tak en zei huilend: 'Wij hebben oom Nico niet eens kunnen begraven. Ze zeggen dat hij in een bureau-la van een politiepost ligt.' En toen snikkend: 'Met de pootjes omhoog.' Hij sjirpte heel eerlijk: 'Mensen vinden euro's belangrijker dan leven. Daarom loopt het met de wereld nog eens slecht af.'

Dat bleek ook de mening te zijn van de jonge mussen, want op dezelfde meidoorntak kwam een jonge mus zitten, prachtig in de veertjes en zo lenig als een meesje. Het was Mus Li. 'Zal ik u eens zeggen hoe slecht wij de wereld vinden? De mensen willen dat wij het land verlaten. Wij zijn helemaal niet welkom meer. Er is bijna geen huis meer waar je onder de dakgoot een lekker nestje kunt bouwen. Nergens een uitnodigend gaatje of een scheve dakpan. De mensen lijken te zeggen: Weg jullie! Ga maar naar een ander land. Hier horen jullie niet. Zij willen ons verdonkeremanen. Wij lekker kerstmis vieren? Aan m'n hoela!' En een enigszins gezette mus: 'Ze willen ons niet alleen weg hebben, ze willen ons ook laten verhongeren.' Dat was de stem van de struise tante Lauda Mus. Iedereen keek tegen haar op en bewonderde altijd haar snavel. Zij bekte: 'Om ons te pesten verdwijnen er steeds meer tuinen. Geen torretjes en wormpjes meer, alleen kale plavuizen. En - dat doet me heel zeer - geen moeders meer die na het eten het tafellaken uitschudden. Wat hadden we toch altijd lekkere kruimels. Weet u wel, dat de

kruiden van bakker Blom onovertroffen zijn? Wij voelen ons - en zij barstte in snikken uit - als illegalen die op niemand kunnen rekenen en aan de zwerf raken. Kerstmis? Ik zeg maar zo: Oogjes dicht en snaveltjes toe.'

Ondertussen stonden er wel tien mensen onder de meidoornboom en het huilen stond hen nader dan het lachen. Zij waren zo onder de indruk van het mussenleed, dat zij niet eens in de gaten hadden dat het was gaan regenen. Zij voelden zich opeens met elkaar verbonden als mensen in een gekaapte trein en de een na de ander begon te praten. 'Mag ik u eens vragen,' zei een nette heer, 'of u dit jaar kerstmis viert?' 'Ik twijfel', zei een vrouw die net uit de Aldi kwam. 'Dit is vogelpraat, daar heb je niks aan.' De nette heer ontplofte bijna: 'Wat ontzettend onaardig van u. Alsof dieren ons niks te zeggen hebben. Gaat u maar eens aan de praat met de os en de ezel in uw kerststal.' De Aldi-vrouw liep door en riep: 'Doe niet zo mus-tirieuus. Ik ga al, ik moet nog naar Guus.'

'Viert u dit jaar kerstmis?' vroeg men aan een wat grijzende dame, die iedere dag driemaal langs de meidoorn wandelde om haar hondje uit te laten. 'Ja, ja, van die mus vind ik heel erg, maar toch. Ik heb zulke goede burens en heel de straat is meelevend, dat ik het feest van warmte en gezelligheid niet wil missen. Als je ooit warmte zoekt, moet je het feest van kerstmis niet overslaan. Kom Fokkie, we gaan.'

Het was ook gaan waaien. Van die nare decembervlagen. De heer Mus Kaat stelde voor te verhuizen naar de meidoorn vooraan in de Prins Bernhardstraat. 'Die boom is niet alleen voor de rijke sijzen en vinken. Ik ben tegen de standen,' zei hij. In vogelvlucht ging het naar de meidoorn om de hoek. Even hetzelfde gekwetter, toen werd het plotseling stil. Een lijvige, gespikkelde, deftige mus kwam van het dak van de tandarts gevlogen. De mussen hadden ontsag voor hem. Hij hield van vrede. Hij wilde nooit winnen en ook nooit verliezen: hij speelde altijd quitte.

Pubermussen noemden hem stiekem: papa Mus Kiet. Iemand vroeg hem: 'Meneer Mus, is het

niet beter na alles wat er gebeurd is dit jaar geen kerst te vieren?' Meneer Mus dacht heel lang na. Hij sprong een tak hoger, zette zich schrap en zei met lage stem: 'Dierbare mussen. Er was dit jaar veel slechts. Vooral het zinloze geweld tegen oom Nico is hartverscheurend. Waarom ik zo lang heb nagedacht is dit: er is ook veel goeds in de wereld. Het verschil tussen mus en mees is zo goed als verdwenen. Al onze jongeren krijgen goed onderwijs en leren nieuwe wijsjes; de vogels die vanuit het buitengebied naar hier zijn gevlogen verbreden ons inzicht en wij leren van hen vrolijkheid. Wij kijken nu veel verder dan onze snavel lang is. En straks in mei leggen we allemaal weer... Er zijn slechte maar ook goede dingen.'

Omdat de kindmussen niet naar zijn preek luisterden - 'oer saai' hoorde je roepen - vloog Mr. Mus Kiet naar de hoogste tak, riep om stilte en zei: 'Je moet niet vragen: vieren wij dit jaar kerstmis. Alsof jullie wanhopen. Wij hebben zo vaak gezongen van onze Schepper. Met kerstmis laat Hij weten dat Hij ons graag mag. Zelf kwam Hij op aarde en zei: 'Worden niet vijf musjes verkocht voor twee stuivers en niet een van hen wordt vergeten voor het aanschijn van God. Een zekere Lukas heeft dat opgeschreven. Nou jullie weer'.

Toen barste er een piepgezing los, wel achtstemmig. En tante Lauda Mus gilde: 'Zullen wij het mussenlied zingen? Vooruit!'

De hele avond kon je horen:

'Kijk naar de vogels van de hemel.

Zij zaaien niet, zij maaien niet.

Zij brengen niets bijeen in schuren.

Nee, nee

Nee, nee

De Hemelse vader voedt ze. (Mat. 6:26)'

Hun geluid vulde de hele Prins Bernhardstraat, bijna tot aan het hofje.

Uit: Kerkepad, kerstnummer 2005.

Van de bestuurstafel

Het jaar 2011 was een jaar van veel activiteiten. In het contactblad 'Omheining' van juni en september hebt u hierover al het één en ander kunnen lezen. Tijdens de pompdagen was de vereniging, evenals voorgaande jaren, weer vertegenwoordigd met een kraam op het Dag-gie Old Heino en natuurlijk de broodmaaltijd in klederdracht op het 14 Aprilplein.

Op 30 september werd in 'Het Wooldhuis' een infomarkt gehouden voor personen vanaf de leeftijd 55+. Onze vereniging heeft zich daar laten zien met folklore, oude voorwerpen, oude films en een tafel met informatie.

De dag voor de regionale geschiedenis en streekcultuur vond dit jaar plaats op 29 oktober in de Bovenkerk in Kampen. Deze manifestatie was een initiatief van de historische vereniging voor de IJsseldelta 'Jan van Arkel', het Historisch Centrum Overijssel, de Vereniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, de gemeentearchieven Kampen en Steenwijkerland. De dag sloot aan bij de landelijke maand van de geschiedenis van het Nationaal Historisch Museum. Onze vereniging was één van de 45 deelnemers met een informatiestand, waarin onder andere de Canon van Heino aan bod kwam, zowel digitaal als in boekvorm. Tevens was een vitrine ingericht met kralenbreiwerk en een vitrine met mode door de eeuwen heen. Behalve informatiestands waren er op deze dag diverse interessante lezingen te volgen. Er was veel publieke belangstelling. Als vereniging hebben wij diverse contacten gelegd.

De Stichting Sallands Erfgoed verzorgde de ledenavond op 3 november in het Parochiehuis en bracht met de Sallands Erfgoed Show een multimediaal programma over het Sallandse boerenlandschap en zijn streekeigen boerde-

rijen. Zo'n 140 belangstellenden woonden de avond bij. Na een voorstelronde van het bestuur, vond een presentatie plaats van het doel en de activiteiten van de stichting. Vervolgens gaf Ewout van der Horst een spoedcursus boerderijkunde. Maar het belangrijkste onderdeel van het programma was toch wel de verkiezing van de mooiste Sallandse boerderij van Heino. Er waren vijf boerderijen te nomineren. Met een derde van de stemmen kwam de boerderij 'De Kleine Kappe', Twentseweg 7, van de familie Katerstede als eerste uit de bus. Al met al een heel boeiende en goed verzorgde avond.

Het leven in het digitale tijdperk gaat zeer snel. Wat vandaag nog 'in' is, is morgen weer 'uit'. Zo gaat het ook met de website van de vereniging. Deze is inmiddels aan vervanging toe. Er wordt druk vergaderd en gewerkt om een nieuwe website het levenslicht te doen zien. U zult hierover binnenkort meer vernemen.

Tevens wordt er gewerkt aan een nieuwe tentoonstelling met als titel:

'Tot op de bodem uitgezocht'.

Gedurende de maanden februari, maart en april 2012 kunt u deze tentoonstelling bezoeken. Het thema is de prehistorie en de eerste vestigingen van de mens in Salland. Vondsten uit de bodem van Heino en directe omgeving worden tentoongesteld. De tentoonstelling zal worden omlijst door enkele lezingen.

Alle basisscholen zullen worden gestimuleerd de tentoonstelling klassikaal te bezoeken.

De kerstwandeling.

U treft bij deze 'Omheining' informatie over de wandeling aan.

Naar De Canon van Heino, de geschiedenis van Heino in vijftig vensters, is nog steeds veel vraag. Het boek is aan te schaffen via onze vereniging, Bruna, Smulbaai en VVV.

Bent u van plan een familielid of kennis een cadeau-lidmaatschap van onze vereniging aan te bieden, dan zijn hiervoor cadeaubonnen aanwezig.

Schenkeningen

- Van de heer H. Boerdam een luchtfoto van Heino gedateerd 1953-1954.
- Van Fotoclub Heino een aantal foto's.
- Van de heer B.H. Jalink, Slennebroekerweg 19, Dalfsen, een houten raamhor.
- Van de familie De Jong, Blikman Kikkertweg 22, Lemelerveld, een luchtfoto van de boerderij De Davenschot.
- Van mevrouw G. Obbink-Moll, Klaproos 18, dia's en foto's.
- Van mevrouw D. Oortwijn-Kok, Vlamincxhorstweg 11A, uit de nalatenschap van mevrouw H. Oortwijn, een krultang en een griffeldoo.
- Van de heer A. Roelofs, Plataan 28, de gevelletters "Hooglugt", betreffende de vroegere molen van Hooglugt te Heino.
- Van mevrouw R. Scheps-Polstra, Den Haag, een statenbijbel uit 1748. In het maartnummer 2012 leest u er meer over.
- Van de familie K.J. Siemens, De Heuvel 4, een grote sigarendoo van het oud Nederlands merk Balmoral.
- Van de familie E. Stevens, Klaproos 16, een linnen laken met kussensloop.
- Van de heer T. Strijtveen, Korenbloem 10, een tegeltje Heino 1236 – 1986.

- Van mevrouw G. van Veen, een landkaart van ongeveer 1970, een uitgave van Euregio Enschede-Gronau, gedrukt bij Willy Gröschel te Dortmund.

Mijn stad mijn dorp – een digitale verbinding met het verleden

Eind maart 2010 verscheen het eerste nummer van *MijnstadMijndorp Historisch tijdschrift Overijssel*. Het is een initiatief van het Historisch Centrum Overijssel (HCO) en uitgeverij Waanders. Het is een prachtig tijdschrift in kleur, met veel persoonlijke verhalen uit het nabije en verre verleden, een spiegel van de geschiedenis van Overijssel, kortom een podium voor iedereen die de geschiedenis van onze provincie een warm hart toedraagt.

MijnstadMijndorp is ook de naam voor een nieuw digitaal platform, een website die in september 2011 werd gelanceerd en waarop verenigingen en particulieren een eigen pagina kunnen aanmaken en zo hun informatie kunnen delen met andere, historisch geïnteresseerde leden. Wie een eigen pagina op de website aanmaakt, kan vervolgens op deze zogenaamde groeps pagina artikelen, nieuwsberichten, foto's en exposities plaatsen, waarop iedereen ook kan reageren. Zo kan er contact gelegd worden met liefhebbers met dezelfde belangstelling.

Een aantal historische verenigingen, gemeentearchieven, musea en particulieren heeft zich al aangemeld en beschikt over een eigen pagina op de website. Onze vereniging 'Omheining' beraadt zich nog over aanmelding.

Wie nieuwsgierig is geworden naar deze interactieve website, kan een kijkje nemen op www.MijnstadMijndorp.nl

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein 'omheint', in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

**Vereniging voor Heemkunde
'Omheining' te Heino**
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl
Website: www.omheining.net

Secr.: Acacia 25, 8141 TL Heino,
Tel. 0572-391986

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
J.K. Pruim-Reinders, secretaris,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmterweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,
8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: D.A. Weulink-Jansen,
Korenbloem 1, 8141 DG Heino, tel. 391698

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,
Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delmterweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, De Haarstraat 33,
8141 EW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461